

Bachelorproject: 'De bereikbaarheid van het platteland'

Competenties: aanwezig, maar niet doorslaggevend

Een onderzoek naar de invloed van de aanwezigheid van diverse competenties binnen burgerinitiatieven (die zich inzetten voor breedband in het buitengebied) op het succes van het burgerinitiatief.

Door:
Harld Schuldink
Rijksuniversiteit Groningen
Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen (FRW)

Begeleider: Prof. Dr. D. Strijker
Bachelorthesis, 30 mei

Samenvatting

Gebrekkige dienstverlening is vaak een kenmerk van het platteland. Bereikbaarheid speelt hier een belangrijke rol in. Het platteland wordt gekenmerkt door onder meer een slechte internetverbinding ten opzichte van de stedelijke gebieden. Het gevolg hiervan is dat de digitale kloof tussen het platteland en de stedelijke gebieden steeds groter wordt. Dit terwijl internet een steeds belangrijke rol speelt in de huidige samenleving. Huisartsenpraktijken, boeren en ondernemers op het platteland zijn gebaat bij een snelle, toekomstbestendige internetverbinding. Tot nu toe levert de markt niet en ontbreekt duidelijk beleid vanuit de overheid. Het gevolg hiervan is het ontstaan van burgerinitiatieven, die zich inzetten voor toekomstbestendig internet. In het kader van het thema ('De bereikbaarheid van het platteland') is onderzoek gedaan naar de invloed van de aanwezige competenties binnen burgerinitiatieven, die zich inzetten voor toekomstbestendig internet, op het succes van het burgerinitiatief. Competenties in de vorm van kennis, vaardigheden en bepaalde eigenschappen zijn van belang om het proces naar toekomstbestendig internet met succes te doorlopen.

Door middel van literatuuronderzoek en het houden van interviews met verschillende burgerinitiatieven is geprobeerd antwoord te geven op de volgende hoofdvraag:

'In hoeverre is de samenstelling van de groep die over gaat tot een burgerinitiatief voor toekomstbestendig internet op het platteland van invloed op het succes van dit burgerinitiatief in Nederland?'

Allereerst is het succes van een burgerinitiatief vastgesteld met behulp van de gemiddelde fasesnelheid. Het proces voor burgerinitiatieven laat zich kenmerken door 8 fasen. Achtereenvolgens zijn dit de aanleiding, kennismaking, vraaginventarisatie, campagne voeren, vraagbundeling, aanbesteding, aanleg en oplevering en ten slotte beheer en onderhoud. Lopen burgerinitiatieven sneller dit proces door, dan betekent dit dat ze succesvoller zijn. Gebleken is dat er grote verschillen zijn tussen de geïnterviewde burgerinitiatieven in de mate van succes.

Met behulp van de literatuur zijn verschillende competenties bepaald. Organiserend vermogen, communicatieve vaardigheden en contacten met zowel marktpartijen als de overheid zijn van belang. Daarnaast is kennis op gebied van techniek, financiën en juridische zaken vereist. Ten slotte speelt doorzettingsvermogen een grote rol. Uit de interviews is gebleken dat niet alle bovenstaande competenties aanwezig zijn binnen burgerinitiatieven. Juridische of technische kennis ontbreekt bijvoorbeeld vaak binnen de geïnterviewde burgerinitiatieven. Het gebrek aan specifieke competenties worden op een drietal manieren opgelost: ontwikkeling van competenties, uitbreiding van de groep of via externe hulp. Gevolg hiervan is dat de burgerinitiatieven alsnog de beschikking hebben over de vereiste competenties.

Er is gebleken dat de strijd voor toekomstbestendig internet een moeizame strijd is. Het overtuigen van de politiek en de onduidelijke rol van de overheid levert het nodige tijdverlies op. Dit resulteert in het afhaken van de vrijwilligers, de zogenaamde vrijwilligers burn-out. Het gevolg hiervan is het verlies van competenties binnen burgerinitiatieven, wat een bedreiging kan zijn voor het hele proces.

Hoewel competenties op voorhand misschien een grote rol lijken te spelen, is het niet de doorslaggevende succesfactor. Het succes van een burgerinitiatief is medeafhankelijk van diverse andere succesfactoren. Enkele andere factoren die het succes beïnvloeden die naar voren komen zijn: het draagvlak onder de bevolking, de schaalgrootte van het initiatief en de rol van de overheid.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 – Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Probleemstelling	4
1.3 Hypothese	5
1.4 Opbouw van de thesis	5
Hoofdstuk 2 – Theoretisch kader	6
2.1 Burgerinitiatieven	6
2.2 Succesindicatoren: doorlooptijd en aansluitingspercentage	7
2.3 Succesfactoren: draagvlak, rol overheid, schaalgrootte en competenties	7
2.4 Samenstelling groep van burgerinitiatieven die zich inzetten voor toekomstbestendig internet	7
2.5 Acht fasen	9
2.6 Conceptueel model	9
Hoofdstuk 3 – Methodologie	10
Hoofdstuk 4 – Resultaten	11
4.1 De geïnterviewde burgerinitiatieven	11
4.2 Verschillen in succes	12
4.3 Aanwezigheid competenties	13
4.4 Diverse oplossingen gebrek aan competenties	14
4.5 Langzame besluitvorming vormt bedreiging voor competenties en daarmee gehele proces	14
4.6 Aanwezigheid competenties niet bepalende factor	15
Hoofdstuk 5 – Conclusies	17
Hoofdstuk 6 – Literatuur	19
Bijlagen	21
Bijlage 1: interviewvragen	21
Bijlage 2: gebruikte codes + transcripten	23
Bijlage 2: fasesnelheid burgerinitiatieven + bronvermelding	70

Hoofdstuk 1 – Inleiding

1.1 Aanleiding

Het platteland in Nederland blijft vergeleken met de stedelijke gebieden achter bij de aanleg van toekomstbestendig internet (Salemink & Strijker, 2012). De lage bevolkingsdichtheden en de grote graafafstanden maakt het voor de telecomaانبieders niet aantrekkelijk om in rurale gebieden te investeren. Hierdoor concentreren de private ondernemingen zich voornamelijk op de stedelijke gebieden (Townsend et al., 2013). De gebrekkige dienstverlening op het platteland op het gebied van toekomstbestendig internet staat in nauw verband met het concept ‘the rural penalty’. Dit verschijnsel staat voor de gebrekkige dienstverlening van het platteland in het algemeen (Malecki, 2003).

Het gevolg hiervan is dat de digitale bereikbaarheid van het platteland ten opzichte van de stedelijke gebieden in het geding komt. Een oplossing voor dit probleem moet volgens Townsend et al. (2013) gezocht worden in verbeterde toegang tot breedband.

Salemink en Bosworth (2014) stellen dat snel breedband in de moderne samenleving een voorwaarde is voor de toegang van mensen tot bijvoorbeeld onderwijs of zakelijke activiteiten. Het probleem in Nederland kent een omvang van circa 500.000 mensen en 60.000 bedrijven die geen toegang hebben tot toekomstbestendig internet. Deze gebieden liggen voornamelijk op het platteland (Salemink, 2014). Tot nu toe is er geen marktoplossing en concreet beleid vanuit de overheid ontbreekt vaak. Het gevolg hiervan is dat lokale initiatieven, hoewel vaak met grote moeite van de grond komen. Echter kunnen deze lokale initiatieven het niet alleen en is externe hulp vanuit bijvoorbeeld de overheid vereist (Salemink & Bosworth, 2014).

Uit onderzoek van Salemink en Strijker (2015) blijkt echter dat niet alle burgerinitiatieven even succesvol zijn. Optimaas in Aalburg en LanderdNet in Landerd (beide burgerinitiatieven uit Noord-Brabant) strandden bijvoorbeeld in de fase van de vraaginventarisatie. Daarnaast stellen Salemink en Bosworth (2014) dat de actoren binnen de verschillende burgerinitiatieven verschillende achtergronden kennen. Er is dus geen sprake van een algemeen profiel van de groep die overgaan tot een burgerinitiatief. Dit onderzoek moet uitwijzen in hoeverre er sprake is van een verband tussen de verschillende competenties binnen een burgerinitiatief en het succes van dit burgerinitiatief.

1.2 Probleemstelling

Dit onderzoek richt zich op de noodzakelijke competenties binnen burgerinitiatieven op het platteland in Nederland, die zich inzetten voor toekomstbestendig internet op het platteland. Niet alle burgerinitiatieven zijn even succesvol en daarnaast verschilt de samenstelling van de betrokkenen bij de burgerinitiatieven (Salemink & Strijker, 2015; Salemink & Bosworth, 2014). Het doel van het onderzoek is om te kijken in hoeverre er een verband bestaat tussen de samenstelling van de groep met de beschikbare competenties en het succes van een burgerinitiatief. Er wordt dus onderzocht of de samenstelling van de groep van het burgerinitiatief invloed heeft op het succes. Hierbij horen de volgende hoofd- en deelvragen:

In hoeverre is de samenstelling van de groep die over gaat tot een burgerinitiatief voor toekomstbestendig internet op het platteland van invloed op het succes van dit burgerinitiatief in Nederland?

- Welke verschillende burgerinitiatieven zijn er te onderscheiden?
- Welke verschillende competenties zijn vereist in een burgerinitiatief die zich inzetten voor toekomstbestendig internet?
- In hoeverre zijn de verschillende (vanuit de literatuur gevonden) competenties aanwezig in de onderzochte burgerinitiatieven en op welk niveau?
- Hoe meet je succes van een burgerinitiatief?

1.3 Hypothese

Sociaal en intellectueel kapitaal zijn vereisten bij de burgerinitiatieven die als doel toekomstbestendig internet hebben op het platteland (Salemink & Strijker, 2015). Een indicator die iets zegt over het succes van een burgerinitiatief is de snelheid waarmee ze het proces doorlopen (De Vries en Lekkerkerker, 2014). De hypothese die daar uit volgt is: burgerinitiatieven die een vollediger samenstelling (aanwezigheid en niveau betrokkenen met competenties) kennen, lopen het proces sneller door en zijn dus succesvoller.

1.4 Opbouw van de thesis

De opbouw van de thesis is als volgt: In hoofdstuk 2 wordt het theoretisch kader besproken. Hierin worden de meest relevante theorieën over het onderwerp uiteengezet. Hoofdstuk 3 beschrijft de methodologie. Vervolgens worden in hoofdstuk 4 de resultaten van het onderzoek besproken. Hoofdstuk 5 vat de onderzoeksresultaten samen in de vorm van een conclusie.

Hoofdstuk 2 – Theoretisch kader

In dit hoofdstuk worden de relevante theorieën en concepten besproken die van belang zijn voor dit onderzoek. Daarnaast wordt er een kader geschetst dat voor de data-analyse van belang is.

2.1 Burgerinitiatieven

Burgerinitiatieven zijn geen nieuw fenomeen, maar zijn tegenwoordig van toenemend belang: *“civil society initiatives in Western Europe are playing an expanding role in the provision of services and in local development at the present time”* (Healey, 2015, p. 11). Men kan burgerinitiatieven op vele manieren definiëren en onderscheiden. Salverda en Van Dam (2008) delen de burgerinitiatieven in naar de initiatiefnemer, soort activiteit, bijdrage en rol van de burgers en soort landschapsactiviteit. Hurenkamp et al. (2006) maken onderscheid door middel van intern en extern contact en komen tot 4 typen burgerinitiatieven; namelijk federatieve, coöperatieve, netwerkende en lichte initiatieven. Volgens Bakker et al. (2012) voldoen burgerinitiatieven aan een drietal kenmerken. Het is collectieve actie, deze is zelfgeorganiseerd en is in de kern onafhankelijk van een de overheid of een professionele organisatie. Dit leidt tot de volgende definitie:

“Collective activities by citizens aimed at providing local ‘public goods or services’ (e.g. regarding the livability and safety) in their street, neighbourhood or town, in which citizens decide themselves both about the aims and means of their project and in which local authorities have a supporting or facilitating role” (p. 397).

De rol van de overheid is in bovengenoemde definitie ondersteunend en faciliterend. Deze beperkte rol van de overheid gaat niet altijd op. Gericht op de initiatiefnemer maken Salverda en Van Dam (2008) bijvoorbeeld onderscheid tussen burgerparticipatie en een maatschappelijk initiatief. Bij burgerparticipatie komt het initiatief van boven, bijvoorbeeld vanuit overheid die dan een veel grotere rol speelt. De overheid benadert de burgers om mee te doen aan een project waarbij bijvoorbeeld wijkverbetering centraal staat. Dit in tegenstelling tot het maatschappelijk initiatief waarbij de burgers zelf het heft in handen nemen.

Ook Salemink en Strijker (2015) maken een soortgelijk onderscheid, namelijk het onderscheid tussen een bottom-up en top-down initiatief. Bottom-up initiatieven komen tot stand door lokale inwoners van het desbetreffende gebied. Munoz et al. (2015) stellen dat er bij een bottom-up initiatief vaak het voortouw wordt genomen door ondernemende leider welke door middel van een netwerk verschillende actoren bij elkaar brengt. Ook de WRR (2012) wijst op de zogenaamde ‘trekkers’ binnen burgerinitiatieven. Dit zijn de belangrijkste actoren binnen het burgerinitiatief die het verschil maken. In tegenstelling tot een bottom-up initiatief wordt bij een top-down in het begin het initiatief genomen door de overheid of een regionaal/lokaal bedrijf. Bottom-up initiatieven maken gebruik van hun lokale kennis en netwerk. Echter alleen endogene krachten (lokale kennis en netwerk) zijn niet voldoende om succesvol te zijn. Voor burgerinitiatieven die zich inzetten voor toekomstbestendig internet is ondersteuning op het gebied van financiën, juridische zaken en vraagbundeling vaak vereist. Bottom-up initiatieven zijn vaak afhankelijk van de overheid en de medewerking van marktpartijen.

Uit het bovenstaande blijkt dat externe partijen (overheid en de marktpartijen) en de lokale partijen wederzijds afhankelijk zijn van elkaar. Een samenwerking tussen de lokale en externe partijen is nodig; ‘Neo-Endogenous Development’ (Salemink & Bosworth, 2014). Bosworth (2014) definieert het concept als het samenspel tussen lokale en externe actoren. De burgers vormen de endogene basis en de overheid en de marktpartijen zorgen voor de exogene aanvulling. Dit spel tussen burgers, overheid en de markt is een complex, coöperatief proces. Een voorbeeld van dit concept is LEADER (1991-2013), dit inmiddels afgesloten EU programma probeerde plattelandontwikkeling te bewerkstelligen door bottom-up initiatieven waarbij verschillende andere actoren naast de overheid betrokken waren (Salemink & Strijker, 2015).

Dit proces, waarbij meerdere stakeholders meedoen wordt ook wel ‘collaborative governance’ genoemd (Anshsell & Gash, 2008):

“This mode of governance brings multiple stakeholders together in common forums with public agencies to engage in consensus-oriented decision making” (p. 543).

Deze nieuwe manier van besturen wordt vaak gezien als ‘the new rural governance’. Hierbij staat de shift centraal van ‘government’ naar ‘governance’. Hiermee wordt de ontwikkeling van diverse manieren van besturen bedoeld waarbij de grenzen tussen de publieke en private sector vervagen. Niet langer speelt de overheid de hoofdrol door middel van subsidies of economische of sociale programma’s (Shucksmith, 2010). Tegenwoordig spelen ook andere organisaties dan de overheid een belangrijke rol.

2.2 Succesindicatoren: doorlooptijd en aansluitingspercentage

De Vries en Lekkerkerker (2014) onderscheiden enkele succesindicatoren van burgerinitiatieven in het algemeen. Eén van de succesindicatoren is de snelheid van een project: *“Deze projecten kenmerken zich door ... en een relatief snelle doorlooptijd van plan naar realisatie”* (p. 3).

Een andere succesindicator voor burgerinitiatieven die zich inzetten voor toekomstbestendig internet is het aansluitingspercentage. Tijdens de fase van de vraagbundeling wordt door de betrokkenen geprobeerd om een zo hoog mogelijk aansluitingspercentage te halen. Om het succes te meten kan bijvoorbeeld gekeken worden naar het percentage inwoners dat deelneemt binnen het gebied dat het burgerinitiatief bestrijkt. Echter doet hierbij het probleem zich voor dat de burgerinitiatieven zich in verschillende fasen bevinden en vergelijkingen dus lastig zijn. Daarnaast bevinden lang niet alle burgerinitiatieven zich in de fase van vraagbundeling en ontbreekt dus informatie over het aansluitingspercentage (Salemink en Strijker, 2015).

2.3 Succesfactoren: draagvlak, rol overheid, schaalgrootte en competenties

Enkele factoren waar het succes van een burgerinitiatief in het algemeen door wordt bepaald zijn: de mate van draagvlak, de rol van de overheid en de schaalgrootte van het initiatief (Rob, 2012; Aarts & Leeuwis, 2010; Denters et al., 2013; Salemink & Strijker, 2015). Tijdens de bespreking van de resultaten wordt dieper ingegaan op deze succesfactoren. Een andere factor die mogelijk medebepalend is voor het succes van een burgerinitiatief is de verschillende competenties die de groep rijk is. Tijdens het volgende kopje zal worden ingegaan op competenties die van specifiek belang zijn voor burgerinitiatieven die zich inzetten voor toekomstbestendig internet.

2.4 Samenstelling groep van burgerinitiatieven die zich inzetten voor toekomstbestendig internet

Uit analyse van Salemink en Bosworth (2014) van verschillende burgerinitiatieven die zich inzetten voor toekomstig internet in Nederland en Engeland komt naar voren dat de betrokkenen diverse achtergronden kennen:

“The CAGs that are included in our dataset show that there is a great variety in the people that are “driving” the initiatives, with relations to various economic sectors, volunteering activities and local clubs. Furthermore, our dataset implies that there is no generic profile of “broadband campaigners” (p. 13).

CAGs staat hier voor Communication Action Groups, wat vergelijkbaar is met een bottom-up initiatief.

Er is wel degelijk onderzoek gedaan naar de samenstelling van de betrokkenen bij burgerinitiatieven in het algemeen (Dijk, 2014; Denters et al., 2013). Uit onderzoek van Dijk (2014) naar 5 burgerinitiatieven met verschillende doelen bestaat het profiel van de betrokkenen voornamelijk uit hoogopgeleide, autochtone personen (meer mannen dan vrouwen). Denters et al. (2013) stellen dat

er van een sterke oververtegenwoordiging van hoger opgeleiden geen sprake is. Zij wijzen met name op de ondervertegenwoordiging van jongeren bij de verschillende burgerinitiatieven. Inzicht in welke betrokkenen met verschillende competenties er actief zijn binnen burgerinitiatieven en specifiek naar burgerinitiatieven die zich inzetten voor toekomstbestendig internet op het platteland ontbreekt. Wel weten we uit onderzoek van Salemink en Strijker (2015) dat sociaal, intellectueel en financieel kapitaal vereist zijn bij het opzetten van een breedbandnetwerk. Verder weten we uit onderzoek Bakker et al. (2012) van dat competenties binnen burgerinitiatieven in het algemeen van wezenlijk belang zijn:

“In addition to money and time, civic skills are also important. To start up a CI (Citizens’ Initiatives) some basic verbal, social and organisational skills are required” (p. 407).

Sociaal kapitaal komt op verschillende manieren naar voren. Allereerst is organiserend vermogen daar een voorbeeld van. Organiserend vermogen is bijvoorbeeld belangrijk bij de totstandkoming van een burgerinitiatief of bij de vraagbundeling. Dit organiserend vermogen is vergelijkbaar met het concept ‘mobilisation capabilities’. Dit is de capaciteit om gezamenlijk te acteren (Shucksmith, 2010). Verder komt sociaal kapitaal naar voren in de communicatie. De Vries en Lekkerkerker (2014) benadrukken het belang van personen met communicatieve vaardigheden bij bottom-up initiatieven, bijvoorbeeld voor de communicatie naar binnen of buiten. Hierbij kan worden gedacht aan een persoon die een website beheert of iemand die de media te woord staat. Daarnaast is sociaal kapitaal belangrijk om contact te leggen of te onderhouden met de externe partijen zoals de overheid en de marktpartijen. Betrokkenen met een netwerk zijn van belang, zij kunnen ondersteuning zoeken bij de overheid of marktpartijen. Contacten bij de overheid of marktpartijen zijn de zogenaamde ‘relational resources’ (Shucksmith, 2010). De WRR (2012) noemt deze betrokkenen ook wel ‘verbinders’. Deze ‘verbinders’ bewegen zich in verschillende netwerken en slaan bruggen tussen groepen burgers aan de ene en beleidsmakers of bestuurders aan de andere kant.

Bij intellectueel kapitaal moet worden gedacht aan betrokkenen die verstand hebben van techniek, financiën en juridische zaken. Dit zijn de zogenaamde ‘knowledge resources’ (Shucksmith, 2010). Kennis op gebied van techniek is vereist, er bestaan namelijk verschillen in de keuze voor technologie en aard van het netwerk. Men kan bijvoorbeeld kiezen uit glasvezel, internet via de kabel of 4G-verbindingen. Daarnaast stellen Salemink en Strijker (2015) dat kennis over de telecomsector versnellend kan werken.

Verder is kennis op het gebied van financiën vereist, uit analyse blijkt dat de breedbandwereld economisch complex is. Tijdens het aanbestedingsproces kunnen bijvoorbeeld de financiële aspecten erg ingewikkeld zijn (Salemink en Strijker, 2015).

Ten slotte komt intellectueel kapitaal naar voren in de vorm van juridische kennis. Het aanbestedingsproces kan erg tijdrovend zijn, dit komt omdat de juridische aspecten erg complex kunnen zijn. In enkele gevallen vraagt dit om externe ondersteuning van markt- of overheidspartijen. Bij het financieel kapitaal moet worden gedacht aan de hoge bedragen die op tafel moeten komen. Dit wordt echter al gedekt door de financiële kennis bij het intellectueel kapitaal.

Uit het bovenstaande blijkt dat het proces naar toekomstbestendig internet behoorlijk complex en tijdrovend kan zijn. Dit kan leiden tot een zogenaamde vrijwilligers burn-out bij de betrokkenen. Dit zorgt ervoor dat betrokkenen vroegtijdig moeten stoppen (Allen & Mueller, 2013). Dit is de reden waardoor doorzettingsvermogen bij de verschillende betrokkenen vereist is.

Dit leidt tot de volgende lijst vereiste competenties:

- Sociaal kapitaal:
 - 1 Organiserend vermogen
 - 2 Communicatie binnen het burgerinitiatief en naar buiten (media)
 - 3 Contacten met marktpartijen
 - 4 Contacten met overheden (gemeente of provincie)

- Intellectueel kapitaal:
5 Technische kennis
6 Financiële kennis
7 Juridische kennis
- 8 Doorzettingsvermogen

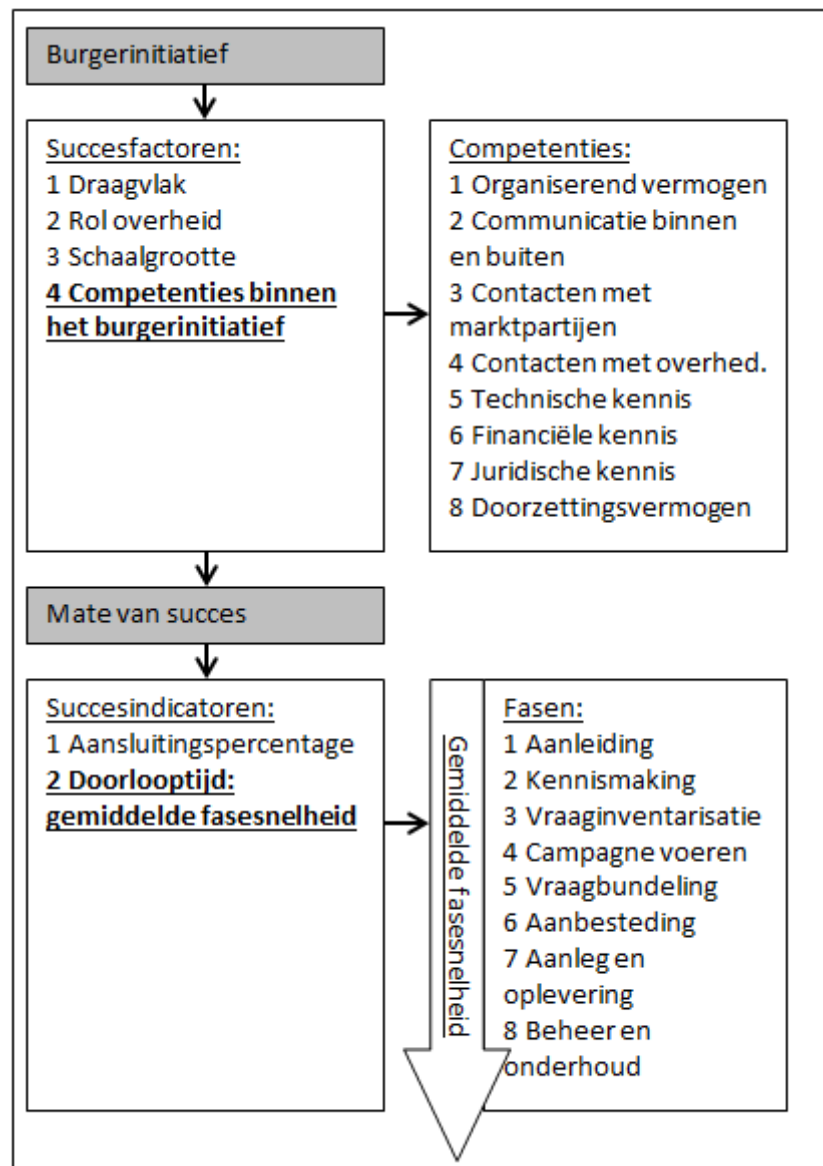
2.5 Acht fasen

Salemink en Strijker (2015) onderscheiden 8 fasen om tot een breedbandnetwerk te komen op het platteland. Achtereenvolgens onderscheiden ze de aanleiding, kennismaking, vraaginventarisatie, campagne voeren, vraagbundeling, aanbesteding, aanleg en oplevering en ten slotte beheer en onderhoud. Met behulp van de 8 fasen kan de succesindicator doorlooptijd (de gemiddelde fasesnelheid) worden vastgesteld. Tijdens de methode zal hier dieper op worden ingegaan.

2.6 Conceptueel model

Het bovenstaande mondt uit in een conceptueel model. Het conceptueel model is een weergave van de probleemstelling (zie figuur 1). Het model laat zich als volgt beschrijven: een burgerinitiatief kent

enkele succesfactoren zoals bijvoorbeeld de schaalgrootte van of de competenties binnen het burgerinitiatief. Tijdens dit onderzoek wordt er gekeken naar de succesfactor competenties binnen het burgerinitiatief. Er wordt gekeken naar zowel de aanwezigheid en het niveau van de actoren met de verschillende competenties binnen burgerinitiatieven die zich inzetten voor toekomstbestendig internet. De succesfactoren bepalen gezamenlijk de mate van succes. Enkele indicatoren die succes aangeven zijn: het aansluitingspercentage en de korte doorlooptijd welke valt weer te geven in de gemiddelde fasesnelheid. Tijdens dit onderzoek wordt er ingegaan op de gemiddelde fasesnelheid. Hoe sneller de burgerinitiatieven de 8 fasen doorlopen, hoe succesvoller zij zijn. Kortom, de succesfactoren bepalen de mate van succes welke te meten valt aan de hand van enkele succesindicatoren. In dit onderzoek is er voor gekozen om in te zoomen op de verschillende competenties binnen het burgerinitiatief en de gemiddelde fasesnelheid.

Figuur 1: Conceptueel model

Hoofdstuk 3 – Methodologie

Voor het beantwoorden van de hoofdvraag is gebruik gemaakt van het verzamelen en analyseren van kwalitatieve data. De eerste bedoeling was om de data op een grootschalige manier te verzamelen door middel van een enquête. Op basis van een vorige enquête van de onderzoeksgroep van Strijker werd verwacht dat de respons niet hoog genoeg zou zijn. Hierdoor bestaat de dataverzameling voor dit onderzoek uit onder andere het afnemen en analyseren van interviews met vertegenwoordigers van een vijftal burgerinitiatieven (zie bijlage 1 voor de interviewvragen). Het vijftal burgerinitiatieven bestaat uit: Stichting Oldambt Verbindt, Coöperatie De Kop Breed, Stichting Glasvezelnetwerk Langedijk, Coöperatie ECO-Oostermoer Verbindt en Coöperatie Glasvezel Buitengebied Putten West. Het voordeel van interviews ten opzichte van enquêtes is dat er meer de diepte in kan worden gegaan. Er zijn nog 2 andere burgerinitiatieven benaderd voor een interview, echter is het om diverse redenen niet gelukt om hier een afspraak mee te maken. Verder zal de secundaire dataverzameling bestaan uit literatuuronderzoek. Gevonden resultaten uit de interviews zullen worden gekoppeld aan theorieën uit het theoretisch kader en andere literatuur.

Het succes van het burgerinitiatief is vastgesteld aan de hand van de gemiddelde fasesnelheid. De Vries en Lekkerkerker (2014) melden dat succes van een burgerinitiatief kan worden vastgesteld door middel van een snelle doorlooptijd van plan naar realisatie. Salemink en Strijker (2015) stellen vast dat een het project naar toekomstbestendig internet bestaat uit een achttal fasen. Gekeken is naar de oprichtdatum van 30 stichtingen of coöperaties welke zich inzetten voor toekomstbestendig internet op het platteland. Er moet worden vermeld dat de burgerinitiatieven op verschillende momenten in het proces een stichting of coöperatie oprichten. Zo is men in het buitengebied van Putten al zonder het bestaan van een coöperatie gestart in 2011, deze werd veel later in juli 2014 opgericht. Idealiter was de startdatum van het initiatief. Echter is deze data nauwelijks te achterhalen voor een grote groep van 30. Daarna is gekeken in welke fase de verschillende burgerinitiatieven zich bevinden. Hiervoor is het bestand 'Overzicht status initiatieven' gebruikt (Salemink et al., 2016b). Aan hand van deze gegevens is de gemiddelde fasesnelheid berekend. Wanneer een stichting of coöperatie zich bevindt in laatste fase, fase 8 (beheer en onderhoud), is er voor gekozen om de maand te hanteren in welke deze fase is bereikt. Een andere kanttekening is dat het initiatief in Putten is opgedeeld, in deelgebied west is glasvezel aangelegd. De deelgebieden midden en oost bevinden zich in een andere fase en hebben nog niet de beschikking over glasvezel. In dit onderzoek is alleen gekeken naar de Coöperatie Glasvezel Buitengebied Putten West.

De informatie die verkregen is uit het de verschillende interviews zal ondersteund worden door literatuuronderzoek. Het combineren en analyseren van resultaten uit het de interviews en literatuurstudie zal uiteindelijk leiden tot het beantwoorden van de deelvragen, en daarmee de hoofdvraag. De interviews zijn getranscribeerd en gecodeerd (zie hiervoor bijlage 2). Van het interview met Stichting Glasvezelnetwerk Langedijk ontbreekt het geluidsfragment wegens een defecte mobiele telefoon. Dit interview is dus niet getranscribeerd en gecodeerd. De gemaakte aantekeningen tijdens dit interview zijn wel gebruikt.

Hoofdstuk 4 – Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten die uit de interviews naar voren kwamen besproken. Verder wordt in dit hoofdstuk de resultaten besproken die volgen op de literatuurstudie. Deze resultaten worden in verband gebracht met elkaar en met de beschreven theorieën uit hoofdstuk 2.

4.1 De geïnterviewde burgerinitiatieven¹

De Stichting Oldambt Verbindt (provincie Groningen) is officieus begonnen in 2011 en zit op dit moment in de fase van de vraaginventarisatie. De sleutelfiguren komen voort uit een mix van de gemeentelijke politiek en semi-publieke instituties. Er zijn hierdoor sterke relaties met overheidsinstanties. Het initiatief werkt samen met organisaties zoals de Land- en Tuinbouworganisatie (LTO) en de Stichting Ondersteuning Groninger Dorpen. Men pleit voor een open netwerk.

Coöperatie De Kop Breed (provincie Drenthe) is officieus begonnen in 2014 en is druk bezig met de aanleg en oplevering van glasvezel. Het initiatief leunt sterk op de competenties en het netwerk van Evert Blansjaar. Evert Blansjaar is al jarenlang actief in de telecomsector, hij was onder andere werkzaam bij glasvezelaanbieder Reggefiber. Daarnaast is hij provinciaal kwartiermaker bij de provincie Drenthe. Het doel is een open netwerk. Het burgerinitiatief is in tegenstelling tot de andere geïnterviewde burgerinitiatieven een top-down initiatief, gestuurd vanuit de provincie Drenthe.

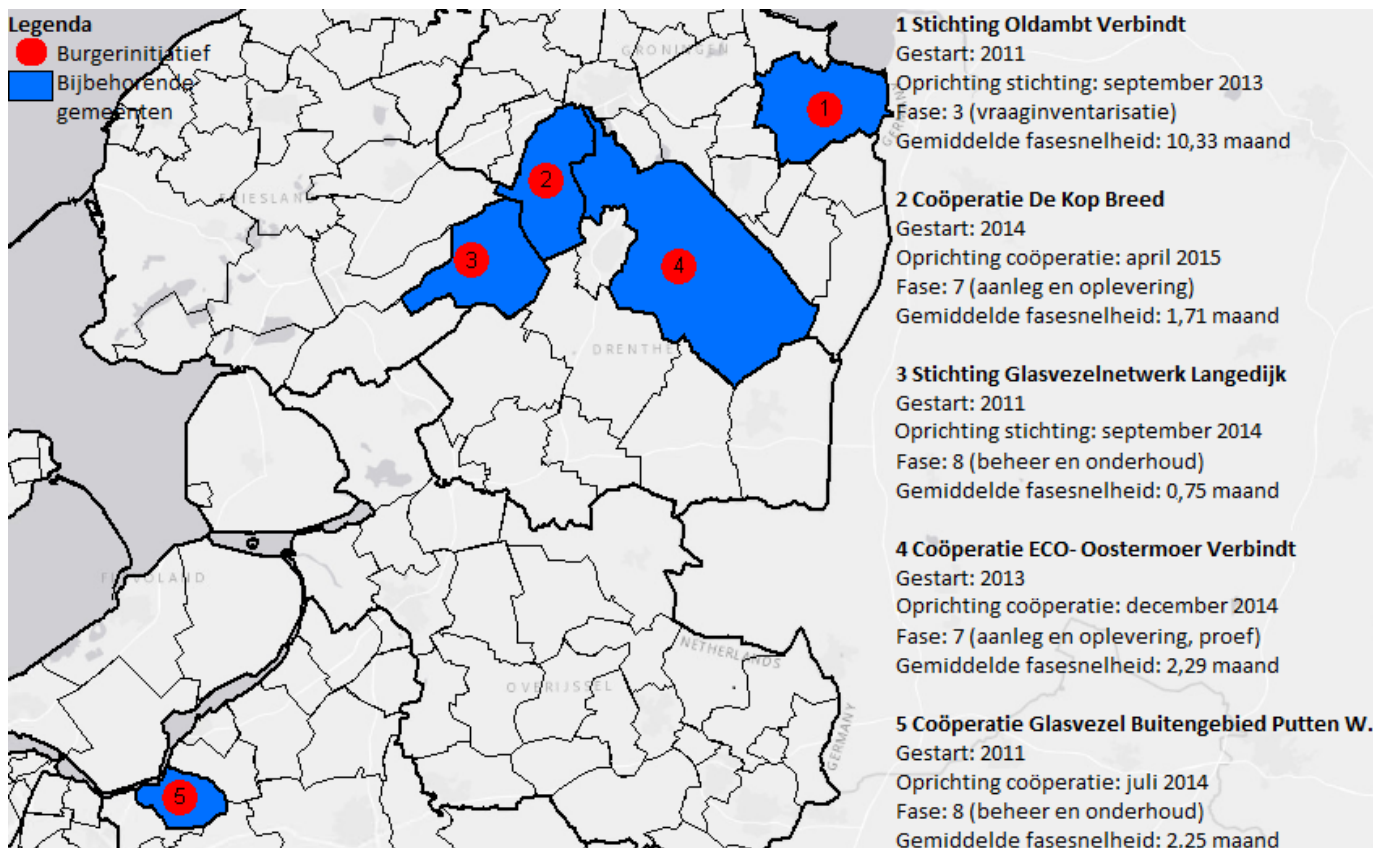
Stichting Glasvezelnetwerk Langedijk (provincie Friesland) is officieus gestart in 2011 en heeft sinds maart 2015 daadwerkelijk de beschikking over glasvezel bij circa 135 huizen. Deze stichting had zich aangemeld bij Fryslân Ring en Friesland op Glas.

Coöperatie ECO-Oostermoer Verbindt (provincie Drenthe) is officieus gestart in 2013. Op dit moment is het initiatief druk bezig met de aanleg en oplevering. Hierbij moet worden vermeld dat dit gaat om een proef van circa 100 huizen. Het is een lokale actiegroep met een regionaal werkgebied. Men pleit voor een open netwerk.

Het initiatief Glasvezel Buitengebied Putten (provincie Gelderland) is officieus gestart in 2011 en is nu opgesplitst in deelgebieden (west, midden, oost). Het gebied dat valt onder de Coöperatie Glasvezel Buitengebied Putten West heeft sinds januari 2016 de beschikking over glasvezel. De lokale groep bestaat uit lokale bewoners en actieve vrijwilligers. Er is gekozen voor een open netwerk.

Zie de kaart op de volgende pagina (figuur 2) voor verder details en de ligging van de geïnterviewde burgerinitiatieven.

¹ Gebaseerd op: Salemink et al., 2016a; interviews; websites: <http://oldambtverbindt.nl/>, <http://www.dekopbreed.nl/>, <http://langedijke.opglas.nl/>, <http://www.oostermoerverbindt.nl/>, <http://www.glasvezelbuitengebied.nl/>, <http://www.glasvezelputtenwest.nl/>

Figuur 2: De geïnterviewde burgerinitiatieven in kaart¹

4.2 Verschillen in succes

Een succesindicator van burgerinitiatieven, die tijdens het theoretisch kader naar voren kwam was een korte doorlooptijd van het project. Een korte doorlooptijd wordt tijdens dit onderzoek gedefinieerd als de gemiddelde fasesnelheid uitgedrukt in maanden. De gemiddelde fasesnelheid geeft aan hoelang het burgerinitiatief gemiddeld (in maanden) doet over 1 fase in het proces. Het proces voor burgerinitiatieven naar toekomstbestendig internet bestaat uit 8 fasen (Salemink & Strijker, 2015).

In tabel 1 staan de gemiddelde fasesnelheden van de verschillende geïnterviewde burgerinitiatieven. Daarnaast wordt het gemiddelde en de standaarddeviatie van de fasesnelheid van 30 burgerinitiatieven samen vermeld. Van 30 burgerinitiatieven kon de datum van oprichting van de stichting en coöperatie worden vastgesteld om zo de gemiddelde fasesnelheid te berekenen (zie hiervoor bijlage 3). Te zien valt dat de Stichting Oldambt Verbindt hoog boven het totale gemiddelde van 4,62 maand ligt en het proces dus veel langzamer doorloopt. Gelet op de gemiddelde fasesnelheid is het initiatief in Oldambt minder succesvol dan de andere geïnterviewde burgerinitiatieven. De gemiddelde fasesnelheid van de andere geïnterviewde burgerinitiatieven ligt onder het gemiddelde van de 30 burgerinitiatieven met de Stichting Glasvezelnetwerk Langedijk als uitschieter. Er kan dus de conclusie worden getrokken dat de (geïnterviewde) burgerinitiatieven in verschillende snelheden het proces doorlopen. Dit maakt de één succesvoller dan de andere.

Burgerinitiatief	Gemiddelde fasesnelheid (in maanden)
Stichting Oldambt Verbindt	10,33
Coöperatie De Kop Breed	1,71
Stichting Glasvezelnetwerk Langedijk	0,75
Coöperatie ECO-Oostermoer Verbindt	2,29
Coöperatie Glasvezel Buitengebied Putten West	2,25
Gemiddelde burgerinitiatieven: 4,62	
Standaarddeviatie burgerinitiatieven: 3,04	
n (aantal): 30	

(zie bijlage 3)

Tabel 1: De gemiddelde fasesnelheid

4.3 Aanwezigheid competenties

Organiserend vermogen is binnen elk van de geïnterviewde burgerinitiatieven op een hoog niveau aanwezig. Binnen de besturen van de burgerinitiatieven zitten vaak meerdere mensen met een eigen bedrijf, voorzitters of directeuren van grote organisaties en ten slotte projectmanagers. Mensen die in het dagelijks leven diverse grote projecten leiden en als gevolg hiervan de competentie organiserend vermogen bezitten. Het bestuur van de Stichting Oldambt Verbindt is wat dat betreft een uitschieter. Het bestuur bestaat uit meerdere (voormalige) directeuren en voorzitters van grote organisaties.

Iemand binnen de groep die de competentie communicatie bezit ontbreekt in sommige burgerinitiatieven. Hier wordt over het algemeen externe hulp voor ingeschakeld. De Stichting Oldambt Verbindt heeft hier bijvoorbeeld twee professionals voor ingehuurd. Eén voor het maken van een strategisch communicatieplan en één voor het bijhouden van de website en het schrijven van persberichten. Coöperatie Glasvezel Buitengebied Putten West heeft bijvoorbeeld veel hulp gehad van de PR-afdeling van Reggefiber. Daarnaast wordt een enkele keer iemand in het gebied ingeschakeld die verstand van zaken heeft op het gebied van communicatie.

Iemand met contacten met marktpartijen die bijvoorbeeld het netwerk later moet aanleggen ontbreken vaak binnen de groep. De Coöperatie De Kop Breed vormt hier de uitzondering. Men heeft de beschikking over het netwerk van Evert Blansjaar, welke zoals gezegd actief was in de telecomsector. Uit de interviews kwam vaak naar voren dat contacten met marktpartijen niet erg van belang zijn. Deze partijen zijn vaak later in het proces nodig en deze contacten ontstaan vanzelf wel. In tegenstelling tot de contacten met marktpartijen werd wel gewezen op het belang van goede contacten met de verschillende overheidsinstanties. Korte lijnen naar de overheid toe zijn van wezenlijk belang. Vaak zijn er binnen de burgerinitiatieven wel één of meerder personen die korte lijnen hebben met ambtenaren, wethouders of met de Gedeputeerde Staten. Tijdens het interview met de Coöperatie Glasvezel Buitengebied Putten West kwam goed naar voren dat het proces naar toekomstbestendig internet een leerproces is. Goede contacten met overheden worden tijdens het proces opgebouwd zodat deze later ingezet kunnen worden.

Technische kennis en verstand van de telecomsector binnen de groep ontbreekt vaak. Men doet aan zelfverdieping of zoekt externe hulp. Men leunt bijvoorbeeld op partijen zoals Reggefiber of de Fryslân Ring, of op iemand zoals Evert Blansjaar. Er kwam naar voren dat een gebrek aan technische kennis als hinderlijk werd ondervonden. Men was afhankelijk van externe partijen en moest daardoor alles maar zomaar aannemen. Een voorbeeld uit het interview met Coöperatie ECO-Oostermoer Verbindt:

“Kijk als iipen² zegt het is zo, dan hebben wij niemand die zegt van ja het kan ook anders he. Wij kunnen ook niet dingen naast elkaar zetten en dan kiezen uit het beste alternatief”.

Aan financiële kennis ontbrak het de geïnterviewde burgerinitiatieven niet. Binnen de groep was er in alle gevallen iemand aanwezig met verstand van zaken op het gebied van financiën. Vaak was diegene werkzaam in de financiële sector, diegene was bijvoorbeeld werkzaam als accountant. Kortom, financiële kennis is aanwezig en vaak op een hoog niveau.

Juridische kennis ontbreekt in bijna alle geïnterviewde groepen. Uit sommige interviews kwam naar voren dat juridische kennis (nog) geen rol speelde tijdens het proces naar toekomstbestendig internet. Zodra dit wel het geval is zullen ze gebruik maken van externe hulp. De Coöperatie Glasvezel Buitengebied Putten West heeft al wel eens gebruik gemaakt van externe hulp in de vorm van een ambtenaar welke jurist was.

Tijdens alle interviews kwam naar voren dat het proces naar toekomstbestendig internet een moeizaam en frustrerend proces was. Dit is de reden dat ze aangaven dat doorzettingsvermogen veruit de belangrijkste competentie was. Het gevaar van een langdurend proces in combinatie met

² iipen is een bedrijf dat onder andere burgerinitiatieven die zich inzetten voor toekomstbestendig internet van advies voorziet, website: <http://www.iipen.nl/>

een gebrek aan doorzettingsvermogen kan leiden tot zogenaamde vrijwilligers burn-out (Allen & Mueller, 2013). Hier zal straks dieper op in worden gegaan. Binnen de gesproken groepen is erg veel doorzettingsvermogen aanwezig. Dit blijkt ook wel uit het feit dat groepen ondanks een langdurend proces van enkele jaren, zich nog steeds inzetten voor toekomstbestendig internet. Het WRR (2012) wijst ook op het belang van deze 'trekkers'. Ultiem voorbeeld hiervan is de Coöperatie Glasvezel Buitengebied Putten West waar slechts 2 personen zijn overgebleven.

4.4 Diverse oplossingen gebrek aan competenties

Uit bovenstaande kan worden opgemaakt dat competenties niet altijd (vanaf het begin) aanwezig zijn binnen de groep. Uit de gehouden interviews kwamen hier een drietal 'oplossingen' om het gebrek aan competenties te dichten naar voren. Namelijk de ontwikkeling van competenties door bijvoorbeeld zelfverdieping, het uitbreiden van de groep/iemand in het dorp zoeken of ten slotte externe hulp bij bijvoorbeeld marktpartijen.

Verschillende competenties worden tijdens het proces opgebouwd of ontwikkeld. De Coöperatie Glasvezel Buitengebied Putten West had in het begin geen korte lijnen met de overheid. Dit geeft aan dat het proces naar toekomstbestendig internet een leerproces is. Contacten met de overheid worden opgebouwd, dit kost echter wel de nodige tijd. Daarnaast is er sprake van ontwikkeling van competenties in de vorm van zelfverdieping. Een gebrek aan technische kennis werd bij de Coöperatie De Kop Breed opgelost door middel van het inlezen en vergaren van informatie. Naast het ontwikkelen van competenties is het uitbreiden van de groep ook een oplossing om het gebrek aan competenties op te lossen. In het dorp kan worden gezocht naar mensen die zich sympathiseren met het initiatief en over een bepaalde competentie beschikken. Dit correspondeert met de bevindingen met Van Dam et al. (2014):

"... one can see citizens' initiatives as fluid, without clear inside–outside boundaries and potentially surrounded by a bigger group of people that sympathize with the initiative and are willing to become part of it at certain points. A citizens' initiative is generally geared to getting more people actively involved, ..." (p. 326).

Ten slotte worden de competenties aangevuld door middel van externe partijen. Marktpartijen zoals Reggefiber of iipen hebben verstand van zaken op bijvoorbeeld gebied van techniek. Daarnaast worden overheden ingeschakeld om een initiatief bijvoorbeeld van juridische kennis te voorzien. Hieruit blijkt dat burgerinitiatieven het niet alleen kunnen en dus enkel endogene krachten zijn niet voldoende. Een samenspel tussen de externe partijen (overheid en marktpartijen) en lokale actoren is vereist. Lokale partijen maken gebruik van hun netwerk en een coöperatief proces tussen meerdere actoren komt tot stand: 'Neo-Endogenous Development' (Salemink & Bosworth, 2014).

4.5 Langzame besluitvorming vormt bedreiging voor competenties en daarmee gehele proces

In het absolute begin van het proces blijkt het soms lastig om de politiek te overtuigen. Dit vergt de nodige tijd en wekt de nodige ergernis, zo blijkt uit het volgende citaat uit het interview met de Coöperatie Glasvezel Buitengebied Putten West:

"... en zo wonen de meeste politici in het centrum. Die mensen wisten werkelijk niet dat de rondweg om het dorp heen de scheiding is waar coax ophoudt".

Naast het overtuigen van de politiek zorgt de onduidelijke rol van de overheid ook voor vertraging in het proces. Veel problemen in het proces *"can be traced back to a lack of clarity about the role of government and power in the context of interactive policymaking"* (Aarts & Leeuwis, 2010, p. 131). Hier gaat de nodige tijd overheen, echter hebben sommige vrijwilligers niet de tijd, energie of vrijheid of deel te nemen aan dit tijdrovend proces (Ansell & Gash, 2008). Dit kan leiden tot de zogenaamde vrijwilligers burn-out (Allen & Mueller, 2013). In bijna alle interviews kwam deze vrijwilligers burn-out ter sprake. De Coöperatie ECO-Oostermoer Verbindt wijst bijvoorbeeld op het

afhaken van ambassadeurs. Bij de Coöperatie Glasvezel Buitengebied Putten West haakte een groot deel als gevolg van de vrijwilligers burn-out af:

“Dan zie je dat je zo’n lange adem moet hebben, van de initiatiefgroep viel bijna iedereen af en we zijn met z’n tweeën over gebleven. En de rest duurde het allemaal gewoon veel te lang”.

Deze vrijwilligers burn-out is een groot gevaar voor de aanwezige competenties binnen burgerinitiatieven en daarmee voor het gehele proces. Aangegeven werd dat de competenties van wezenlijk belang zijn tijdens het proces. Wanneer er echter als gevolg van de vrijwilligers burn-out allerlei mensen afvallen loopt het bestaan van het burgerinitiatief en een platteland met toekomstbestendig internet een groot gevaar.

4.6 Aanwezigheid competenties niet bepalende factor

Tijdens de interviews kwam naar voren dat de competenties onmisbaar zijn. Hoewel deze niet altijd binnen de groep aanwezig zijn, wordt dit probleem opgelost door ontwikkeling van, uitbreiding van competenties of externe hulp. Hierdoor heeft men toch de beschikking over de benodigde competenties. Hoewel de gesproken burgerinitiatieven de beschikking hebben over de competenties, is er toch een grote variatie in het succes. Dit wijst er op dat de competenties binnen de groep niet de doorslaggevende succesfactor is. Enkele andere factoren die het succes beïnvloeden die tijdens de interviews naar voren komen zijn: het draagvlak onder de bevolking, de schaalgrootte van het initiatief en de rol van de overheid.

Allereerst is de mate van draagvlak is van belang. Ook de Raad voor het openbaar bestuur (Rob) (2012) wijst op het belang van voldoende draagvlak. De mate van draagvlak is om 2 redenen belangrijk: allereerst maakt het een project financieel haalbaar. Een gebrek aan draagvlak maakt het dat een businesscase niet rendabel is. Maar bovendien betekent het dat ook meer kennis wordt gegenereerd bij een groter draagvlak. Oftewel, extra mensen met specifieke kennis en competenties die waarschijnlijk goed bruikbaar zijn.

De rol van de overheid kan tijdens het proces verschillend zijn. Hierbij kan worden gedacht aan financiële steun en niet-financiële steun vanuit de overheid. In het eerste geval treedt de overheid (provincie of gemeente) op als geldschieter door middel van een subsidie of lening. Bij niet-financiële steun moet worden gedacht aan organisatorische zaken, een voorbeeld hiervan is de dat de overheid optreedt als coördinator (Salemink et al., 2016a). De rol van de overheid is een belangrijke factor die een project vaak maakt of breekt. De onduidelijke rol die tijdens het vorige kopje ter sprake kwam zorgt voor vertraging van het proces. Overheden reageren traag en de burgers weten niet wat ze kunnen verwachten van de overheid. Tijdens het onderzoek van Denters et al. (2013) naar verschillende burgerinitiatieven met een breed scala aan activiteiten kwam naar voren dat initiatieven regelmatig geconfronteerd worden met procedurele, procesmatige en beleidsmatige drempels. Pijnpunten zijn het tempo waarin procedures worden doorlopen en het gebrek aan flexibiliteit in werktijden. Dit gebrek aan flexibiliteit kwam ook naar voren in het interview met de Coöperatie ECO-Oostermoer Verbindt:

“En die organisaties zijn zo ontzettend stroperig, een ambtenaar die iets moet doen die zegt gewoon van vandaag kom ik er gewoon niet aan toe en die gaat 3 week op vakantie. En die zegt gewoon dan gebeurt er 3 weken niks. Ja, dan denk ik dat kan toch niet waar zijn. Maar dat is de realiteit he”.

Ten slotte is de schaalgrootte van het initiatief van groot belang. Sommige burgerinitiatieven bestrijken meerdere gemeenten, terwijl andere burgerinitiatieven slechts bestaan uit enkele tientallen adressen (Strijker & Salemink, 2015). In het visiedocument van de Stichting Oldambt (2015) Verbindt wordt vermeld dat schaalvergroting gezien wordt als een belangrijk instrument om de kosten per aansluiting te drukken. Daarnaast heeft een groter schaal als voordeel dat er meer mensen met specifieke competenties in het gebied rondlopen. Echter hoeft een grotere schaal niet altijd voordelig uit te pakken. Het werkgebied van het initiatief in Eext bestreek een te groot gebied.

Andere burgerinitiatieven ontstonden binnen het gebied waardoor versnippering optrad. Jan Hospers van de Coöperatie ECO-Oostermoer Verbindt wijst op het gevaar van een te grote schaal:

“Op die manier word je, ik wil niet zeggen concurrent van elkaar, maar ga je elkaar niet helpen. Versnippering is natuurlijk dodelijk in dit soort trajecten, maar dat gebeurt gewoon omdat mensen zeggen ja ECO-Oostermoer Verbindt kan wel van alles zeggen maar wij willen een ander traject”.

Zowel een grote als kleine schaal heeft zijn voor- en nadelen. Van belang is dat de schaalgrootte van invloed kan zijn op het succes van een burgerinitiatief.

Hoofdstuk 5 – Conclusies

De geïnterviewde burgerinitiatieven die zich inzetten voor toekomstbestendig internet lopen in verschillende snelheden het traject door. Uit de literatuur blijkt dat de doorlooptijd van een project een succesindicator is. De Vries en Lekkerkerker (2014) vermelden dat succesvolle burgerinitiatieven zich kenmerken door een relatief snelle doorlooptijd van plan naar realisatie. Gelet op de gemiddelde fasesnelheid, een maat voor de doorlooptijd van een project, zijn er duidelijke verschillen tussen de burgerinitiatieven waarneembaar. Kortom, de onderzochte burgerinitiatieven doorlopen in het traject in verschillende snelheden waardoor de één succesvoller is dan de ander.

Competenties zijn van wezenlijk belang om het project succesvol af te ronden. Uit het literatuur blijkt dat sociaal kapitaal binnen burgerinitiatieven vereist is. Sociaal kapitaal komt concreet naar voren in de volgende competenties: organiserend vermogen, communicatieve vaardigheden en contacten met marktpartijen en overheden (Salemink & Strijker, 2015). Organiserend vermogen is bijvoorbeeld van belang bij de totstandkoming van een burgerinitiatief of bij de vraagbundeling. Organiserend vermogen is binnen de gesproken burgerinitiatieven op een hoog niveau aanwezig. De Vries en Lekkerkerker (2014) benadrukken het belang van personen met communicatieve vaardigheden bij bottom-up initiatieven. Echter zijn deze personen niet altijd aanwezig bij de geïnterviewde burgerinitiatieven. Dit wordt opgelost door middel van externe hulp door bijvoorbeeld gebruik te maken van de PR-afdeling van marktpartijen. Uit de interviews kwam naar voren dat iemand met contacten met marktpartijen vaak ontbrak binnen de groep. Dit werd niet als probleem ervaren, deze contacten waren niet van enorm belang en ontstaan vanzelf. Contacten met overheden waren echter wel van wezenlijk belang. Vaak waren deze contacten aanwezig en werden deze door middel van een leerproces gesterkt.

De 'knowledge resources' (Shucksmith, 2010), ook wel het intellectueel kapitaal, op gebied van techniek, financiën en juridische zaken zijn binnen burgerinitiatieven die zich inzetten voor toekomstbestendig internet vereist. Iemand met verstand van techniek ontbrak vaak binnen de groep, echter werd dit met externe hulp of zelfverdieping opgelost. De competentie financiële kennis was binnen de gesproken burgerinitiatieven aanwezig op een hoog niveau. Kennis op gebied van juridische zaken ontbrak vaak binnen de groep. Echter werd aangegeven dat men deze kennis tijdens het proces naar toekomstbestendig internet nog niet nodig was geweest. Een enkele keer werd de overheid hiervoor ingeschakeld. Binnen alle burgerinitiatieven was een hoge mate van doorzettingsvermogen aanwezig. Hoewel hier en daar wel vrijwilligers tijdens het proces afhaakten.

Hoewel de competenties niet allemaal aanwezig waren binnen het burgerinitiatief, zorgde dit niet voor grote problemen. Een gebrek aan competenties werd op een drietal manier opgelost: ontwikkeling van competenties door bijvoorbeeld zelfverdieping, uitbreiding of externe hulp. Dit correspondeert met het concept 'Neo-Endogenous Development' (Salemink & Bosworth, 2014). Endogene krachten alleen zijn niet voldoende. Hierdoor is een samenspel tussen lokale en externe partijen (overheid en marktpartijen) vereist. Deze externe partijen voorzien de burgerinitiatieven van benodigde kennis op gebieden zoals techniek of juridische zaken.

Het overtuigen van de politiek en de onduidelijke rol van de overheid leidt tot een trage besluitvorming. Dit tijdrovend proces vraagt tijd, energie en vrijheid van vrijwilligers (Ansell & Gash, 2008). Deze tijd, energie en vrijheid is niet altijd aanwezig bij de vrijwilligers. Dit kan resulteren in een vrijwilligers burn-out (Allen & Mueller, 2013). Groepen worden kleiner en verliezen daardoor benodigde kennis en vaardigheden.

De uit de literatuur onderscheiden competenties waren niet altijd aanwezig binnen de burgerinitiatieven. Echter werd dit opgelost door middel van ontwikkeling, uitbreiding of externe hulp. Dit resulteerde erin dat de burgerinitiatieven wel de beschikking hadden over de vereiste

competenties. Uit analyse van 30 burgerinitiatieven blijkt dat er verschillen zaten in de doorloopsnelheid van het proces. Er kan dus worden gesteld dat de aanwezigheid van competenties niet enkel de doorslaggevende factor is voor het succes van het burgerinitiatief. Geconcludeerd kan worden dat de hypothese niet juist is. Competenties binnen burgerinitiatieven zijn wel van belang, maar er spelen meerdere succesfactoren. Enkele andere succesfactoren zijn: de mate van draagvlak, de rol van de overheid en de schaalgrootte van het initiatief (Rob, 2012; Aarts & Leeuwis, 2010; Denters et al., 2013; Salemink & Strijker, 2015). Een groot draagvlak maakt een project financieel haalbaar. Verder genereert een groter draagvlak meer kennis. Daarnaast is de steun vanuit de overheid een belangrijke factor, men kan het initiatief financieel of organisatorisch ondersteunen. Van belang is een duidelijke rol voor de overheid zodat burgers weten wat ze aan de overheid hebben. Ten slotte speelt de schaalgrootte een rol. Door middel van schaalvergroting kunnen de kosten worden gedrukt. Echter kan een te grote schaal ook leiden tot versnippering.

Hoofdstuk 6 – Literatuur

Aats N. & Leeuwis, C. (2010). Participation and Power: Reflections on the Role of Government in Land Use Planning and Rural Development. *Journal of Agricultural Education and Extension*, 16(2), 131-145.

Allen, J.A. & Mueller, S.L. (2013). The Revolving Door: a Closer Look at Major Factors in Volunteers' Intention to Quit. *Journal of Community Psychology*, 41(2), 139-155.

Ansell, C. & Gash, A. (2008). Collaborative Governance in Theory and Practice. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 18(4), 543-571.

Bakker, J., Denters, D., Oude Vrielink, M. & Klok, P-J. (2012). Citizens' Initiatives: How Local Governments Fill their Facilitative Role. *Local Government Studies*, 38(4), 395-414.

Bosworth, G. (2010). Commercial Counterurbanisation: An emerging force in Rural Economic Development. *Environment and Planning A*, 42(4), 966-981.

Dam, R. van, Salverda, I. & During, R. (2014). Strategies of citizens' initiatives in the Netherlands: connecting people and institutions. *Critical Policy Studies*, 8(3), 323-339.

Denters, B., Bakker, J., Oude Vrielink, M. & Boogers, M. (2013). *Burgerinitiatieven in Overijssel: Een inventarisatie*. Enschede/Zwolle: Universiteit Twente/Provincie Overijssel.

Dijk, K. (2014). *Burgerinitiatieven: Een onderzoek naar maatschappelijke burgerinitiatieven in de ruimtelijke planning*. Wageningen/Rotterdam: Wageningen UR/KuiperCompagnons.

Healey, P. (2015). Civil society enterprise and local development. *Planning Theory & Practice*, 16(1), p. 11-27.

Hurenkamp, M., Tonkens, E. & Duyvendak, J.W. (2006). *Wat de burger bezielt: Een onderzoek naar burgerinitiatieven*. Amsterdam/Den Haag: Universiteit van Amsterdam/NICIS Kenniscentrum Grote Steden.

Malecki, E.J. (2003). Digital development in rural areas: potentials and pitfalls. *Journal of Rural Studies*, 19(2), 201-214.

Munoz, S-A., Steiner, A. & Farmer, J. (2015). Processes of community-led social enterprise development: learning from the rural context. *Community Development Journal*, 50(3), p. 478-493.

Rob (2012). *Loslaten in vertrouwen: Naar een nieuwe verhouding tussen overheid, markt én samenleving*. Den Haag: Rob.

Salemink, K. & Strijker, D. (2012). *Breedband op het platteland: Rapportage voor Woon- en Leefbaarheidsbasisplan Oost-Groningen*. Groningen: RUG-FRW.

Salemink, K. (2014). *Factsheet 'Breedband in de buitengebieden'*. Groningen: RUG-FRW.

Salemink, K. & Bosworth, G. (2014). *Investigating community-led broadband initiatives as a model for neo-endogenous development*. Paper gepresenteerd op 12th Rural Entrepreneurship Conference, Newport, VK, Verenigd Koninkrijk.

Salemink, K. & Strijker, D. (2015). Breedbandcoöperaties op het platteland: Leerscholen voor Next Generation Plattelandsontwikkeling. *Bestuurskunde*, 24(2), 40-50.

Salemink, K., Strijker, D. & Kasten, S. (2016a). *RUG-FRW – Overzicht status initiatieven*. Groningen: RUG-FRW.

Salemink, K., Strijker, D. & Kasten, S. (2016b). *RUG-FRW – Breedbandinitiatieven februari 2016*. Groningen: RUG-FRW.

Salverda, I. & Dam, R. van (2008). *Burgers en landschap deel 1: Voorbeelden van burgerparticipatie en maatschappelijk initiatief. Quick scan ten behoeve van de Agenda Landschap*. Wageningen: Wageningen UR.

Shucksmith, M. (2010). Disintegrated Rural Development? Neo-endogenous Rural Development, Planning and Place-Shaping in Diffused Power Contexts. *Journal of the European Society for Rural Sociology*, 50(1), p. 1-14.

Stichting Oldambt Verbindt (2015). *Glasvezel en nait aans: Visiedocument Oldambt Verbindt*.

Townsend, L., Sathiaseelan, A., Fairhurst, G. & Wallace, C. (2013). Enhanced broadband access as a solution to the social and economic problems of the rural digital divide. *Local Economy*, 28(6), 580-595.

Vries, S. de & Lekkerkerker, J. (2014). *Van Onderop! Bottom-up-initiatieven in krimpgebieden*. Arnhem: Ruimtevolk.

WRR (2012). *Vertrouwen in burgers*. Den Haag/Amsterdam: WRR/Amsterdam University Press.

Bijlagen

Bijlage 1: interviewvragen

Ervaart u het burgerinitiatief als succesvol? Waarom wel/niet?

-Hoe verloopt het proces tot nu toe?

-Wanneer zijn jullie gestart?

-In welke fase zitten jullie nu precies?

Is er iemand binnen de groep die beschikt over organiserend vermogen?

-Is deze competentie voldoende aanwezig naar uw idee? Waarom wel/niet?

-Zijn de deze personen hier voor opgeleid? Welk niveau?

(-Ervaart u problemen vanwege het gebrek van deze competentie?)

Is er iemand binnen de groep die verstand van zaken heeft van communiceren (naar bijvoorbeeld buiten toe zoals de media)?

-Heeft deze persoon een opleiding in dit gebied gevolgd? Welk niveau? (eventueel doorvragen over opleiding)

-In hoeverre wordt hiervoor externe hulp gezocht?

-Is deze competentie voldoende aanwezig naar uw idee? Waarom wel/niet?

(-Ervaart u problemen vanwege het gebrek van deze competentie?)

Is er iemand binnen de groep die goede contacten heeft bij de overheid die van belang zijn voor het burgerinitiatief?

-In hoeverre wordt hier gebruik van gemaakt?

-Heeft dit al voordelen opgeleverd?

-Is deze competentie voldoende aanwezig naar uw idee? Waarom wel/niet?

(-Ervaart u problemen vanwege het gebrek van deze competentie?)

Is er iemand binnen de groep die goede contacten heeft bij marktpartijen die van belang zijn voor het burgerinitiatief?

-In hoeverre wordt hier gebruik van gemaakt?

-Heeft dit al voordelen opgeleverd?

-Is deze competentie voldoende aanwezig naar uw idee? Waarom wel/niet?

(-Ervaart u problemen vanwege het gebrek van deze competentie?)

Is er iemand binnen de groep die verstand van zaken heeft op het gebied van techniek?

-Heeft deze persoon een opleiding in dit gebied gevolgd? (eventueel doorvragen over opleiding)

-Heeft deze persoon specifieke kennis van breedband/telecomsector?

-In hoeverre wordt hiervoor externe hulp gezocht?

-Is deze competentie voldoende aanwezig naar uw idee? Waarom wel/niet?

(-Ervaart u problemen vanwege het gebrek van deze competentie?)

Is er iemand binnen de groep die verstand van zaken heeft op het gebied van financiën?

-Heeft deze persoon een opleiding in dit gebied gevolgd? (eventueel doorvragen over opleiding)

-In hoeverre wordt hiervoor externe hulp gezocht?

-Is deze competentie voldoende aanwezig naar uw idee? Waarom wel/niet?

(-Ervaart u problemen vanwege het gebrek van deze competentie?)

Is er iemand binnen de groep die verstand van zaken heeft op het gebied van juridische zaken?

-Heeft deze persoon een opleiding in dit gebied gevolgd? (eventueel doorvragen over opleiding)

-In hoeverre wordt hiervoor externe hulp gezocht?
-Is deze competentie voldoende aanwezig naar uw idee? Waarom wel/niet?
(-Ervaat u problemen vanwege het gebrek van deze competentie?)

In hoeverre dragen de aanwezige competenties mee aan het succes van het burgerinitiatief?

Bijlage 2: gebruikte codes + transcripten

Codes
Algemene informatie burgerinitiatieven
Succes
Aanwezigheid competenties
Competenties ontwikkeling tijdens proces
Dorp inschakelen
Externe hulp
Groep uitbreiden
Moeizaam proces
Vrijwilligers burn-out
Draagvlak
<i>Rol overheid</i>
<u>Schaalgrootte</u>

Interview Stichting Oldambt Verbindt HS: Harld Schuldink GJE: Gerrit Jan Ekkelkamp (mede interviewer) EB: Elles Bulder	
Tekst	Codes
>HS: We wouden allereerst over het succes hebben zeg maar.	
EB: Ja.	
>HS: Ervaart u het burgerinitiatief Oldambt als succesvol?	
EB: Oldambt Verbindt...	
>HS: Ja, Oldambt Verbindt ja.	
EB: Of het succesvol is? Euhm, ja en nee. In die zin dat we op zich heel wat bereikt hebben. Maar aan de andere kant hadden we veel meer en veel sneller dingen willen bereiken. Dus het is maar net van welk perspectief je het bekijkt.	Succes
>HS: Maar het proces verliep niet succesvol?	
EB: Jullie hebben/jij hebt het over allerlei variabelen die van invloed zijn op zo'n proces, bijvoorbeeld subsidies. Maar bijvoorbeeld ook politieke macht of onmacht. Euhm, of aardbevingen om maar eens een dwarsstraat te noemen. Er zijn nog wat dingen die heel verstorend kunnen werken. En dat voor een proces dat er heel simpel uitzag. En net toen we begonnen een paar jaar geleden toen dachten we van we kunnen gewoon 1-2-3-4-5-6 stappen achter elkaar zetten. Maar dat blijkt niet zo te zijn achteraf. Toen moest je gewoon 10 stappen terug en soms moest je heel lang op dezelfde plek blijven staan. En als je dan kijkt: ben je succesvol? Dan moet je daar ook weer verschillende variabelen aanhangen om dat te meten. En ik heb geen variabelen van je gehoord, maar als je het hebt over doorzettingsvermogen dan zijn wij bijzonder succesvol geweest. Als je het hebt over effecten in de regio dan denk ik dat we wel effect bereikt hebben, mensen zijn wat bewuster geworden van het belang breedband. Ik denk dat we echt over de Bühne hebben gekregen dat het zomaar breedband moet zijn, maar glasvezel. Dus ik denk echt dat er wel dingen bereikt zijn, maar of we nu staan waar we willen staan: nee. We hadden een paar jaar geleden al de eerste schop in de grond willen hebben. Als dat je maatstaf is dan zijn we niet succesvol. Dus het is afhankelijk van welke maatstaf je aanlevert.	Moeizaam proces Succes
>HS: Dus het proces loopt naar uw idee niet snel genoeg?	
EB: Nee.	Succes
>HS: Oké, en denkt de rest van de groep daar hetzelfde over?	
EB: Ja absoluut. Ja zeker.	
>HS: En welke in welke fase zitten jullie nu precies?	
EB: We zijn nu op dit moment bezig met zoals ze dat zo mooi noemen vraaginventarisatie. En we hopen dat heel binnenkort helder wordt vanuit de provincie hoe op gegeven moment en een stukje financiën en zeg maar een planning bedacht worden. En als we dat helder hebben dan denk ik dat we kunnen beginnen aan de vraagbundeling. En na de vraagbundeling krijg je natuurlijk gewoon de uitroiling. En al met al hoop dat we eindelijk binnen nu en 2 jaar dat we gewoon snel internet hebben. Dat het beoogt wordt.	Algemene informatie burgerinitiatieven
>GJE: En wanneer is het initiatief nu echt gestart?	
EB: Nou, volgens mij al in 2011 zijn we al begonnen, maar toen waren we nog geen stichting. Volgens mij ben ik vanaf 2013 voorzitter van die club en dat was ook het begin van de stichting zelf. In feite is de stichting 3 jaar bezig, maar jaren daarvoor, want de eerste contacten zeg maar tussen regio en Dirk Strijker toen dat was van	Algemene informatie

2011. En, maar goed het heeft dus al een heel voortraject gehad voor dat het op gegeven moment ergens landt. Eerst ben je een soort roeping in de woestijn en moet je zelf eerst ervaren dat je zoon beneden zit online te gamen en je dochter boven Netflix bekijkt en jezelf ook nog eens je email wil bekijken dat dat niet werkt, snap je? Dus ik bedoel, dan moeten die mogelijkheden ook wat breder bij de mensen binnen gekomen zijn. Dus het heeft met heel veel factoren te maken, wanneer op het gegeven moment het kwartje valt er moet iets aan gedaan worden. De eisen, als je het hebt over de landbouw worden natuurlijk ook steeds strenger. En als je het hebt over de bezuinigingen in de zorg en je wilt gewoon beeldzorg introduceren om aan die bezuinigingen tegemoet komen, ja toe maar. Wil dus ... op gegeven moment wordt het dan van een iets een probleem. En naar mate het probleem zichtbaarder en groter wordt denk je ook sneller stappen te kunnen maken en dan kom ik weer op de eerste vraag, ja dat was dus niet zo. Maar, we zijn al een tijdje bezig.	burgerinitiatieven
>HS: En ik zag dat jullie in 2015 zeg maar bij een groter geheel zijn aangesloten?	Draagvlak
<i>EB: Nauw, groter geheel is het eigenlijk niet. Er is een stichting, die heet stichting breedband of nee Stichting Glasvezel Groningen. En dat hebben ze, dat is ongeveer aan het eind van vorig jaar opgericht. En dat waren 3 mensen die bedachten dat het goed was om een provinciale paraplu in het leven te roepen. Wij hadden ongeveer een half jaar daarvoor een bijeenkomst met provincie Groningen en allerlei andere organisaties/initiatieven. En daar hadden wij samen met allerlei anderen ervoor gepleit dat dat moest gebeuren, dat er een provinciale paraplu zou komen. In tussentijd is er een wisseling geweest van portefeuillehouders, dus op het provinciehuis. Wat heel veel ellende heeft gegeven, als je kijkt naar wat wij allemaal zouden willen. Euhm, en vervolgens is er dus een groepje van 3 mensen opgestaan, redelijk verspreid over het gebied dus ze hadden ook niets van te voren met elkaar. Dus en redelijk ad hoc initiatief, goh van hoe moeten we dat eigenlijk doen. Toen hebben wij gezegd, wij zijn al lang bezig en hebben al van alles gedaan. Ik weet niet of jullie ons stuk hebben gezien die wij hebben geproduceerd.</i>	Rol overheid
>HS: Ik heb een zo'n businesscase gezien.	
<i>EB: Die businesscase is inmiddels weer achterhaald, want die richtte zich nog op grijs en witte gebieden. We zitten nu alleen nog op de witte gebieden. Maar we hebben inderdaad dus een businesscase, we hebben een visie geproduceerd. We hebben een communicatieplan, dus wij zijn dus al redelijk ver. We hadden zoiets van, los van het feit dat wij het heel belangrijk vinden dat er zoiets komt, kunnen wij ook bijdragen. Want we hebben al heel wat in onze rugzak. Dus toen hebben we inderdaad contact met ze gezocht en gezegd van goh jongens misschien moet we met elkaar zorgen dat het wat wordt. Toen is één van onze algemene bestuursleden, die inmiddels ook secretaris is geworden van Oldambt Verbindt, die is daar vicevoorzitter geworden. Juist ook om die verbinding goed te leggen en uiteindelijk zijn ze van dat moment, dus zo'n januari dit jaar, zijn ze begonnen met alle andere initiatieven die in de Provincie, een stuk of 12 geloof ik, om die te bundelen in nu een drietal bijeenkomsten volgens mij. Toen hebben wij nog geprobeerd om een soort van manifest uit te laten gaan, toen hebben wij een tekst opgezet zodat het een beetje als één beweging naar buiten komt. Want dat is het eigenlijk nog niet als ik heel eerlijk ben. Het is nog redelijk los zand, maar goed het is een begin. Ergens begint iets weet je. Ik kan het me ook goed voorstellen dat het lastig is om wanneer één van de initiatieven zegt wij gaan het voor de provincie doen dan is het snap je ... Dus zo'n nieuw initiatief is soms ook noodzakelijk om echt dingen aan de rol te krijgen. Dus allemaal goed en harstikke mooi, maar het moet allemaal nog wat worden. Wat nu wel zo is en dat is heel fijn, is dat ze</i>	Rol overheid

inmiddels geaccepteerd zijn als officiële spreekbuis door de provincie. Kijk die wil natuurlijk graag één loket en niet 12 kleine. Dus die hebben ook, ook al is het nog in ontwikkeling wel ontarnd als van mooi/harstikke leuk, jullie zijn ons aanspreekpunt. Dus dat even in een wat breder perspectief bij dat verhaal van jouw van u heeft zich aangesloten bij een groter geheel.	
>HS: Ik zag het ergens op de website staan.	
EB: Ja, je communiceert dingen soms wat anders dan ze zijn omdat het gewoon strategisch handig is om je op een bepaalde manier te positioneren. Trouwens alles wat ik nu zeg, zoals je dat verwerkt dat zie ik wel graag terug. Wat ik heb geen zin om strategisch te zitten ... politieke informatie uit te wisselen. Maar ik zou het wel fijn vinden als jullie dingen gebruiken, dat ik het wel fijn vindt dat ik ze zie.	
>HS: Nee nee, snap ik, is goed. Dan wou ik even verder gaan op de diverse competenties, uit de literatuur heb ik wat competenties gehaald die eigenlijk aanwezig zouden moeten zijn binnen een burgerinitiatief. Die wil ik even apart bij langs lopen. Is er iemand in de groep die beschikt over organiserend vermogen of meerdere personen?	
EB: Eigenlijk allemaal wel. Moet ik je even vertellen wie er in het bestuur zitten?	Aanwezigheid competenties
>HS: Ja, jullie bestuur is opgericht met elke sector erin?	
EB: Ja, dat is nog niet helemaal recht doen aan de personen. Als we het hebben over de zorg, dan hebben we de directeur van Oosterlengte. Dus de grootste zorgverlener in het gebied en op één na de grootste werkgever in het gebied. Die directeur daarvan is onze penningmeester. De secretaris is een boer die zeg maar voorzitter is geweest van LTO Noord. En dan hebben we er nog in zitten de directeur van woningbouwcorporatie Groningerhuis. Dat is 1 van de 2 woningcorporaties in het gebied. En daar zit dan nog in, hijzelf heeft een vrij groot bedrijf als het gaat om autoschade en communicatie. Maar hij is ook parkdirecteur van bedrijfsparken in Oldambt. Daar zit in de directeur van SOOG, dat is samenwerkende organisaties op gebied van basisonderwijs in de gemeente. Heb ik nog iemand tekort gedaan? En dan zat er nog iemand in die voorzitter was van stichting Blauwe Lint, die een eigen zeilbedrijf heeft op het Oldambtmeer. Maar hij is dus in principe de voorzitter van de organisatie die zich bezig houdt met toeristische belangen in Oldambt. Nauw en ik ben onafhankelijk voorzitter. Ik bedoel daar zitten heel veel competenties in, wij zijn ook geen doorsnee bewonersinitiatief. Maar dat maakt niet uit, maar dan heb je even een beeld.	Aanwezigheid competenties
>HS: Maar de competentie organiserend vermogen zit erin?	
EB: Die zit er absoluut in.	Aanwezigheid competenties
>HS: En naar uw idee op een hoog niveau?	Aanwezigheid competenties
EB: Ja.	Aanwezigheid competenties
>HS: Geen gebrek aan deze competentie?	
EB: Nee, je hebt het gesnapt haha. Wat ik er eigenlijk ook mee wil zeggen dat het op gegeven moment harstikke mooi is dat je alle competenties in huis hebt en dat je al die verbindingen hebt met het veld. Maar op gegeven moment zit je ook een beetje boven het veld. Ik bedoel, we zijn allemaal wel inwoners, maar het is niet zoiets, ik heb ook wel met dorpsbelangenorganisaties, bij dat soort clubs geweest. Maar dat is een hele andere soort club, met een hele andere verankering in het veld. Met een hele andere achterban, hele andere manier van werken. Dus dat moet je ook even helder hebben. Want jullie spreken met meer clubs heb ik begrepen en dat zijn niet vergelijkbare clubs denk ik. Dat moet je ook even helder hebben.	Aanwezigheid competenties
>HS: Het is dus wel een burgerinitiatief, maar wel iets verder zeg maar?	

EB: Ja, het is een ander soort burgerinitiatief.	Algemene informatie burgerinitiatieven
>HS: En dan de competentie communicatie. Is er iemand in de groep die daar verstand van heeft?	
EB: Ja, en daar hebben we ook 2 professionals voor ingehuurd. Iemand die een strategisch communicatieplan voor ons gemaakt heeft. En iemand die communiceert in de zin van tekst op de website/persberichten, dat manifest waar ik het net over had.	Externe hulp
>HS: Maar dus is dus extern gedaan?	
EB: Ja, dat is extern gedaan.	Externe hulp
>HS: Maar waarom is dat extern gedaan?	
EB: Omdat we het ontzettend druk hebben.	
>HS: Dus niet door gebrek aan kennis of wat dan ook?	Vrijwilligers burn-out
EB: Nee, gewoon drukte.	
>HS: Maar die competentie, met die externe hulp is dus voldoende?	
EB: Absoluut.	Aanwezigheid competenties
>HS: En richting de media, is daar nog een speciaal persoon voor aangewezen.	
EB: Nou, we hebben allemaal onze lijntjes naar de media. Gewoon omdat we allemaal de dingen doen die we doen.	
>HS: Oké. En is er iemand binnen de groep die goede contacten heeft of iets klaar kan spelen bij de overheid?	
EB: Ja, absoluut, allemaal.	Aanwezigheid competenties
>HS: Contact met een wethouder bijvoorbeeld?	
EB: Ja met een wethouder, de commissaris van de koningin. Zal het niet hebben over ministers, want die hebben we niet nodig. Nee, maar dit zijn gewoon mensen die de leiding hebben.	Aanwezigheid competenties
>HS: En dit heeft al diverse voordelen opgeleverd?	
EB: Nou ja, we zijn niet zo ver gekomen als we wouden. Dus wat dat betreft kun je connecties hebben wat je wilt, maar blijkbaar helpt dat niet alleen. Ik bedoel, het helpt wel een beetje, maar niet alleen. Er is meer nodig.	Aanwezigheid competenties
>HS: En het netwerk moet natuurlijk ook worden aangelegd. Zijn daar al goede contacten bij marktpartijen bijvoorbeeld?	
EB: Nou oké, we hebben natuurlijk gewacht, gewacht en nog eens gewacht tot dat er een signaal kwam vanuit de provincie. Want we kunnen als klein initiatief er geen goede business case van maken. Dat moet je ook duidelijk zijn geworden uit de business case die we er hebben liggen. Dat betekent dat wij vinden dat er op hoger/groter niveau moet samenwerken. En daarvan vonden wij dat de provincie daar de leading moest pakken. Die moest daar gewoon coördineren en optreden. Nauw, dat heeft heel lang geduurd voordat ze eindelijk die stap gezet hebben. Dat hebben ze nu dus net gedaan. Een paar week geleden, alleen we moeten even afwachten wat daaruit komt. Dus die marktpartijen, je zit ontzettend met mededinging, met allerlei zaken die op gegeven moment als ze naar buiten komen omdat het strategische informatie is weer niet handig zijn. Het is ijschotsen lopen in dat veld, dus voordat je weet welke kant je op wilt moet je nog niet met allerlei marktpartijen praten.	Moeizaam proces Schaalgrootte Rol overheid Aanwezigheid competenties
>HS: Dus die contacten zijn er eigenlijk dus nog niet?	
EB: Nee, zo zou je het eigenlijk kunnen formuleren.	
>GJE: Vooral met overheid?	Aanwezigheid competenties
EB: Ja.	

>HS: Dus met de overheid. Dus eerst moet er zeg maar duidelijkheid zijn en een plan, dan wordt er echt contact gezocht bij de marktpartijen?	Aanwezigheid competenties
EB: Nou kijk eens, ik bedoel de provincie wil met KPN in zee. Dan schieten wij er niks mee op als we met een ander praten. Zo simpel is het. Weet je, je kunt op gegeven moment van alles willen. Maar als een andere partij die bepalender is iets anders wil, kun je wel heel boos worden, maar haha.	
>HS: Nee, en dan techniek, dat is natuurlijk ook een belangrijk dingetje.	
EB: Ja, techniek, daar hebben wij iemand voor die extern is. Want dat hebben we allemaal niet zo in huis. Het is wel zo dat we wat meer weten dan de gemiddelde gebruiker om het maar zo te zeggen. Maar de echte know-how die halen we van buiten.	Externe hulp
>HS: Die is van buiten gehaald?	
EB: Ja.	Externe hulp
>HS: Vanwege gebrek aan deze competentie?	
EB: Ja, zo zou je het kunnen zeggen ja.	Externe hulp
>HS: Deze persoon heeft er echt voor geleerd?	Externe hulp
EB: Ja, deze heeft er echt voor geleerd haha.	
>HS: Gelukkig. En dan verstand van zaken op gebied van financiën is ook wel makkelijk.	Externe hulp
EB: Is allemaal aanwezig.	Aanwezigheid competenties
>HS: Is dus aanwezig, is daar één persoon voor aangewezen?	Aanwezigheid competenties
EB: We hebben een penningmeester, de financiële vrouw.	
>HS: Ja, en die heeft een beroep ook in dit gebied?	Aanwezigheid competenties
EB: Dat is die dame die tegenwoordig directeur/bestuurder is van Oosterlengte.	Aanwezigheid competenties
>HS: Oké, die is dus wel werkzaam in deze sector?	Aanwezigheid competenties
EB: Ja.	Aanwezigheid competenties
>HS: En dus geen gebrek aan deze competentie?	Aanwezigheid competenties
EB: Absoluut niet.	Aanwezigheid competenties
>HS: Oké, en juridische zaken. Want het is vaak juridische complex, blijkt ook uit de literatuur. Is er iemand binnen de groep die hier verstand van zaken heeft?	Aanwezigheid competenties
EB: Ook weer bovengemiddeld, maar niet zo specifiek want je hebt het over mededingingsrecht, over euhm overheidsfinanciering wat op gegeven moment in je nadeel kan werken. Omdat je niet de regels gevolgd hebt. Je zit met de aanbesteding, en daar moet je hele specifieke know-how van hebben en daar zijn ook mensen die daar meer verstand van hebben dan wij. Dus wanneer dit aan de orde komt, dat is nog steeds niet geweest, dan vliegen we daar ook iemand voor in.	Aanwezigheid competenties Externe hulp
>HS: Oké, dus vaak als er een gebrek is dan huren jullie iemand extern in?	
EB: Ja.	
>HS: En op heel veel gebieden is het aanwezig, bijvoorbeeld organiserend vermogen. Maar wanneer dit niet aanwezig is dan wordt externe hulp vaak gezocht?	Externe hulp
EB: Ja.	
>HS: Even zien, ja. In hoeverre dragen de aanwezige competenties mee aan het succes van het burgerinitiatief?	
EB: Dan kom je terug bij jouw eerste vraag he, wat was succesvol. Ik denk dat het feit dat al die aanwezige competenties, vooral ook omdat het mensen zijn die	

gewoon het belang voor hun sector zien. Dit zorgt voor dat ze een langere adem hebben. Dat gaf ik net aan, de belangrijkste dingen, want die Erzsi die net noemde, die gebruikt ook het begrip vrijwilligers burn-out. Want als je op het gegeven moment mensen hebt die hun goede, vrije spaarzame tijd ergens instoppen en dit kan toch een keer te veel worden als je voortdurend gefrustreerd wordt. En dat is dus een belangrijk onderdeel vooral voor bewonersinitiatieven, en ik denk dat wij allemaal wel gewend zijn om en om een bepaalde manier te functioneren en op een bepaald niveau. Maar ook gewoon zien dat er gewoon een breder belang is dan voor onszelf, onze huishouding, onze straat, of een hele sector op dan wel een heel gebied dat je toch net wat langer doorzet. Zou kunnen.	Aanwezigheid competenties Vrijwilligers burn-out
>GJE: Dan gaan we nu naar de overheidssteun in het algemeen. U gaf net aan dat de provincie en leader rol moet nemen. Dus is dus ook meer overheidssteun. In ieder geval de leiding nemen.	
<i>EB: Nou ja, leading nemen is wat mij betreft ook alleen al in het positioneren. Op gegeven moment van wat is je uitgangspunt. Ik bedoel wij hebben heel lang gepleit voor glasvezel, dat hebben we niet niets voor gedaan. Heel lang is er geroepen breedband, maar ook g4 of g5, maar dat zijn allemaal storingsgevoelige en niet duurzame oplossingen die wij niet zagen zitten. En glasvezel is zoals wij weten, laatst riep iemand dat dat ook kon via koperleidingen zij het niet normale koperleidingen zoals ze overal liggen. Maar daar moet ook weer een investering plaats vinden. Maar glasvezel is naar wat wij weten het enige wat ook synchrone up en download heeft. Dat is gewoon als ik het hebt over beeldzorg, over die landbouwers is dat gewoon ontzettend belangrijk. Daar hebben we heel lang voor gepleit. Dan voelt het soms als tegenwerking als er allerlei andere prioriteiten daarin gelegd worden en natuurlijk heeft iedereen daar zijn eigen speelveld in. En ik begrijp ook dat de provincie allerlei dingen af moet wegen. Maar als je dan op gegeven moment in elk geval ziet dat het op grotere schaal moet dan een hele kleine regio en je hebt die grotere schaal doordat provincies hebt dan vind ik het niet meer dan normaal dat zo'n organisatie de lead pakt. Dat betekent positionering, dat betekent misschien wel bijeenkomsten, dat betekent misschien wel voorzitterschap. Dat betekent misschien wel het initiatief nemen tot zo'n collectieve club dat we nu hebben in de vorm van Stichting Glasvezel Groningen. You name it. Het hoeft niet perse geld te zijn, het kan ook faciliteren.</i>	Rol overheid Rol overheid
>GJE: Nee precies, dat was ook mijn volgende vraag. Welke vormen van steun heeft gehad? Ik heb dus inderdaad gelezen dat u subsidie heeft gekregen. Welke steun heeft u nog meer gehad?	
EB: Wij hebben, ik weet niet of je bekend bent met woon en leefbaarheidsplannen?	
>GJE: Niet helemaal.	
EB: Je hebt omdat Oldambt in een krimpgebied ligt heb je, is er op gegeven moment vanuit de overheden met andere partners is er een woon- en leefbaarheidsplan opgesteld. Dat heeft te maken met dat hoe kun je zorgen dat de leefbaarheid in regio op een goed niveau blijft. Dat heeft ook te maken met sloopopgaven, woningbouw, maar ook wat doe je met rust in de ruimtelijke omgeving. Nauw, bla-bla-bla. En voor het realiseren van het woon- en leefbaarheidsplan daar is ook budget voor. En dus ook in het kader van het woon- en leefbaarheidsplan Oost-Groningen zijn wij als een pilot benoemt. Wij hebben geld gekregen om dus in eerste instantie het traject op te starten van hoe gaan wij om met een betere internetverbinding in het buitengebied of in de regio. Nauw, dat was het hele prille begin. En vervolgens hebben wij toen het allemaal wat heldere werd het bedrijfsplan van de gemeente Oldambt, om even helder te zijn	

want eindelijk is het door hun bekostigd ook en is het ook hun opdracht ook. En hebben wij hem van hun aangeboden gekregen, maar vanuit daar hebben wij ook een subsidie gekregen van de gemeente Oldambt om de ook de vervolgstappen te zetten. Om te komen tot een uitwerking van het bedrijfsplan. Dat was de gedachte.	
>GJE: Dus dat is dus zowel financieel als niet-financieel de overheidssteun?	
EB: Jaja, absoluut. En die hebben we ook wel gekregen hoor vanuit de provincie wel. Alleen wat er tussen zat was wat ik net aangaf de wisseling van die portefeuillehouders. En dat is echt ontzettend lullig geweest. Dat heeft gewoon een half jaar de boel gefrustreerd en stil gelegd. Ja, net op het moment dat je er ook net aan toe was om een aantal besluiten te nemen. Maar goed, ik kreeg ook de indruk dat er nu voortvarende besluiten genomen zijn en stappen gezet gaan worden. Dus misschien kunnen ze de achterstand weer inhalen.	Moeizaam proces
>GJE: Zou mooi zijn. En heeft u ook op meerdere niveaus ... u gaf net aan dat de provincie organisatorisch mee deed, maar heeft u ook financiële steun gekregen vanuit de provincie?	
EB: Wij hebben wel een leefbaarheidsplan, dat is een combinatie van provinciaal geld en volgens mij ook zelfs rijksgeld en gemeentelijk geld. Maar dat zou je even na moeten zoeken hoor. Maar volgens mij is er een combinatie van.	
>GJE: En Europese financiering?	
EB: Nee dat hebben we nog niet aangevraagd. In de zin van de gemeente Oldambt heeft wel samen met de gemeente Leer. Maar als je daar meer over wilt weten dan moet je even bellen met Hans de Wolf van de gemeente Oldambt. Die hebben op een gegeven moment wel een aanvraag gedaan. Wat ze ook gedaan hebben is gezorgd dat we juridische en financiële adviezen krijgen vanuit werelddbank. Dus wat dat betreft hebben we ook ruimere steun dan alleen die provinciale overheid en de gemeentelijke overheid. Ook nog de werelddbank, die zit er ook nog bij. Dus zij zijn volgens mij nog bezig met het al dan niet gehonoreerd krijgen van die aanvragen. Maar dat vind ik op zich heel apart nu ik er zo over nadenk, want dat duurt wel heel erg lang. En nu weet ik wel dat dingen heel erg lang kunnen duren maar dit duurt misschien wel heel lang. Dus ik moet misschien wel even vragen ... Goede vraag haha.	
>GJE: En er wordt ook door Koen Saleminck, ik weet niet of u die ook kent, die maakt ook onderscheid tussen 8 fases. De zevende fase is aanleg en oplevering en de achtste is beheer en onderhoud. Ik weet niet in hoeverre jullie daar al mee bezig zijn geweest?	
EB: Nou kijk onze gedachte is wij de randvoorwaarden creëren waaronder de coöperatie die we gaan oprichten, staat ook in ons verhaal. Dat de coöperatie het beheer en onderhoud kan gaan doen met derden. Dat gaan we natuurlijk niet zelf doen, je trekt er een belichter bij, een kabelaar bij, je trekt er jan en alleman erbij. Maar dat gaat dus die coöperatie doen.	
>GJE: Dat wordt dus nog opgericht?	
EB: Dat wordt opgericht zo gauw we op gegeven moment komen dat er nu echt wat kan gebeuren. Want anders kom, zoals ik het net als zei op een vrijwilligers burn-out. We kunnen nu wel iets gaan opzetten, maar dan zijn ze straks allemaal weg. Het is al een wonder dat wij er allemaal nog zitten.	Vrijwilligers burn-out
>GJE: Ja, 2011 is al een heel eind.	
EB: Wij hebben er ook al heel veel tijd ingestopt, dan denk je misschien dat wij vanaf duim zitten te draaien maar dat is niet waar.	Vrijwilligers burn-out
>GJE: Nee, bent u tevreden met de steun die u heeft gekregen vanuit de overheid?	

EB: Ja, absoluut. Ik vind dat ze zich van de goede kant hebben laten zien. Wat wij natuurlijk graag zouden willen is dat, wij hoeven geen overheidssubsidie of wat dan ook, wij willen graag een lening tegen gunstige voorwaarden. Dus die kun je in zoveel termijnen terug betalen. Dus wij hoeven geen overheidssteun, geen subsidie. Wij willen gewoon dat ze op gegeven moment aangeven dat ze een bepaald bedrag aan ons lenen om het te realiseren. En nauw ja dat is een hele simpele vraag en die hebben we nog steeds niet beantwoord gekregen. Ze zijn voortdurend met hun eigen denkraam bezig. Dus voor zover wij geld hebben gekregen, ben ik wel blij mee en ik denk dat we dat goed ingezet hebben. Alleen datgeen wat we willen is nog steeds niet gerealiseerd.	Rol overheid
>GJE: In feite zegt u dat u het zonder financiële steun in de vorm van subsidies kunt doen, maar het liefst met een lening van de provincie?	
EB: Ja, dat is onze gedachte.	
>GJE: Hoe kijkt u aan dat de provincie bijvoorbeeld andere dingen steunt, bijvoorbeeld contacten leggen?	
<i>EB: Anders faciliteren? Ja nee, dat moeten ze zeker doen. Wat ik net aangaf aan naar je collega toe dat ik vind dat de overheid gewoon een regierol moet pakken. En dat ze mensen bij elkaar moeten brengen en dat ze de discussie gewoon naar een punt moeten brengen. En niet voortdurend paralleldiscussies of andere takken aan de boom laten groeien. Dan blijf je bezig, er moet op gegeven moment gewoon een schop in de grond.</i>	
>GJE: Precies, in feite ... mijn volgende vraag was is de steun afdoende tot nu toe?	
EB: Nauw ja, wat ik net aangaf, de steun die we gekregen hebben is harstikke mooi. We zijn heel erg blij dat vooral de gemeente Oldambt zeg maar er echt in investeert. Dat doen ze als enige gemeente, terwijl we een pilot waren van het heel Oost-Groningers gebied. Ik bedoel wat ik net aangaf, met het woon- en leefbaarheidsplan is nu de gemeente Oldambt de enige die gezegd heeft van wij gaan er mee door en jullie krijgen gewoon een soort van bruidsschat van ons om te zorgen dat je gewoon ook dat plan dat er nu ligt ook gewoon handen en voeten kunt geven. Dat is harstikke mooi en daar zijn we ook ontzettend blij mee. Daarom zijn we ook in staat om al die externe deskundigen erbij te betrekken, want die moeten ook betaald worden. Maar als je dan vervolgens kijkt naar hoe dingen een vervolg krijgen en hoe er eigenlijk in feite niet gesproken wordt over onze vraag van ja jongens hoe kunnen we echt komen tot realisatie? En daar hoeven we geen subsidie voor, daar willen we gewoon een lening voor. Die willen we gewoon in termijnen aan jullie terug betalen. En daar is een business case op te schrijven, als je die witte en grijze gebieden hebt, dan is het lastig omdat je met die overheidssteun en bovendien ook met die kabels zit die misschien vinden dat ze daar wat moeten doen en dan mag jij daar niks doen. En die witte gebieden blijven waarschijnlijk toch wel gewoon wit. Dus wat dat betreft denk ik dat er wel meer had gekund. Maar ja toen maar, nogmaals er moest een nieuwe portefeuillehouder daar zijn plek in vinden. Dingen zijn soms ook wel verklaarbaar, maar dat wil niet zeggen dat je het soms anders had willen zien.	
>GJE: Dat waren de vragen die ik eigenlijk had.	

Interview Coöperatie De Kop Breed	
HS: Harld Schuldink GJE: Gerrit Jan Ekkelkamp (mede interviewer) JV: Jan Visser	
Tekst	Codes
>HS: Mijn bachelor gaat over competenties binnen de groep. En dan heb ik wat verschillende binnen de literatuur gezocht, bijvoorbeeld eentje is dan verstand van zaken op het gebied van techniek. Dan heb ik 8 competenties onderscheiden. En jij hebt dan staatssteun.	
>GJE: Ja, overheidssteun.	
>HS: Maar allereerst hebben we wat vragen over het succes van het burgerinitiatief. Ja, hoe verloopt het proces tot nu toe?	
JV: Nou op zich harstikke goed, want we zijn bezig. We zijn bezig met de aanleg en ik denk dat we nu ongeveer op de helft zitten. En ja er moet nog een gedeelte. We hebben nog niet alle gebieden vergunningvrij zeg maar. We zijn nog in overleg met de gemeente, op bepaalde punten. Dus ja, er zijn een aantal stukken waar we moeten stoppen want daar kunnen wij niet verder. Maar dan gaan ze door op een ander punt zeg maar, wat ook nog moet gebeuren.	Algemene informatie burgerinitiatieven
>HS: Wanneer zijn jullie precies gestart?	
JV: Ik dacht 28 februari ofzo iets. Of 18, eind februari.	Algemene informatie burgerinitiatieven
>HS: En met het burgerinitiatief dan? Helemaal in het begin.	
JV: Dat was, even denken, ja he, mei 2014.	
>HS: Owh, dat is vrij vlot, als ik kijk naar die andere. Dus ook weinig frustratie tijdens het proces of?	
JV: Ja tuurlijk, tuurlijk.	
>HS: Wel veel frustratie?	
JV: Ja tuurlijk, je komt zoveel dingen tegen en je krijgt met ambtenaren te maken, nou eh... Ik zit zelf in het bedrijfsleven, nou als je dan in de ambtenarij komt dan ja dat is zo totaal anders.	Moeizaam proces
>HS: Een hele andere wereld?	
JV: Ja een hele andere wereld. Daar moet je wel mee leren omgaan hoor.	
>HS: Ja, dat is niet makkelijk?	Moeizaam proces
JV: Nee nee, maar tot dusverre het lukt allemaal en we moeten allemaal rustig blijven. En de kop er bij. Geen rare dingen zeggen, dan komt het allemaal wel goed.	
>HS: Ja, kijk hier is het al bijna aangelegd, als ik kijk naar die andere gebieden die zijn wel een stuk minder ver. Die hadden wel echt veel frustratie tijdens het proces en	
JV: Nee wij hebben, wij zijn begonnen met eh als dorpsbelang. Ik zit zelf in het dorpsbelang en wij waren als dorpsbelang al langer bezig om snel internet te krijgen. Want dat is gewoon dramatisch hier. Wij zitten hier op een koperkabeltje vanuit Peize en ik geloof dat hij 80 jaar oud is.	Algemene informatie burgerinitiatieven
>HS: 80 jaar?	
JV: Ja, het is überhaupt het wonder dat we nog een beetje internet hebben maar vanuit het dorpsbelang hebben we toen gezegd, oké, <i>de provincie kwam toen met een initiatief en toen hebben wij gezegd daar willen wij wel aan mee doen. Dat lijkt ons wel wat.</i> En toen hebben we Evert Blansjaar uitgenodigd vanuit de provincie. En dat was dus in mei 2014 en die heeft ons echt heel enthousiast gemaakt. Maar toen hebben we ook als dorpsbelang gezegd, dat gaan we niet zelf doen. Maar we gaan een aantal mensen benaderen in het dorp, waarvan wij denken dat ze	Rol overheid Aanwezigheid competenties

geschikt zijn. Daar zijn 2 man van dorpsbelang in komen te zitten, iemand anders en ikzelf dan. En we hebben een aantal mensen opgezocht, nou waarvan wij denken die zijn geschikt. En dat heeft gewoon heel goed uitgepakt. En we zijn begonnen met 7 man en we zijn intussen met 18.	Bestuur uitbreiden
>HS: 18 man?	
JV: 18 man ja, we hebben een aantal gebieden erbij gekregen. Peizemade, gedeelte Peize, een stuk van Nietap, rondom Leekstermeer. Dus we hebben ook van al die gebieden mensen aangezocht, van jongens lever mensen bij ons in de commissie. Dan weten jullie ook wat er speelt. Dus van alle gebieden zitten er mensen in de commissie zeg maar.	Schaalgrootte
>HS: Is er ook nog opgelet van, goh die is daar handig mee of?	
JV: Op gegeven moment hebben we een splitsing gemaakt, de techniek, de aanleg, de communicatie, daar is een aparte groep voor en het financiële gedeelte. Dus in principe, in de groep van 18 zitten 3 kleine subgroepjes. Die doet communicatie, financiën.	Aanwezigheid competenties
>HS: Dan, is er iemand binnen de groep die beschikt over organisatorisch vermogen?	
JV: Nou dat is allemaal, in principe staat alles op papier. Dat is allemaal aangeleverd door Evert Blansjaar, van de provincie. Die heeft meerdere van dit soort projecten gedaan. Kijk, we hebben een heel groot communicatie- en projectplan: Glasvezel Roderwolde. Hier stond dus eerst Berg en Breed, in Noord-Holland haha. Want daar komt dit hele stuk papier weg. Daar zijn ze ook heel druk bezig geweest. En dit hebben we bijna 1 op 1 overgenomen. Alleen de namen zijn zeg maar veranderd, Roderwolde. En hier hebben we gewoon heel veel aan gehad. Dan kun je gewoon de stappen doorlopen.	Aanwezigheid competenties
>HS: Dus dit is al van een ander burgerinitiatief?	
JV: Ja, gewoon een draaiboek.	
>HS: Ideaal dus.	
JV: Ja, ideaal.	
>GJE: Vandaar dus ook zo snel door de fases?	
JV: Ja, maar dat komt dus ook door Evert Blansjaar die komt zelf/directeur geweest van Reggefiber. Dus die weet precies hoe alles zit en welke wegen die moet bewandelen. Die is nu ook directeur van onze coöperatie, tijdelijk hoor, tot dat alles klaar is en dan wordt er weer een nieuwe gekozen. Hij weet/of heeft in principe heel veel aangeleverd. We hebben hier eh een installatie van diverse bijeenkomsten gehad, dit hebben (ENKELE STUKKEN) ook getoond aan de burgers. Dit is gewoon allemaal wat hij op papier gezet heeft. Of wat hij op papier had. Dus daar hebben we natuurlijk ontzettend steun aan gehad. Maar je moet maar zo denken, wij zijn natuurlijk leken. Wij hebben ons eigen werk, en dit is iets van ja geen idee hoe het gaat, hoe het moet. Ja, je hebt gewoon iemand nodig die weet hoe hij de zaken aan moet pakken.	Aanwezigheid competenties
>HS: Dus die kun je ook wel zien als de aanjager van het proces?	
JV: Ja inderdaad. Maar ja, die goede man heeft het natuurlijk heel druk en heeft intussen ook wel hulp in de provincie. Want hij had iets van geloof ik 33 projecten. En dus ja.	
>HS: Nu zei u net dat er ook een groep was voor de communicatie, is er ook iemand binnen de groep die daar verstand van heeft? Of die ook werkzaam is in die sector?	
JV: Eh, ja die wel heel veel in de communicatie doet. Hij heeft zelf een eigen bedrijfje. En die weet heel goed hoe ze dat moet doen.	Aanwezigheid

>HS: Ook naar de media toe?	competenties
JV: Ja, ze maakt de brieven naar de media, de berichtgeving noem maar op. En die stuurt ze wel naar ons ter controle, dan kunnen wij het controleren. Maar in principe doet zij dat allemaal.	Aanwezigheid competenties
>HS: De media wordt dan wel eens tactische gebruikt om dan druk te zetten?	
JV: Nee heel weinig. Alleen maar eigenlijk ter informatie voor de mensen.	
>HS: Vanmorgen waren wij bij een initiatief waarbij wat meer frustratie was en dan gebruikten ze wel eens twitter om een berichtje de deur uit te doen om extra druk te zetten.	
JV: Ja ja.	
>HS: Hier niet nodig?	
JV: Nee, maar wij hebben ook we zitten op Facebook, hebben een eigen website noem maar op. En dat beheert ze ook allemaal. Alle nieuwtjes, informatie naar de burger toe komt direct op de website. Komt direct op Facebook. Daar zit ik zelf niet eens op haha.	
KOFFIEPAUZE	
>HS: Even zien, iemand binnen de groep, die goede contacten had met de overheid, was die aanwezig?	
JV: Met de gemeente bedoel je en de provincie?	
>HS: Die lijntjes had uitstaan?	
JV: Ja, dat is die man van de provincie dus, Evert Blansjaar.	Aanwezigheid competenties
>HS: Maar die, begon dus tegen jullie/het plaatselijk belang? Dit was dus aangestuurd? In de literatuur wordt er onderscheid gemaakt door bottom-up, dus dat de burgers zelf in actie komen en het zelf bedenken. En je hebt ook top-down, dus vanuit de overheid. En jullie zijn eigenlijk aangestuurd?	
JV: Ja ja ja, dit is puur een initiatief van de provincie Drenthe. De provincie Drenthe heeft aangegeven van oké wij willen dat de buitengebieden in de provincie Drenthe aangesloten worden op glasvezel. Die hebben gezegd van oké we geven hier ook subsidiegeld voor. En dat is alleen puur voor de vraagbundeling en het hele opstarten.	Rol overheid
>HS: Dus er zat wel eentje in van de overheid?	
JV: Ja, die zit er nog steeds bij.	
>HS: Die is ook heel actief betrokken?	
JV: Ja. Het is een initiatief van de provincie en die heeft Evert in dienst genomen om dit soort initiatieven opstarten.	Rol overheid
>HS: Dat heeft veel voordelen?	
JV: Ja dat zeg ik. Wij zijn leken, wij weten niks. Wij kunnen een aantal taken uitvoeren en Evert geeft op gegeven moment aan ja je moet dit doen, je moet dat doen. Dus als je dat zelf uit moet vinden, dat ben je misschien wel 10 jaar verder. En dan ben je nog veel meer werk kwijt en tijd.	
>HS: En dan contacten bij marktpartijen? Is er iemand met goed contacten?	
JV: Eh, dat hebben we gezamenlijk gedaan. Samen met de provincie, en ook Evert. Heeft bij Reggefiber gewerkt, dus die kent ook iedereen. En op het moment dat wij zover waren, dat we het geld binnen hadden van eh een lening bij de provincie. Eh toen hebben wij een aantal aannemers aangeschreven van eh jongens hebben jullie belang bij om het aan te leggen bij ons. Daar hebben wij een achttal reacties op gehad, en die hebben we beoordeeld, 5 vielen direct af. En er bleven 3 over, op gegeven moment bleven er 2 over. Dan hebben we op gegeven moment gezegd we	Aanwezigheid competenties

gaan door met Van Gelder. Dat is ook een kwestie, ja qua tarief maakt het niet zoveel uit, maar is op gegeven moment een gevoelskwestie. Tot dusver zijn we heel tevreden met die aannemer.	
>HS: Dus, die Evert dacht ik, had dus al hele goede contacten bij marktpartijen?	
JV: Ja.	Aanwezigheid competenties
>HS: Was er nog een persoon met goed contacten? Of was dat niet nodig geweest?	
JV: Nou, we hebben ook een projectleider, die had ik er ook bij gevraagd voor vanavond maar die was er niet. En die doet eigenlijk het hele project, maar die zit nu ergens anders. Daar heeft hij een ander projectje, maar die werkt zelf bij ? en die weet ook vrij veel. Die heeft het eigenlijk helemaal opgepakt.	Aanwezigheid competenties
>HS: Oké, en dan iemand binnen de groep die verstand van zaken heeft van techniek?	
JV: Nee.	Aanwezigheid competenties
>HS: Helemaal niemand?	
JV: Nee.	Aanwezigheid competenties
>HS: Maar jullie hadden wel een subgroepje techniek?	Aanwezigheid competenties
JV: Ja, maar kijk we proberen natuurlijk wel van alles zelf uit te vinden. En we hebben intussen 2 providers, die weten ook wel wat van techniek. Hoe het allemaal aangesloten moet worden, wat we allemaal nodig hebben en dat soort dingen. Die informatie hebben we allemaal zelf bij elkaar gezocht. Hoe gaat het nou, hoe moet het nou.	Competenties ontwikkeling tijdens proces Externe hulp
>HS: Is daar ook externe hulp voor gezocht?	
JV: Nee, hebben we wel geprobeerd op die te krijgen maar die hadden geen belang. We hebben een aantal winkelketens geprobeerd, Media markt. Geen belang bij, een aantal andere bedrijven. Geen belang bij.	
>HS: Dus echt zelf aan de slag gegaan? Zelf ingelezen en dat soort dingen?	
JV: Ja, we hebben ook een drietal informatiebijeenkomsten gevonden voor de bewoners. Dat ging over wat gebeurt er nou als het kastje in de meterkast zit. Wat moet er dan nog gebeuren? De kabel moet naar de tv, welke tussenkastjes ben je nog nodig? Dat soort dingen?	Competenties ontwikkeling tijdens proces
>HS: Wie legt dat soort dingen dan uit op zo'n informatieavond? Gewoon iemand van de groep?	
JV: Ja.	
>HS: En die heeft zich zelf daar in diept.	
JV: Eh we hebben 3 kroegen afgehuurd, 1 in Peize, 1 in Roderwolde en 1 in Nietap. En daar waren iedere keer 4/5 man van onze commissie. En die hebben eigenlijk constant uitleg gegeven zeg maar.	
>HS: En dan iemand binnen de groep die verstand heeft van financiële zaken. Was die aanwezig?	
JV: Eh, ja die was wel aanwezig.	Aanwezigheid competenties
>HS: Die is ook actief in die sector ook?	
JV: Ja dat is de voorzitter van de coöperatie ook. Die was heel goed in coöperaties, die zat ook bij de Rabobank met diverse functies. Dus die hebben we ook benaderd van eh dat is net wat voor jou. En die woont ook in deze regio dus. Hij heeft zelf een hele grote boerderij, dus die had ook alle belang. Dus die hebben we daarvoor gepord zeg maar.	Aanwezigheid competenties
>HS: Ideaal dus?	
JV: Ja.	

>HS: Ook geen externe hulp voor nodig gehad?	
JV: Nee, nouja je hebt soms een notaris nodig voor het oprichten van een coöperatie.	Externe hulp
>HS: En juridische zaken, was daar ook iemand in de groep die daar verstand van zaken van had?	
JV: Eh, nee maar er is wel informatie ingewonnen bij hier en daar. Van jongens doen we dit goed? Staat het goed op papier? Maar wie dat precies was weet ik niet.	Aanwezigheid competenties Externe hulp
>HS: Dus externe hulp gezocht?	
JV: Ja ja, want kijk als je bepaalde stukken opstelt dan moet je dat juridische natuurlijk wel goed onderbouwen. Dat moet wel goed in elkaar zitten. Dat is wel heel belangrijk, ook naar de mensen toe.	Externe hulp Draagvlak
>HS: Dus als ik zo alles bij lang ben gelopen, was vrijwel alles aanwezig binnen jullie groep?	
JV: Ja.	Aanwezigheid competenties
>HS: Dat komt ook dan een beetje omdat jullie de beschikking hadden over de oud-directeur hadden van Reggefiber.	
JV: Ja ja dat klopt. Die heeft praktisch alles aangeleverd. Zelfs de papieren voor het oprichten van een coöperatie. Want die kwamen ook weer van Berg en Breed haha. Die zijn wel helemaal aangepast naar ons samen met de notaris.	Aanwezigheid competenties
>HS: Maar zonder hem was het nooit zo snel gegaan denkt u?	
JV: Nee, je hebt zo iemand gewoon nodig, anders eh... Nee, maar zonder zo iemand dan kom je er niet. Of je moet al binnen de dorpskernen zoveel know-how hebben van bepaalde dingen. Maar normaal gesproken is dat er niet.	Aanwezigheid competenties Dorp inschakelen
>HS: Hij is dus de absolute aanjager van het proces?	
JV: Ja, dat klopt.	Aanwezigheid competenties
>GJE: Maakt u gebruik van overheidssteun?	
JV: Nee, dat mag niet he.	
>GJE: Nee, maar overheidssteun in brede zin, dat kan financieel zijn, ondersteunend zijn. Leningen, subsidies noem maar op.	
JV: De enige overheidssteun die wij gehad hebben dat is de subsidie die wij hebben gekregen van de provincie voor de vraagbundeling. Ik heb nog een heel mooi lijstje, wel heel klein geschreven trouwens. Kijk deze is ook nog niet aangepast. Kijk dit is dan er eentje van 27.000 euro, met dat bedrag kun je gewoon heel veel doen. Je kan folders bestellen, vlaggen, informatieavonden in de kroeg voor de bevolking, noem maar op. Je hebt gewoon heel veel geld nodig om iets gedaan te krijgen. Maar ook, er zit ook geld in voor het uitrekenen van het aantal meters. Daar wordt een extern bedrijf voor ingehuurd, om dat allemaal uit te rekenen. Maar dat moet ook betaald worden.	Rol overheid
>GJE: En u had natuurlijk de steun van Evert Blansjaar?	
JV: Ja, maar ja dat zien wij natuurlijk niet als overheidssteun.	
>GJE: Nee, maar een vorm van overheidssteun.	
JV: Hij werkt voor ons en maar hij wordt betaald door de provincie. Ja en we hebben natuurlijk een lening afgesloten bij de provincie. Maar dat is een lening, maar die moet gewoon terug betaald worden. Maar subsidies eh dat mag absoluut niet. Als het woord subsidie valt, en KPN hoort dat dan...	Rol overheid
>GJE: ... met Europa. Ja ik heb gelezen in de literatuur over Appingedam in 2006, die dachten we kunnen wel even een verbinding aanleggen maar dat zag KPN niet zitten. En bijvoorbeeld de gemeente? Is die nog in het proces betrokken geweest?	

JV: Ja, de gemeente hebben we nodig voor alle vergunningen want je moet door de weiden heen of bij de wegen langs. En die heb je gewoon nodig.	
>GJE: Maar geen lening, subsidie?	
JV: Nee.	
>GJE: De andere burgerinitiatieven maken ook vaak gebruik van een gemeentelijk potje. Bijvoorbeeld.	
JV: Jawel, maar ook dat mag niet genoemd worden als subsidie.	
>GJE: Nee, vaak een lening wel.	
JV: Owh een lening? Nee nee. We hebben puur alleen een lening bij de provincie.	
>GJE: En niet op Europees niveau wat proberen te regelen?	
JV: Nee, nee.	
>GJE: Oké, de subsidie was echt alleen voor vooronderzoek?	
JV: Voor de vraagbundeling en dat soort dingen	
>GJE: En de aanleg was meer eh de lening?	
JV: Ja klopt.	
>GJE: En hoe gaat het verder als het ligt? Hoe gaat het beheer en onderhoud?	
JV: Eh, het eerste half jaar is de aannemer verantwoordelijk. En wij zijn nu bezig om een bedrijf te benaderen zeg maar die dat voor ons gaat doen. Dat wordt een extern bedrijf die dat in beheer krijgt.	
>GJE: Die wordt gehuurd?	
JV: Ja, vanuit een potje ... wij maken een potje zeg maar voor servicekosten. En die wordt gewoon vanuit dat potje betaald. Dus eh dat heb je gewoon nodig. Want de kans is natuurlijk ook heel groot dat, wij hebben nu spullen gekocht. Iedereen die krijg nu 200/250 mb, maar dat met 5/6/7 jaar dat alles verouderd is en er weer nieuw spul in moet. Maar dan moet je wel daar het geld voor hebben, dus dan wordt daar een apart potje voor gemaakt.	
>GJE: Maar u bent tevreden met de subsidie, lening?	
JV: Eh ja heel tevreden, ja. Kon niet beter.	
>GJE: Oké, dat is goed om te horen. En ik had al gevraagd naar niet-financiële steun, maar dat was dus die man uit de provincie.	
>HS: En zonder die steun was het niet gelukt denkt u?	
JV: Eh nee dan was het gewoon veel moeilijker geworden. Financieel had misschien wel gekund maar voordat je bent waar we nu zijn en we hadden dat zelf allemaal moet uitzoeken dan had dat zoveel tijd gekost. En dan had je zoveel andere mensen moeten inschakelen.	
>GJE: Denkt u dat het succesvol zijn geweest zonder de beste man van de provincie?	
JV: Eh ik denk het eigenlijk niet. Ik denk het eigenlijk niet.	Aanwezigheid competenties
>GJE: Oké, dus de steun heeft wel het proces versneld?	
JV: Ja, zonder meer. Dat kun je wel gaan, wij zijn nog geen 2 jaar bezig.	
>GJE: Nee, dat viel ons al heel erg op.	
>HS: Je hoort dan die andere en dan is dit wel heel snel ja. Maar dat komt dus eigenlijk door 2 personen, 1 die oud baas van Reggefiber en de man van de provincie?	
JV: Nee dat is diezelfde. Dat is dezelfde.	
>GJE: Oké, dus de overheidssteun is in feite afdoende voor dit project?	

JV: Nee geen overheidssteun, de lening bedoel je.	
>GJE: Ja de lening, ik zie dat als overheidssteun. Zo heb ik dat genoemd in mijn scriptie, daar vallen subsidies, leningen onder, die man valt er bijvoorbeeld onder. Dat heb ik als overheidssteun aangemerkt.	
JV: Ja ja als je het maar geen subsidie noemt.	
>GJE: Nee, dat woord komt er niet in. Dat woord komt er niet in. Dat weten we vanuit de literatuur ook wel, daarom heb ik het overheidssteun genoemd. Geen subsidie, want dan heb je direct een valse kwalificatie. Maar de huidige vorm is dus zeker afdoende?	
JV: Ja. Voor ons wel ja.	
>HS: Heeft u dan wel eens contact gehad met andere burgerinitiatieven?	
JV: Ja, ik word heel veel benaderd door andere initiatieven. Omdat wij zijn de pilot, wij lopen voorop. Iedereen komt bij ons informeren van eh hé hoe hebben jullie dit gedaan, hoe hebben jullie dat gedaan?	
>GJE: En dat zijn dan vooral uit Drenthe?	
JV: Ja, ik kreeg laatst ook een berichtje uit Gelderland. Of ik daar even een avond wilde helpen, nou dat doe maar niet.	
>HS: Als het hier ligt is het voldoende voor u zeg maar?	
JV: Ja, maar ik ga hier ook niet over alleen. Dat is onbegonnen werk. Dus ik probeer zo veel mogelijk via de mail af te handelen. Ik ben wel bij een aantal avonden geweest hoor.	
>GJE: Maar, concluderend dit draaiboek is wel doorslaggevend geweest voor het project?	
JV: Ja ja, maar die wordt ook overal gebruikt?	
>HS: In heel Drenthe?	
JV: Ja volgens mij wel.	
>GJE: Wij zijn nu in Groningen geweest en in Gelderland, maar het is voor het eerst dat wij over dit draaiboek horen. Dus dat verrast ons ook, want die andere initiatieven waren in 2011 begonnen, een half gebied in Putten en Oldambt was het. Dat schoot nog niet echt op. Dus het was voor ons wel een lichte verassing dat het zo snel ging.	
JV: Ja, het is wel een draaiboek, maar dat wil nog niet zeggen dat wij hem precies gevolgd hebben. Je hebt een richtlijn, en vanuit die richtlijn ga je kijken van hé hier hebben we wat aan en dit gaan we anders doen. Dit gaan we op onze eigen manier doen. Of wat dan ook.	
>HS: Tijdens het proces is er nog iets gebeurd waardoor veel tijd is verloren of?	
JV: Eh ja, op gegeven blik dan ben je op een punt en dat was even kijken afgelopen jaar begin oktober. Toen hadden wij eigenlijk op gegeven moment alles klaar en was het een kwestie van wachten op geld. Op geld, we zijn eerst bezig geweest met een bank om geld te lenen, en dat had ook gekund. En toen op gegeven moment kregen we het rond met de provincie. Daar zat een paar maand tussen en op het moment dat het klaar is dan kan je weer door. Dan kan je op gegeven moment zeggen oké we hebben geld en we kunnen beginnen met de aannemers aanschrijven. Dus daar zat gewoon 2/3 maand daar kun je gewoon niks doen. Dat is dan eh, je bent volop bezig en het loopt als een trein zeg maar en dan staat het ineens stil en dat is niet leuk. Dat is niet leuk.	Moeizaam proces
>HS: Zijn er ook mensen, vast wel ongetwijfeld, die niet mee hebben gedaan ofwel?	
JV: Die zijn er ook.	
>HS: Achteraf al spijt?	

JV: Nou dat is wel heel leuk, want een aantal mensen zeiden heel specifiek van ja daar doen we niet aan mee en veel te duur en dit en dat. Nu zijn we aan het aanleggen en nu komen ze van nu willen we toch mee doen. Eigenlijk is de datum al lang verlopen, ze moesten zich al voor eind november opgeven. Maar wij hebben gewoon gezegd van als ze er nog niet zijn, het kost geen extra geld, dan mag je je nog aansluiten.	
>HS: Hoeveel procent is denkt u aangesloten?	
JV: Wij zitten hier in de kernen zeg maar op een bijna 85%.	
>HS: Owh dat is vrij veel. Dat is wel raar dan dat mensen dan eerste instantie geen interesse hebben en wanneer puntje bij paaltje komt dat ze dan wel willen.	
JV: Daar wordt veel over gesproken he. En de mensen hebben van te voren misschien niet goed gekeken van wat het eigenlijk nu al kost. Want wij zijn met het glasvezel straks niet duurder van wat we nu zijn.	
>GJE: Dat verhaal hebben we al eerder gehoord ja.	
JV: Dus eh we zijn nu ook al 65 euro kwijt. En straks 59,50.	
>HS: Maar moest er ook een eenmalig bedrag per huishouden op tafel komen of?	
JV: Nee, dat hebben we ook bewust gezegd, dat willen we niet. Want dan stoot je altijd mensen af. Dan heb je een drempel en dan zeggen mensen, al is het maar 200 euro, ah nee dat doen we niet. Dus hebben we gezegd van tot in huis gratis aangelegd. Maar dan moeten ze wel een abonnement hebben. Doen ze niet mee, dan blijft het draadje voor bij de straat liggen.	
>HS: Oké, als je zo'n bedrag opstelt dan denken mensen van ja dat kost nu eenmaal veel geld en ik heb er misschien nog niks aan de eerste tijd, dan snap ik wel dat het mensen dan bijvoorbeeld afschrikt.	
JV: Maar ja, het is gewoon een maandbedrag wat je betaalt. Wij zitten dan op een 59,50 euro en ja dat zijn we nu ook kwijt. En je hebt geen instapkosten. Dat is wel heel belangrijk hoor, dat hebben we gelijk gezegd we willen geen instapkosten want dat schrikt mensen alleen maar af.	
>GJE: Maar hoe wordt dat potje samengesteld voor beheer en onderhoud?	
JV: Daar hebben we een schemaatje voor.	
KOFFIEPAUZE	
>HS: Buitengebied is duurder uit?	
JV: Wij zijn buitengebied en om alles te kunnen betalen hebben we/moeten we een buitengebiedtoeslag erbij doen. Want anders kom je niet uit. Dat is die 7 euro.	
>GJE: Dat gebruiksgedeelte gaat naar u toe of naar uw coöperatie?	
JV: Eh even kijken hoor, dit is niet het goede schema. ... Buitengebiedtoeslag is 7, nou kijk je hebt verschillende ... Het eerste deel dat is 22,50, het gebruikersdeel is 30 en dan heb je een apart gebied toeslag. En in die 40 euro zit ook 5 euro in voor de servicekosten. Dus dan gebruik je 25 euro voor rente en aflossing.	
>GJE: Voor aan de lening van de provincie?	
JV: Ja. Dat moet wel weer afbetaald worden.	
>GJE: En die 5 euro is dan voor toekomstig onderhoud?	
JV: Dat klopt, ja.	
>HS: Lening is dus 10 jaar?	
JV: Eh we hebben gezegd eh de lening wordt misschien wel langer, maar wij hebben dan wel de verplichting aan de bevolking als jullie mee doen dan ben je eh sowieso 10 jaar verplicht om mee te doen. Een abonnement te nemen. Want we kunnen niet hebben dat 50% zegt na een jaar we stoppen er mee want dan ga je	

harstikke failliet. We moeten die 2,3 miljoen wel weer terug betalen. Dus dat is een verplichting, maar het kan best zijn dat we 12/13/14 jaar er over doen om die lening af te betalen. Maar na 10 jaar is er een zodanig klein bedrag over dat we zeggen van nou dat moet lukken. Nee maar die servicekosten dat is gewoon heel erg belangrijk. Dat heb je gewoon nodig.	
>GJE: Nou snap ik het.	
JV: Hier wordt zelfs gesproken over 150 mb, dat is intussen alweer opgetrokken naar 250. Zo hard gaat dat, zo snel gaat dat. Nou dan hebben we ook nog eh als coöperatie hebben we gezegd ... buitengebiedtoeslag, 7 euro in de maand. Dat is 840 euro voor 10 jaar, je mag het ook in één keer betalen voor 750. En verbazingwekkend veel mensen die dat doen. En dat past ons natuurlijk heel goed want dan kunnen we gelijk een heel groot gedeelte aflossen. Dan betaal je niet 59,50 maar 52,50 per maand. Dan gaan de maandlasten naar beneden. Tja, het scheelt maar 90 euro over 10 jaar, dus waar praat je over. Maar het is ook een idee he.	
>HS: Je bent dat nu ook wel kwijt toch, ongeveer?	
JV: Ik denk dat wij nu alleen al abonnement KPN internet en telefoon zitten we al op 42 euro. Dan komt tv er dan nog bij, dus dat reken maar uit! En dan kom je er wel boven denk ik. Ik heb het nog niet eens uitgerekend maar.	
>GJE: Misschien ga je er iets voorop uit, in ieder geval wat snelheid betreft.	
JV: Sowieso qua snelheid ja.	
>HS: Maar waarom zou je dan niet meedoen? Dat snap ik dan niet.	
>GJE: Nee haha, daar zal je weer een andere studie naar moeten doen.	
>HS: Ja is toch raar, helemaal als je geen instapkosten hebt.	
>GJE: Dat zegt natuurlijk ook wel wat, 85%. In andere gebieden is dat wel lager.	
>HS: Maar moest er ook veel reclame voor worden gemaakt of?	
JV: Ja ja ja, zijn we altijd mee bezig.	
>HS: Oké, maar dat ging heel makkelijk of waren mensen ... sommige zeiden van ja dat hoeft echt niet?	
JV: Nou wij eh hebben heel veel avonden gehad waarvoor mensen zich konden opgeven in het dorp. In het dorp huurden we een ? en daar konden mensen opgeven, providers waren er ook. En op gegeven blik hadden we een lijstje van nou daar zaten we iets op van een 65%. Maar dat was een heel aantal mensen, die hadden nog niks van zich laten horen. Advertenties, folders of wat dan ook. Je hoort ze niet. Dus we hebben op gegeven moment gezegd van wat gaan we doen? Hier bij de Rodewolderweg, de weg naar Rode toe daar woont die en die, en die kent iedereen en die hebben we benaderd. Die hebben we even verteld wat de bedoeling is, die hebben we een kleine cursus gegeven zeg maar en die hebben we gewoon bij die mensen langs gestuurd. En die komt gewoon weer met 100% weer terug. Want er zijn gewoon heel veel mensen die denken ja tja zal wel, die reageren gewoon nergens op. Maar als ze aan de deur komen en het is een bekende, en het wordt uitgelegd dan zeggen ze van owhja doe maar. Dus zo hebben we dat in heel veel gebieden gedaan, overal gewoon bekende mensen naar toe gestuurd. Ja, dan kom je toch op een behoorlijk percentage.	Dorp inschakelen
>HS: En hoeveel huizen hebben we het over?	
JV: Eh, we zitten alles bij elkaar denk ik op eh tegen de 500 aan. Het is niet heel veel, maar eh.	
>GJE: Maar het is echt een pilot voor de provincie Drenthe?	
JV: Ja.	

>GJE: In feite kan het draaiboek straks door naar de provincie Drenthe.	
JV: Nou, dat gebeurt al. Maar het is ook zo, wij zijn nu eh glasvezel aan het aanleggen maar achter Peize ligt Altena die zijn ook bezig. Wij leggen een lege buis aan richting Altena, ja dus die kunnen zo aansluiten straks bij ons. En dat geldt ook voor Nietap. Nietap gaat ook een lege buis naar toe en die kunnen ook bij ons aansluiten. Want het is eigenlijk de bedoeling dat eh als je de provincie Drenthe, als wij hier ... Als dit ruwweg Drenthe is dan zitten wij hier helemaal in het noorden, dit stukje. Het is de bedoeling dat er een ringleiding komt door heel Drenthe heen. Van al die buitengebieden in Drenthe, dat die allemaal gekoppeld worden. Ja maar wij zijn nu in eerste instantie bezig van eh als dit Roderwolde is dan heb je nog 1 Altena eh Langelo noem maar op. En Noorderveld, dat krijgen we straks. Het kan ook best zijn dat we straks zeggen als iedereen aangesloten is van eh, wat je krijgt nu allemaal kleine coöperaties, dat we zeggen van oké we maken er gewoon 1 coöperatie van. Binnen Noorderveld en misschien wel binnen heel Drenthe. Dat is allemaal van het laatste, dat moet allemaal nog.	
>HS: Wie heeft dit bedacht eigenlijk? Is dat echt beleid vanuit de overheid?	
JV: Nee, dit is ook weer beleid van Evert Blansjaar.	
>GJE: Die man van de provincie.	
JV: Ja ja. Die zegt van je moet dat allemaal koppelen met elkaar.	
>HS: Dat klinkt niet gek dan.	
>GJE: Nee maar zeker zo'n man bij de provincie blijkt een enorm voordeel te zijn.	
JV: Ja, dat heb je gewoon nodig.	

Interview Coöperatie ECO-Oostermoer Verbindt	
HS: Harld Schuldink GJE: Gerrit Jan Ekkelkamp (mede interviewer) JH: Jan Hospers	
Tekst	Codes
>HS: Dan doen we allebei eerst over het succes van het burgerinitiatief. Hoe verloopt het proces tot nu toe?	
JH: Moeizaam. We zijn 3 jaar geleden gestart, heel enthousiast. We zijn in 2013 gestart en toen wisten we eigenlijk nog helemaal van niks. En waarom zijn we dan gestart? We zijn eigenlijk gestart omdat we de coöperatie Oostermoer hebben opgericht, ECO-Oostermoer de coöperatie en dat was een brede coöperatie gericht op duurzaamheid en leefbaarheid van het platteland. Het is eigenlijk een heel klein initiatief dat gestart is in Eexterzandvoort, waar Dirk Strijker woont. Waar Jannie, de vrouw van Dirk Strijker ook in het bestuur van dorpsbelangen zit. En vanuit dat hele enthousiaste bestuur, daar zaten een aantal mannen en vrouwen die daar heel erg bezig met die coöperatie gedachte maar ook met dorpje zeg maar. Een soort Astrid en Obelix dorpje, om die zeg maar self-supporting te krijgen met vooral in eerste instantie energie. Daar hebben ze een poging toe gedaan, maar goed dat mislukte want het dorpje is zo klein. Daar staan iets van 50 huizen ofzo denk ik. En daar was gewoon veel te weinig draagvlak om het energieverhaal van de grond te krijgen. Toen zijn ze groter gaan kijken in de gemeente, gemeente Aa en Hunze, toen bleek daar heel veel belangstelling om dit soort initiatieven te ondersteunen zeg maar. Toen werd ECO-Oostermoer opgericht, een coöperatie voor duurzaamheid en leefbaarheid. Toen zijn ze begonnen, in die fase ben ik ook zo'n beetje ingestapt, toen zijn we begonnen kunnen we niet samen energie inkopen. Elektrische energie, gas en elektriciteit. Daar hebben we allerlei contacten over gelegd in Nederland, bij bedrijven die groene energie opwekken. Toen hadden we bij een contract afgesloten en toen ging het bedrijf waarmee we een contract hadden afgesloten failliet. Dus dan hadden we weer niks. Het was ook nogal lastig hoor om zeg maar om duurzame energie aan de man te brengen. Want a het is over het algemeen iets duurder en dat het beter is voor de duurzaamheid van de wereld komt maar bij een aantal mensen over hoor. Dan moet je echt bij de mensen zijn die dat ondersteunen. Dat kwam dus niet van de baan en dat lag dus stil. Toen heeft Dirk gezegd is het niet een idee of te kijken naar breedband. Want we hebben in dit gebied ontzettend veel witte gebieden. Mensen die nog op een koperdraadje zitten met 0,3 mb, en weet ik allemaal. Dat is allemaal heel erg krakkemikkig. En je ziet toch in dit gebied ook dat er andere mensen komen wonen, die een bedrijfje hebben, ZZP'ers, noem het allemaal maar op. Wat agrariërs die ook een heel slechte internetverbinding hebben. En Dirk was toen, volgens mij waren ze toen al bezig in Oldambt ofzo met een initiatief, en die heeft gezegd neem eens contact op met iipen. iipen s een bedrijf in Friesland, dat betekent open, en die doen open net, open net is een constructie dat in Zweden heel erg goed van de grond is gekomen. Dat is dus een open structuur waar iedereen dus zijn signaal op kan zetten. En toen zijn we met open net in gesprek gegaan, en open net heeft ons eigenlijk geleerd wat a open net is en wat het betekent om breedband aan te leggen om breedband aan te leggen in het gebied zoals onze. Toen hebben wij gezet a we zijn draagvlak nodig, de PR is heel belangrijk. Je hebt een aantal mensen nodig die het initiatief willen uitdragen en ook realiseren zeg maar. En je hebt natuurlijk geld nodig en we hebben toen gekozen om te zeggen nou om voldoende draagvlak te vinden hebben we 3 gemeenten nodig, dat zijn de gemeente Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Tynaarlo. In dat gebied wonen	Moeizaam proces Draagvlak Algemene informatie burgerinitiatieven Draagvlak

100.000 mensen zeg maar. Dat is niet allemaal wit, maar ja dat is voldoende om een coöperatie voor de toekomst redelijk ? te krijgen. In het begin ging dat allemaal heel erg voortvarend, open net had heel veel kennis. In Zweden en Oostenrijk waren ze bezig, maar toen zijn we begonnen met werven. Mensen vragen heb je er belang bij, daar hebben we ambassadeurs voor gezocht en gevonden. En dat leek in het begin heel erg voortvarend te gaan, maar vervolgens was het zo dat wij, wij hebben natuurlijk een heel groot gebied. Als je kijkt naar de 3 gemeentes, dat is heel groot. Op heel veel plekken kwamen er initiatieven tot stand zeg maar, omdat men dacht dat is een goed plan, daar moeten we mee aan de gang. En eigenlijk waren wij op dat moment als organisatie, als bestuur zeg maar van ECO-Oostermoer, waren wij eigenlijk te klein om al die kerken te bezingen zeg maar. Ja, dat was voor ons toch wel heel erg lastig he. Want wij willen niet dag en nacht op pad zijn, we hebben ook nog andere dingen te doen. En wij zijn met een heel klein bestuur, we hebben een voorzitter, een secretaris, een penningmeester en een ondersteuner. Een dame waarvoor we ook betalen. Maar 2 daarvan zijn zeg maar gepensioneerd en de rest heeft ook nog een normale baan. Het is eigenlijk een te kleine organisatie om dat hele gebied te bestrijken. Vervolgens hebben, nu ga ik even snel, een plan om in de eerste fase een business case te ontwikkelen, dat hebben we ook gedaan. En die business case was gebaseerd op een gebiedje Eexterzandvoort, Gieten Zand en een stukje Gieten erbij. Iets van 200 aansluitingen, daar hebben we een business case voor gemaakt. Nou die business case bleek uiteindelijk niet haalbaar, a we konden niet genoeg mensen krijgen. Je moet 65 tot 70% deelnemers hebben, en eigenlijk was het ook zo dat onze overheden die ons zouden moeten ondersteunen met een lening. Die geloofden ook niet in ons concept, men geloofde het niet. Er zijn 4 rapporten gemaakt door externe adviseurs zeg maar om te kijken of het nou klopt allemaal. We zijn eigenlijk van gestart gegaan met een hele lage prijs, dat heeft ons later ook wel een beetje opgebroken. Want dat was ook niet helemaal realistisch, maar goed we zijn met open net gestart als onze adviseur en open net zei van dat komt allemaal wel goed en het kan allemaal wel. En ook dat financiële verhaal was voor hun eigenlijk geen probleem, want als je een goede business case hebt dan is overal wel geld te krijgen. Nou geld kom ik straks nog wel wat uitgebreider op terug. Het bleek gewoon/het was gewoon heel erg lastig. A we waren de allereerste, in Nederland waren wel andere initiatieven maar wij waren eigenlijk al heel ver. Wij hadden al een business case en iedereen zat er na te kijken als dat allemaal kan ... En ook in die tijd werd ook de provincie Drenthe wakker, en ging men ook op allerlei andere plekken initiatieven ontwikkelen. En is ook zeg maar binnen de provincie Drenthe het idee ontstaan om zeg maar dit niet te financieren, maar om ze te gaan helpen met een lening onder bepaalde condities. In eerste instantie was dat een lening voor het procesgeld, dus zeg maar een lening om het proces op gang te brengen en onderhouden. Dat hebben we gekregen, maar we hebben ook weer daar in gemerkt dat de provincie wat lastig in zijn werk ging. Omdat wij, overal onderstonden initiatieven, ook binnen onze 3 gemeenten en overal werd gezegd als je nog procesgeld wil dan kun je wel subsidie aanvragen. Dus we zagen ook een stukje versnippering op dat moment optreden. Dus we konden die grote, eerste business case niet realiseren. Toen hebben we advies gekregen van de gemeente, van de provincie om, want ze waren toch wel positief over het initiatief een ook wel belangstellend of het überhaupt zou lukken. Toen hebben we besloten om nog een kleinere, geen business case, maar om een proef te doen. En de proef hield in Eexterzandvoort, Gieterzandvoort, dat is een heel klein gebiedje hier tussen Eext en zeg maar Stadskanaal. Dat is zeg maar op de grens van zand en veen. Het is al met al iets van 100 huizen. En een heel vrij uitgestrekt gebied en daar hadden we	Aanwezigheid competenties Schaalgrootte Bestuur uitbreiden Draagvlak Rol overheid Moeizaam proces Rol overheid Algemene informatie burgerinitiatieven

<u>een enorme belangstelling natuurlijk om dat is eigenlijk de kern van ECO-Oostermoer zit daar in. En in zo'n klein gebiedje kun je mensen veel makkelijker organiseren en enthousiasmeren als in een dorp als Eext. Het is heel lastig. Dus daar hebben we gezegd van dan gaan we dat gebiedje doen. En dat was ook mooi voor Jannie, onze secretaris. Die woont in dat gebied, maar dat even terzijde haha. Maar het was wel ... die proef hebben we gedaan, toen hebben wij voor de proef die lening gekregen. En toen zijn wij eigenlijk gaan graven begin dit jaar en nu liggen de kabels in de grond. En als het goed is hebben 20, op 10 juni hebben we de officiële opening. Dan staat het signaal erop en dan is het klaar, de eerste proef.</u>	Schaalgrootte Algemene informatie burgerinitiatieven
>HS: Volgens mij had Dirk er al over dat er gegraven werd.	
JH: Maar je moet je voorstellen, het is een traject geweest, wij zijn eind 2013 daar al mee begonnen. Dus dat is eindeloos vergaderen met de provincie, met instanties die rapporten schrijven voor de provincie. En ondertussen moet je al die kikkers in de kruiwagen zien te houden, overall onderstonden initiatieven. We zijn tig avonden op pad geweest bij allerlei verenigen of dorpsbelangen om ons verhaal te vertellen. <u>Vervolgens zie je ook dat andere mensen ook initiatieven ontwikkelen. Prima, maar goed die gaan dan hun eigen weg. Op die manier word je, ik wil niet zeggen concurrent van elkaar, maar ga je elkaar niet helpen. Versnippering is natuurlijk dodelijk in dit soort trajecten, maar dat gebeurt gewoon omdat mensen zeggen ja ECO-Oostermoer Verbindt kan wel van alles zeggen maar wij willen een ander traject.</u> Ook de grote spelers gingen zich er mee bemoeien, KPN en Ziggo die zeiden van ja wij hebben er ook wel ideeën over. Die gaan dan natuurlijk ook burgers bewerken. En de politiek, de provincie Drenthe heeft een pot met geld beschikbaar voor leningen. Dat zijn laag rentige leningen, die zijn heel interessant om het financieel haalbaar te maken. Maar dat mag alleen maar in een wit gebied. Voor grijs heb je dan nog steeds geen financiering. En tot vandaag de dag is er voor grijs geen enkele mogelijkheid om te financieren. Alleen ergens in Zuid West Drenthe heb je dacht ik, Rendo, een soort Enexis, een netbeheerder die is eigendom van een aantal gemeenten. Die zegt wij willen ook wel financieren in een breedbandnet. Maar hier zit Enexis, en die doen dat dus niet. Dus we zijn heel erg voortvarend, even voor jouw vraag, van start. Er is een periode geweest dat zelfs ik dacht van dat gaan we niet halen, dit gaan we niet redden. <u>Maar je ziet op gegeven moment een soort moeheid ontstaan bij de vrijwilligers, als je opgegeven moment 3 of 4 keer in de week moet vergaderen en er is geen resultaat dan wordt je daar heel erg moe van. En zeg maar ook onze ambassadeurs, in het begin hadden we hele vergaderingen met onze ambassadeurs. Maar als je niks van de grond krijgt dan worden onze ambassadeurs ook van eh ja dan gelooft men er niet meer in. Dus toen is er een tijd geweest dat het heel erg moeizaam was. Dat was een wat lastige periode, maar toen eenmaal de lening verstrekt was en de business case goedgekeurd is toen zijn wij natuurlijk weer heel voortvarend gaan werken. Een aannemer, offertes maken, dat zijn dan wel weer de leukere dingen.</u>	Moeizaam proces Schaalgrootte Vrijwilligers burn-out Moeizaam proces
>HS: Een proces met up en downs?	
JH: Ja.	Moeizaam proces
>HS: Dan heb ik wat verschillende competenties onderscheiden, en die wil een beetje bij langs lopen zeg maar. En dan binnen het bestuur is er ook iemand die beschikt over organisatorisch vermogen?	
JH: Nou ik denk wel, ik denk het wel. Ik denk wij allemaal wel. Kijk, ik ben voorzitter. En ik ben jaren lang directeur geweest van een ingenieursbedrijf. Ik heb een grote organisatie geleid, dus ik heb wel enig organisatorisch vermogen. Maar Jannie is ook een vrouw met heel veel organisatorisch vermogen. Ze is consulente dacht ik, ze doet ook heel veel voor plattelandsontwikkeling. En onze	Aanwezigheid

penningsmeester is Bert Kanteberg?, die is jarenlang projectmanager geweest voor grote IT-projecten. Dus dat is ook een man met veel organisatorisch vermogen. En onze ondersteuner, ondersteunster is ?, ze is secretaresse bij een grote instelling bij een fysio in Groningen dacht ik. Het zijn allemaal mensen met redelijk wat organisatorisch vermogen en talent.	competenties
>HS: Een gebrek aan deze competentie is er dus niet?	
JH: Nee, wel gebrek aan capaciteit. Het bestuur is te klein. Er komt natuurlijk heel veel werk op je af en we kunnen dat maar heel moeilijk delegeren. Het komt op je af en dan probeer je ... en dan komt het weer op je af want het clubje is zo klein. We zijn nu bezig om te kijken, we hebben nu een brainstorm sessie gehad ook met een aantal mensen van buiten er bij om te kijken van eh hoe kunnen wij onze organisatie nou inrichten voor de toekomst zeg maar. Wat als je naar de toekomst kijkt, dan zal je dit bestuur ook om het leuk en levensvatbaar te houden, zal je meer aan taakverdeling moeten kunnen doen. Het kan niet zo zijn dat je continu 3 of 4 avonden in de week op pad bent in ECO-Oostermeer. Sommige mensen hebben nog een vrouw en kinderen, sommige mensen moeten nog gewoon werken dus ja. Dus ja die competentie is ontzettend belangrijk, als je dat niet hebt dan wordt het helemaal niks.	Bestuur uitbreiden
>HS: Oké, is er iemand binnen de groep die verstand van zaken heeft van communiceren, bijvoorbeeld naar de media toe?	
JH: Niet expliciet, maar ja vanuit de ervaring.	Aanwezigheid competenties
>HS: Vanuit de ervaring, maar er is niet iemand aangewezen ...?	
JH: Nou we hebben nu wel een dame, die zit in ons proefgebiedje. Dat is een dame, die heeft een commerciële opleiding. En die is sinds kort betrokken voor de PR, om onze PR op een beter niveau te krijgen. Als ik eerlijk ben heeft het daar ons wel heel erg aan ontbroken hoor. Goede PR, goede website, goede social media en die hele invulling. Daar zijn we allemaal niet aan toe gekomen.	Aanwezigheid competenties
>HS: Denkt u als dat vanaf het begin aanwezig was dat het ook sneller was gegaan?	
JH: Nee, dat denk ik niet.	
>HS: En deze dame is die extern binnen gehaald of?	
JH: Nee, dat is 1 van onze abonnees zeg maar. Ja, dat help ons wel.	Aanwezigheid competenties
>HS: Die komt wel uit dit gebied zeg maar?	
JH: Ja en die kan ... die heeft ook meer kennis en die heeft ook meer contacten, want het gaat ook om de contacten he. In eerste instantie was ons idee, toen wij met iipen, iipen is onze adviseur. Het basisidee was van wij als bestuur moeten alles uitbesteden, wij kunnen niks. Dat is ons uitgangspunt en wij gaan alles uitbesteden. Dus iipen zal heel veel van dat soort dingen doen, PR en noem het allemaal maar op. Business cases maken en contacten met de provincie en daarnaast zoeken we een aannemer die gaat de kabels leggen. Die gaat de het ook onderhouden, daar willen we ook geen gedoe over. En open net zet het signaal erop en zorgt ook voor de providers. Dat was het idee, dus als wij 3 contacten hebben: 1 met iipen 1 met open net en 1 met de aannemer dan zijn wij klaar. Dat is een utopie.	Aanwezigheid competenties Externe hulp
>HS: Niet gelukt?	
JH: Nee, dat is niet gelukt haha. Omdat iipen is ook maar een kleine organisatie, dat is ook maar pas gestart in Nederland. Die hebben wel heel veel ervaring in het buitenland, maar daar heb je hier dus niet zoveel aan. En die kunnen ons ook op een aantal fronten niet helpen. Omdat a je bent als coöperatie wel de juridische entiteit en de entiteit waar mensen zaken mee willen doen. Je kunt niet zeggen je moet bij die en die zijn, nee ze komen gewoon bij jou. Want jij moet die handtekening zetten. Het is jouw eh ... Zo simpel even alles uitbesteden is dus niet	Externe hulp

gelukt. En daarom zoeken we ook naar een model, dat we als organisatie breder zijn, meer kennis in huis zelf hebben om het proces ook toekomstbesteding te maken.	
>HS: U wilt er zeg maar extra kennis erbij, dat wilt u doen door extra mensen aan te trekken of?	
JH: Ja extra mensen, maar wel vrijwilligers. Want op dit moment hebben we nog geen vet op de botten, we kunnen nog geen mensen betalen. Maar als we uiteindelijk gaan naar een organisatie van een 1000 leden, dan hebben we een dusdanig financieel model dat we wel 1 of 2 of anderhalve kracht wel kunnen zouden betalen. En dat is eigenlijk ook het doel waarna we streven. Je hebt een bestuur die bestuurt en je hebt een aantal mensen die doen de dagelijkse gang van zaken. En daarboven heb je dan nog een raad van toezicht of van adviezen die nog een keer van boven kijkt vanuit de helikopter van jongens gaat dat allemaal goed.	Bestuur uitbreiden
>HS: En iemand binnen de groep, binnen het bestuur die goede contacten heeft bij de overheid? Is die aanwezig?	
JH: Ja, dat is Jannie. Die heeft zeg maar met de provincie en de gemeente, al heb ik bij de gemeente zelf ook hele goede contacten. En bij de provincie ook wel redelijk. Maar Jannie zit meer in dat netwerk zeg maar. Zeker provinciaal.	Aanwezigheid competenties
>HS: Oké, en heeft dit al een keer voordeel opgeleverd of? Is dit belangrijk?	
JH: Ja, dit is belangrijk. Kijk op dit moment is het zo wij kunnen de gedeputeerde gewoon bellen. Of even via iemand hier uit onze gemeenteraad en wethouder. Dat heb je gewoon nodig. Want het probleem bij overheden is dat je hebt de bovenste laag de gedeputeerden en wethouders die allemaal zeggen dat is goed, mooi, dat moeten we doen, dat is prima, leuk. Maar vervolgens komt het in hun organisatie, en het is zo dood als een pier. Want dan gaan allerlei mensen nadenken en beren op de weg zetten. Dat moet zo en sus en zo en dat regelen, we zijn natuurlijk ook niet alleen. Dat is ook een probleem, heel Drenthe is bezig. Zo gemeente/provincie denkt ook van ja als we dat daar doen moeten we dat daar ook doen. En die organisaties zijn zo ontzettend stroperig, een ambtenaar die iets moet doen die zegt gewoon van vandaag kom ik er gewoon niet aan toe en die gaat 3 week op vakantie. En die zegt gewoon dan gebeurt er gewoon 3 weken niks. Ja, dan denk ik dat kan toch niet waar zijn. Maar dat is de realiteit he. Die man zit natuurlijk in een heel ander beeld, die denkt dat zal wel. Van ECO-Oostermoer Verbindt, dat is mooi. Maar ik ga op vakantie haha.	Aanwezigheid competenties Moeizaam proces
>HS: Maar die contacten bij de overheid zijn er wel?	
JH: Ja, die zijn er wel. En die zijn heel erg belangrijk.	Aanwezigheid competenties
>HS: En die contacten waren er ook vanaf het begin of?	
JH: Jaja, die waren er al vanaf het begin. We zijn wel steeds gegroeid natuurlijk, ook met vallen en opstaan.	Competenties ontwikkeling tijdens proces
>HS: En contacten met marktpartijen? Heeft iemand in het bestuur daar ook iets ... ?	
JH: Nee.	
>HS: En die wilt u ook zoeken?	
JH: Nee, die willen we niet. Nou ja willen we niet, wij zeggen van eigenlijk zijn wij een beetje wars van marktpartijen. Wij moeten onze eigen koers varen.	Aanwezigheid competenties
>HS: Maar ja, het moet natuurlijk wel aangelegd worden?	
JH: Maar dat zijn aannemers, daar zijn er hier van genoeg. Dus daar hoeven we geen contacten mee te onderhouden, die melden zich zelf wel. Maar onder marktpartijen versta ik meer de KPN's, de Ziggo en dat soort jongens. Wij gaan voor een heel andere business case zeg maar.	Aanwezigheid competenties

>GJE: Meer een glasvezelexpert die het aanlegt.	
JH: Ja, maar je hebt Schuring en een aantal bedrijven in Nederland.	
>HS: Dus die contacten zijn eigenlijk niet belangrijk, want die komen vanzelf wel.	Aanwezigheid competenties
JH: Ja, die komen vanzelf.	
>HS: En dan iemand binnen het bestuur die verstand van zaken heeft van techniek? Is die ook aanwezig?	
JH: Nee, nee. Helaas niet.	Aanwezigheid competenties
>HS: Helaas niet, dus dat is wel een gebrek zeg maar? Kunt u daar ook een voorbeeld van geven?	
JH: Nou ja, qua techniek moeten we helemaal leunen op wat ippen ons heeft verteld. We weten van die technieken, van die glasvezel. Moeten ergens een signaal opzetten en het allemaal werkt. Maar dat is toch wel redelijk ingewikkeld. En dat is ook een gebied wat geweldig in ontwikkeling is. Als je kijkt naar het televisie kijken vandaag de dag en over een paar weken of een paar jaar. Dat is een compleet ander verhaal, vroeger, ik kom uit de tijd van de antenne op het dak haha. Nu hebben heel veel van onze mensen schotels, dat is in principe ook over. Maar het televisie kijken, gewoon naar via een provider, nou ja heel veel mensen kijken televisie via internet. En ik denk dat dat wel iets is wat in de toekomst gaat gebeuren. Nu heb je televisie kijken van eh, je kijkt televisie als je denkt nou wil ik televisie kijken. Ik wil dat en dat zien, dat kan. Dat kan nu al, maar dat wordt de toekomst. 's Avonds maar stomweg naar dat kastje staan te kijken en alles maar voorbij laten komen wat je eigenlijk helemaal niet interesseert. Daar komt een generatie mensen die gaan dat niet meer doen. Daar ben ik van overtuigd. Want ik heb altijd al gedacht waarom zitten mensen daar naar te kijken haha. Daar kun je ook niks aan doen, dat geeft ook niks. Maar ik ben wel overtuigd dat dat wel verandert. En die technieken, hoe dat allemaal moet, dat heb je eigenlijk wel allemaal nodig. Dat hebben we niet, en ippen zou ons daar in adviseren maar daar ontbreekt ook wel een stukje kennis. En zij hebben ook niet altijd, zij zijn ook een commerciële club, zij moeten ook geld verdienen. Wij doen op dit moment nog heel veel op basis van no cure no pay. Dat is ook de insteek geweest van onze start. Wij hadden geen adviseurs, die konden wij ook niet betalen. Toen heeft ippen gezegd wij gaan jullie adviseren, wij gaan jullie helpen op no cure no pay basis. Als er geldstromen lopen, dan gaan we een stukje van de geldstromen terug vragen. Dat is het idee. Maar die kennis op gebied van techniek, en zeker op gebied van glasvezel en alles wat daar mee te maken heeft ontbreekt ja.	Externe hulp
>HS: En heeft het dit proces nog beïnvloedt?	
JH: Nee, dat niet zozeer.	
>HS: Maar het was gewoon handig geweest.	
JH: Ja, heel handig geweest. Wij hebben ook geen, kijk als ippen (Fries bedrijf dat advies geeft) zegt het is zo, dan hebben wij niemand die zegt van ja het kan ook anders he. Wij kunnen ook niet dingen naast elkaar zetten en dan kiezen uit het beste alternatief. Maar we zijn wel heel erg getriggerd en gecharmeerd van het model van ippen omdat dat is open. Dat is een drielagenmodel, dat weet je waarschijnlijk wel. Laag 1 is de infrastructuur, dat is de kabels. Laag 2 is de belichting, dat doet dus open net. En laag 3 is het signaal dat de providers erop zetten. Dus dat is je telefoon, je televisie en je internetsignaal. Wij zijn dus ... kijk als KPN het aanlegt dan is KPN eigenaar van het net, KPN is eigenaar van de belichting en KPN is de provider. Wij willen gewoon, wij zijn eigenaar van het net, we hebben een contract met ippen voor 5 jaar voor de belichting en in principe moet iedereen op ons net kunnen. Elke provider die kan zeggen van ik kan erop. En ook mensen	Aanwezigheid competenties

zoals jullie die zeggen van wij kunnen ook een signaal aanleveren, dan kunnen die er ook op. Dat is onze doelstelling. Maar goed, wij zijn nu zo klein we hebben nu heel veel moeite om iemand te vinden die zegt ik wil er überhaupt wel op. Dat levert natuurlijk niks op, voor die 100 man niet.	
>HS: Ja. En iemand in het bestuur die verstand van zaken heeft op het gebied van financiën? Is die aanwezig?	
JH: Ja, we hebben een penningmeester dat is Bert Kanteberg?. Dat is geen accountant, maar heeft wel het financiële deel van heel veel projecten gedaan. Dus hij heeft wel genoeg kennis.	Aanwezigheid competenties
>HS: Ook geen gebrek aan deze competentie?	
JH: Nee.	Aanwezigheid competenties
>HS: Ook geen externe hulp voor gezocht?	
JH: We hebben wel externe hulp gehad daarvoor. Want Bert zit er nog maar kort bij. En daarvoor hadden we een meneer Buitenberg?, dat was een ex-account die deed het in principe ook vrijwillig maar die man ontbrak het aan tijd. Die had er een eigen bedrijf bij en dan gaat dat niet.	Externe hulp Vrijwilligers burn- out
>HS: Maar nu is dat gewoon prima in orde?	
JH: Nu is dat wel goed geregeld ja.	
>HS: Een man die zeg maar ook actief is in die wereld. En dan komen we ook wel tegen dat juridische zaken.	Aanwezigheid competenties
JH: Hebben we niet.	
>HS: Nee?	Aanwezigheid competenties
JH: Nee.	Aanwezigheid competenties
>HS: Maar daar heeft u geen kennis van, ook niet nodig denkt u?	Aanwezigheid competenties
JH: Nee, wel nodig maar we hebben op dit moment een notaris.	Aanwezigheid competenties
>HS: Een notaris ja, dus externe hulp wordt daar gezocht.	
JH: Ja.	Externe hulp
>HS: Had u liever daarvoor nog een persoon erbij gehad?	
JH: Wel als iemand dat vrijwillig zou willen doen, maar niet betaalt want dat is niet te doen. We doen het allemaal onbetaald dus ja. Kijk als je toevallig iemand hebt die gepensioneerd jurist is dan is dat hartstikke makkelijk. Het mooiste is een bestuur waarbij je zegt, je hebt een jurist, een super techneut, je hebt een organisator en je hebt iemand met een geweldig netwerk. Maar goed, vindt ze maar eens.	Aanwezigheid competenties
>GJE: En die moeten dan toevallig in de buurt wonen.	
JH: En die moeten in de buurt wonen ja. En je moet zo'n malloot zijn dat je zegt ik heb heel veel tijd over.	
>HS: Ook nog ja. Oké dan hebben we de verschillende competenties wel gehad. Denkt u dat de aanwezige competenties meedragen aan het succes van het burgerinitiatief?	
JH: Ja. Zonder competenties kom je er niet nee. Met alleen maar goeie wil ga je het niet redden. Dat is wel nodig goeie wil en draagvlak maar als je geen competenties hebt, nee.	Aanwezigheid competenties Draagvlak
>HS: Dus absoluut noodzakelijk?	
JH: Absoluut, ja absoluut.	
>GJE: Nou dan ga ik nu verder over het financiële gedeelte. Maakt u gebruik van steun van de overheid?	Aanwezigheid competenties
JH: Nee, nou ja steun in die zin, we hebben een bedrag ontvangen. Ik geloof iets van	

veertig of dertigduizend euro als proces geld dat is steun dat is eigenlijk geld dat je niet hoeft terug te betalen. Dat is dan om het proces op te starten. Om euhm flyers te maken, een website te maken, reclame te maken, nou ja om de klanten te werven en om de organisatie op te zetten. We zijn een coöperatie en we hebben statuten en we hebben een huishoudelijk reglement en dat moet de notaris doen. En als startende coöperatie heb je nul leven dus ook nul inkomsten. Dus dat geld heeft de overheid ons euhm als steun verstrekt.	Rol overheid
>GJE: Welke overheid is dat?	
JH: De provincie.	
>GJE: En dat is een lening of een subsidie?	
JH: Dat is een subsidie. Daarnaast hebben de 3 gemeentes elk een heel klein bedrag bijgedragen. Gemeente Aa en Hunze drieduizend, gemeente Tynaarlo vijftienhonderd euro en de gemeente Borger Odoorn vijftienduizend euro. Ook voor het opstarten van het proces. En dat is al met al ... daar hebben we het mee moeten doen. Maar dat is echt steun, dat hoeven we niet terug te betalen. We hebben nu een proefproject. Dat is euhm, daarvoor hebben we een lening van de provincie van tweehonderdduizend euro en die moeten we in tien jaar gewoon netjes terug betalen met een rente van ik dacht een komma 2 of een komma 3, zeg maar hooguit een komma 5. Het is een langlopende lening met een heel aantrekkelijke rentetarief. Dat is geen steun, dat is een lening. En daar stelt de provincie ook allemaal eisen aan. Er zit ook een grote hypotheek op. Stel dat we failliet zouden gaan dan is de provincie de eerste die zeg maar beslag kan leggen op euhm op de inventaris en in dit geval is dat de kabel die in de grond ligt dus dat is een aardige garantie. Maar daarnaast hebben we onze abonnees, de mensen die zijn aangesloten zeg maar, die kunnen het bedrag in één keer betalen van vijftienhonderd euro. En elke maand krijgen ze daar tien euro van terug ook euhm twintig jaar lang. Of ze doen geen eigen bijdrage en dan hebben ze een abonnement van veertig euro en daarmee kunnen we ook de winkel runnen. We hebben een stukje eigen vermogen opgebouwd want een aantal mensen hebben al betaald maar die worden ook weer in twintig jaar terugbetaald. Met ook een stukje rente dus op zich is het wel aantrekkelijk als je gewoon genoeg geld op de bank hebt liggen kun je beter in ECO-Oostermoer investeren als naar de bank brengen....	Rol overheid
>HS: Tegenwoordig wel ja.	
JH: En dat is, zo is de businesscase voor die eerste honderd abonnees in ieder geval. Maar goed die tweehonderdduizend euro lening van de provincie hadden we gewoon absoluut nodig want dat hele traject kost iets van honderdveertigduizend euro, nee tweehonderdveertigduizend euro sorry. Dat hele proefproject zeg maar.	
>GJE: Maakt u ook gebruik van niet financiële steun?	
JH: Van niet financiële ...	
>GJE: ... steun. Bijvoorbeeld euh een adviseur bij de provincie	
JH: Nee, de provincie heeft ons ten aanzien van die businesscase steeds ondersteunt door een externe adviseur aan te wijzen die dan weer een rapport schreef. Dat de provincie die elke keer weer betaalt. Maar waar wij van zeggen ja doe het nou niet, doe nou maar gewoon het project uitvoeren en dan zien we het wel. Als het niet wil dan wil het niet. Ik denk dat ze meer... ze hebben bijna net zoveel geld betaald aan externe adviseurs als dat het hele project kost. Dat is nou overheid hè: zekerheid op zekerheid op zekerheid. Kijk als je... ik ben ondernemer, als je ondernemer bent dan, dan prakkeseer je er niet over, nou ja...	Rol overheid
>HS: ... Dat is het risico.	
JH: Dat is het risico, of het risico is zo groot, nou doen we dat of doen we het niet.	

>HS: Heel andere wereld.	
JH: Ja, heel andere wereld ja.	
>GJE: Heeft u ook gebruik gemaakt van steun vanuit Europa bijvoorbeeld?	
JH: Nee.	
>GJE: Dus echt alleen van de gemeente en de provincie?	
JH: Gemeente en provincie ja.	
>GJE: En is de subsidie is dat alleen voor onderzoek of ook voor aanleg?	
JH: De subsidie is voor onderzoek en de lening is voor aanleg. Maar kijk de lening wordt ook beschouwt binnen de financiële wereld als een subsidie hè. Omdat je leent niet markt conform. Daar zit hem de crux hè de KPN's en de Ziggo's zeggen ja nee. Zodra je in hun gebied komt, zeg maar de grijze gebieden dan gaan ze op hun strepen staan en zeggen: "ja maar overheid dat mag niet dat is concurrentie vervalsing, je geeft geld via een lager rentetarief wat niet marktconform is". En het velende bij dit soort projecten is, om dat markt conform te doen is, we hebben gesprekken gehad met banken, die vinden het risico dermate groot dat op die rente komt nog een risicotoeslag hè. Dat heb je ook als je een huis koopt met een te hoge hypotheek. Nou die risicotoeslag is dermate hoog bij die banken dat het businessmodel, businesscase bijna niet meer te halen is. Want je wilt, moet ook een abonnement aanbieden aan mensen wat ook marktconform is. Als je zegt ja we zijn duurder dan Ziggo dan gaat niemand meer een abonnement nemen. Dat vind ik een vreselijk spannend spel tussen het financiële verhaal en wat is nou haalbaar.	
>GJE: Dn bent u tot nu toe tevreden met de subsidies en leningen die worden verstrekt?	
JH: (moet lachen) Dat is een hele goeie vraag natuurlijk. <i>Nee als ik goed kijk naar het hele gebeuren dan ben ik zeer ontevreden. Omdat ik vind dat het eigenlijk een zaak is van de overheid. De overheid vind dat zeg maar het gebied, ik noem het in dit geval Drenthe, dat voorzien moet zijn van breedband, van aansluiting, breedbandaansluiting om als je dat niet hebt dan ben je over tien jaar kun je de provincie , nou ja kun je misschien leuk op vakantie gaan maar dan kun je er ook niks meer. Even zwart-wit even. De wereld, de toekomst zit hem in de connectie met de hele wereld. Je moet zaken kunnen doen met China, India en de hele wereld. Daar heb je internet voor nodig. Als je kijkt naar onderwijs, onderwijs gaat veranderen. Mensen gaan thuis studeren, het zakenleven gaat veranderen, mensen gaan thuis werken. Maar je moet wel kunnen communiceren. Als je dat ook vanuit Drenthe wilt doen dan moet je in Drenthe gewoon een goed netwerk hebben. Net zo goed als je water hebt en elektriciteit hebt, moet je ook een internet aansluiting hebben. En ja dat hebben mensen niet en de overheden zeggen ja nee dat is geen nutsvoorziening dat hoort bij de marktwerking. Marktwerking hartstikke mooi maar de partijen KPN enzovoort die gaan niet dat soort gebiedjes in, die gaan dat niet ontsluiten. Dat is veel te duur. Want zei moeten voor hun aandeelhouders binnen d3 a 4 jaar geld verdienen. En dat vind ik ook normaal, logisch hoor. Als ik een marktpartij ben en ik ga investeren wil ik het over een model hebben waar ik binnen 3 jaar m'n geld moet terugverdienen en dan moet ik ook geld gaan verdienen want zo zit de wereld nou eigenlijk in mekaar. Maar dat gaat dus nooit gebeuren en daarmee gaan al die gebiedjes, waar nu geen breedband internet is die komen, dat worden een soort verdomhoekjes en de overheid zegt nou ja het zij zo marktwerking punt. Daarom, ik ben er niet boos over maar ik vind het wel schandalig dat dit gewoon door de initiatieven van de burgers moet gaan gebeuren. Want die zeggen leefbaarheid is alleen maar haalbaar als je daar goede verbindingen maakt. Ik zou</i>	Rol overheid

<i>als overheid gewoon zeggen van jongens dit hebben we nodig dus we gaan heel Drenthe aansluiten op internet.</i>	
>GJE: Maar bent u met wat u tot nu toe hebt gekregen tevreden mee?	
JH: Daar ben ik tevreden mee ja. We hebben gekregen waar, kijk je moet wel realistisch zijn waar men de haalbaarheid in twijfel trekt daar kunnen wij zeggen: ja wie heeft er dan gelijk. Kijk is snap wel dat een overheid er anders tegenaan kijkt dan dat wij er tegen aan kijken. Je kunt natuurlijk opportunist zijn maar als overheid moet je realistisch zijn.	
>GJE: Heeft u nog, u zegt net dat iemand onderzoek heeft gedaan naar haalbaarheid van de provincie, heeft u nog meer van dat soort stukken gekregen?	
JH: Ja, de provincie heeft iets van 3 rapporten laten maken. Van onafhankelijke bureaus die daar verstand van hebben, ik ben de namen even kwijt maar die zijn wel bekend. Ja.	
>GJE: En is de huidige overheidssteun voldoende?	
JH: Op dit proefstuk wel maar op de volgende fase dan krijgen we, dan gaan we weer een nieuw businesscase maken en een nieuwe lening aanvragen. Wij, dat is ook altijd ons idee geweest hoor om zeg maar vanuit een vlekje een soort olievlek werking te krijgen. En ik denk ook dat het belangrijk is dat als dit project straks klaar is hè dan hebben we PR hè dan kunnen we laten zien dat het werkt en dan gaan we dan wordt het voor de omliggende buurten natuurlijk interessant. En dan gaan mensen, er zijn nog verschrikkelijk veel mensen die geloven het niet. Dan gaan een aantal amateurs dit doen. En ja dat is lastig en die zeggen ja maar. En er zijn natuurlijk ook nog heel veel mensen die absoluut geen notie hebben van wat de toekomst gaat opleveren. Mensen zeggen: "ja ik kan toch televisie kijken, ik kan bellen, wat moet ik nou met internet?". Ja die zijn er. Maar goed dat is een generatie die gaat verdwijnen en de generatie die dan komt en als die geen internet hebben dan zeggen die wat moet ik hier, ik kan hier niks beginnen. En zo kijk je naar mensen thuis laten wonen, de zorg, boodschappen doen gaat allemaal op....	
>HS: Is gewoon vereist.	
JH: Er zijn rapporten, die kennen jullie ook allemaal, de gemiddelde huishouden heeft 3 of 4 internettoepassingen maar over tien jaar is het dus veertig. Die komen, daar ben ik van overtuigd daar hoeft je mij niet meer van te overtuigen. Maar ik heb mensen hier in de buurt: Ja Jan...	
>GJE: Ja klopt. Er zijn heel veel mensen die dat niet geloven	
JH: Dat geloven ze gewoon niet!	
>GJE: Maar de overheidssteun is tot nu toe afdoende?	
JH: Ja, ja.	
>GJE: Waren er nog speciale voorwaarden om de financiering te krijgen?	
JH: Ja, speciale voorwaarden zijn er. Het recht op hypotheek is er, de provincie heeft het recht, bij faillissement, zij staan vooraan. De mensen die zelf zeg maar geld hebben ingelegd komen in het tweede karretje. Zo'n lening van de provincie staat redelijk onder eisen, je businesscase wordt goed bestudeert en euh of er geen incompetent aannames in zitten. En bijna overal is dat je voldoende deelnemers hebt hè. Als je zegt ik heb een gebiedje van honderd en er doen maar tien mensen mee dan kun je het vergeten. Eigenlijk moet je 70 procent hebben om het rond te krijgen. En dan wil de provincie wel lenen in het wit gebied hè. Als daar ook maar een grijze muis bij zit, ja dan heb je een probleem. Die kun je dan niet in de financiering meenemen. Die moeten dan allemaal weer apart gefinancierd worden.	

>GJE: en het beheer en onderhoud dan, hoe gaat dat?	
JH: dat besteden we uit aan de aannemer. De aannemer legt aan, die beheert het en onderhoudt het ook.	
>GJE: Krijgt u daar ook subsidie voor van de overheid of leningen?	
JH: Nee, nee dat zit in onze businesscase. Dat geld moet elke maand worden opgebracht door onze abonnees zeg maar.	
>GJE: En in hoeverre heeft de steun het proces versnelt? De steun van de overheid	
<i>JH: (lacht) Het heeft het proces ontzettend vertraagd. Als er iemand was geweest die zegt: Jan ik heb hier een half miljoen, leg het maar aan. Dan was het allang klaar geweest.</i>	Rol overheid
>GJE: Ja oké maar.	
JH: Nee maar, kijk wij hebben heel veel last gehad van het feit dat wij de eersten waren en dan met een compleet ander concept werken, het open net concept. Wat in Nederland nog niet vertoont is hè. Er is nergens in Nederland een open net constructie. Dus als wij hier tien juni een feestje geven zijn wij de eersten in het land die dit heeft. Dus dat is echt uniek. Dat gaat ons zelf ook nog een beetje boven de pet denk ik. Maar het is wel heel apart natuurlijk, in zo'n klein gebiedje met honderd aansluitingen hebben wij een systematiek, die is nieuw in Nederland. Nou dat is, wat is nou de draad?	Moeizaam proces
>GJE: In hoeverre de steun het proces heeft versnelt, de steun van de overheid?	
JH: Ja nee, dat is euhm, ik doel daarop omdat men ons niet, ja wel voor vol aankeek, maar niet geloofde in ons concept. Maar wij zijn eigenlijk begonnen, en dat is ook wel een beetje onze fout geweest hoor, wij zeiden voor dertig euro in de maand heb je snel internet, dat is honderd mb up en honderd mb down, nou dat gaat dus niet lukken. De realiteit heeft ons daar ook een beetje achterhaald. Omdat wij, kijk al die getallen die we in het begin hanteerden waren gebaseerd op duizend aansluitingen en dan krijg je een heel ander verhaal hè. En we hadden ook gebaseerd op een derde wit en tweederde grijs en die grijze aansluitingen die allemaal in de dorpen dicht bij elkaar zitten die moeten eigenlijk die witte gaan financieren. En in dit gebiedje is gewoon geen grijze en hebben we ook geen mede financiers. En daarom kunnen wij die dertig euro niet handhaven, we zitten nu op veertig. Maar goed mensen zijn wel, en zeker dat komt ook doordat het zo'n compact gebiedje is, ze kennen elkaar allemaal goed, die liggen daar niet wakker van als het veertig is. Want met een schotel betaal je al gauw vijftig of zestig hoor. En dan hebben ze nog lang niet zo'n goede verbinding als ze nu krijgen. Maar er zijn ook mensen die zeggen: ja ik kijk alleen maar televisie, wat moet ik nou met....	
>HS: Ja, dat is ook wel weer lastig natuurlijk.	
>GJE: En als de overheid nou geen steun had gegeven?	
<i>JH: Dan was het niet gelukt. Nee dan was het niet gelukt. Dan hadden we iemand moeten vinden die zei ik heb wel tweeënhalfduizend euro zo beschikbaar en ik wil het wel financieren. Maar als ik eerlijk ben is het mij heel erg tegengevallen want dat is ook wel een beetje het verhaal van open net: financieren is geen probleem. Maar we hebben met banken gesproken, we hebben met pensioenfondsen gesproken, we hebben met allerlei partijen gesproken waarvan iedereen zei die willen wel financieren maar o nee. Te veel risico.</i>	Rol overheid
>GJE: Dan gaan gewoon de rentetarieven omhoog.	
JH: Ja het is gewoon een euh, ik denk als het nou een keer van de grond is dan en en het blijkt dat het wel zeg maar visible is, als ze er geld aan gaan verdienen dan gaan banken ook zeggen: he bliksem daar moeten we ook euh. Maar bijvoorbeeld een pensioenfonds van de ambtenaren, dat is ook een fonds dat geïnteresseerd is	

in dit soort ideeën, die zijn alleen geïnteresseerd als ze ook mede eigenaar worden. En dat willen wij niet, wij willen zelf baas blijven over onze kabels. En dat is ook wel een beetje, daarin zijn wij ook uniek hoor. Want ze zijn op andere plekken ook bezig met Rendo investeert in (...49:40) en dan wil Rendo ook iets te zeggen hebben en dat is ook logisch. En zo zijn er ook wel andere partijen die zeggen: nou we gaan. En dan gaan ze aanleggen met KPN en dan gaat KNP na 7 jaar de boel overnemen. Dan is het een soort opstapconstructie: het burgerinitiatief gaat zorgen voor de klanten, de provincie gaat zorgen dat de financiering er komt en na 7 jaar zegt KPN: jongens dank je wel. En dan krijg je wel een bepaald bedrag maar goed, op dat moment heb je natuurlijk niks meer te zeggen. En wij willen juist zeggenschap. Wij willen een open, wij, wij kijken ook veel meer naar leefbaarheid hè, het gaat om de leefbaarheid van het gebied. En niet of mensen wel goed televisie kunnen kijken of niet. Want eigenlijk interesseert dat mij... Een aantal mensen interesseert dat niet. Maar leefbaarheid heeft veel meer te maken met hoe lang kun je ergens wonen. En kun je de rest van de wereld bereiken, kun je met je kinderen in Australië communiceren. En dat zijn dingen die in de toekomst belangrijk worden, dat is onze overtuiging. En wij vinden het een prachtig gebied het zou heel jammer zijn als er niemand meer woonde, snap je? Dus ja snap je?

>HS: Nou heb ik nog wel één slotvraag denk ik: we hebben nu gezien dat het draagvlak van belang is, de steun vanuit de overheid, de financiële steun, mensen met competenties. Kunt u nog andere succesfactoren zeg maar opnoemen? Is er nog iets waarvan u zegt: ja dat is echt van belang?

JH: ja ik zit even te denken hoor. Kijk wat je nu zegt is allemaal klip en klaar. Ongetwijfeld zijn er nog andere factoren. Maar die zijn niet zo op de voorgrond, die zijn wat minder makkelijk te benoemen denk ik. Maar ik denk dat een van de factoren zou kunnen zijn de veranderingen in de euh, je kunt zeggen de wereld, maar ook in Nederland op het gebied van communicatie en mogelijkheden. De techniek, ik denk dat de voortschrijding van de techniek, en zeker in dit matjé is enorm. Er zijn veel mogelijkheden die op dit moment nog helemaal niet toegepast worden maar die zijn er wel. En ik ben ervan overtuigd dat die er gaan komen en dat gaat natuurlijk helpen. Als mensen, kijk de behoefte, dat is een hele belangrijke. Als mensen de behoefte niet voelen dan is het een heel lastig verhaal. Dan plotseling wordt het een heel wollig hè. Dan wordt het leefbaar en "ik leef toch en ik ben gelukkig wat nou leefbaar?". Dat zijn allemaal van die wollige verhalen dat scoort niet zo bij mensen. Maar als mensen ergens behoefte aan krijgen, ik, een voorbeeld hier er zit daar een onderneminkje die man is accountmanager voor kattenluiken over de hele wereld. Ja dat is heel apart want die doet dat vanuit een boerderij daar in de middle of nowhere. En die man die zegt: ja als ik dat niet heb dan moet ik verhuizen. Kijk die voelt de behoefte en dat zijn de mannen die staan te springen van jongens kom maar op. En het interesseert ze niet of het dan veertig of vijftig euro is, als ik het maar heb. Het is gewoon ontzettend belangrijk, het is gewoon hun dagelijkse brood. En dan heb je iemand die zegt: ik kijk alleen maar Nederland 1 en Nederland 2, ja dat schiet niet op. Dus de behoefte en behoefte wordt gecreëerd door techniek hè, door opkomst van nieuwe technieken.

>HS: En misschien is dan ook nog wel een succesfactor is dan een goed verhaal van het burgerinitiatief zeg maar.

JH: Ja en dan speelt in zo'n kleine gemeenschap natuurlijk ook het mekaar kennen hè. Als Jantje het heeft dan wil Pietje het ook hebben. Dat was heel grappig, toen we zijn begonnen in dat gebiedje hadden we iets van 65 procent van de mensen deden mee. Nu zitten we bijna op honderd. Omdat iedereen die niet meedeed

Draagvlak

<u>dacht van potverdorie mijn buurman krijgt het wel en ik niet. Eerst zeggen ze eerst zien en dan geloven. Dat kan, maar dan krijgt mijn buurman plotseling een hele mooie...</u>	<u>Schaalgrootte</u>
>GJE: Dat verhaal hebben we wel vaker gehoord ja.	
JH: En dat zijn ook van die dingen die helpen mee maar dat zijn een beetje ja, dat zijn niet echte competenties zeg maar, in het begin kun je daar niks mee. Je kunt het altijd als aanname zeggen: nou ja als je 65 hebt wordt het ook wel tachtig en dat is bijna waar maar daar kun je bij een bank of een provincie niet mee aankomen. Want die willen gewoon harde, postcodeadressen hè. Want voor een postcode controleren of het grijs of wit is ja dat is wel het verhaal.	
>HS: Dat was het denk ik wel.	

Interview Coöperatie Glasvezel Buitengebied Putten West	
HS: Harld Schuldink GJE: Gerrit Jan Ekkelkamp (mede interviewer) JK: Jan van de Kraats GW: Gert van Winkoop	
Tekst	Codes
>HS: Nou zullen we maar beginnen? Even zien we hadden als eerste wat gezamenlijke vragen over wat ons beide interesseert en dan hebben we apart, los, wat vragen, van elkaar. Ervaart u het burgerinitiatief als succesvol?	
JK & GW: Deels wel jaja. Want als je kijkt naar de uitgangspunten die ik net zei van we wilden heel Putten doen en we hebben het uiteindelijk opgesplitst in delen en Putten West is succesvol afgesloten dus deels is het succes geweest ja.	Succes
>HS: En het proces hoe verliep dat allemaal? Was het frustrerend?	
JK & GW: Ja.	Moeizaam proces
>HS: Ja?	
JK & GW: Heel erg.	
JK: Je moet alles zelf doen. Dus noem een burgerinitiatief want je krijgt van de overheid, in ons geval in het begin heel weinig hulp eigenlijk. Je moet overal zelf tegen aan boxen, je moet overal zelf de mensen motiveren zeg maar maar ook de gemeente eigenlijk die euh hebben we ook veel moeite voor moeten doen om die goed te motiveren. Dat is ook uiteindelijk goed gelukt daar gaat het niet om. Maar je bent zelf eigenlijk de motor van het geheel. En op het moment dat je zelf stilstaat staat de rest ook gewoon stil. Maar bij ons wel eigenlijk ja.	Moeizaam proces
GW: Mijn vrouw heeft eigenlijk wel eens gezegd: Je doet net als Don Quichot je probeert tegen de molens te vechten dat noemen we dan de ambtelijke molens. We hebben in het begin toen we hiermee begonnen geprobeerd de politiek te overtuigen van het feit dat er een probleem is, dan loop je tegen de situatie aan dat ook jou oom in het centrum woont en zo wonen de meeste politici in het centrum. Die mensen wisten werkelijk niet dat de rondweg om het dorp heen de scheiding is waar coax ophoudt. In het buitengebied hebben zijn we echt puur in dit gebied hebben we alleen maar ADSL. Ik woon dan op 6-7 kilometer van de centrale dus mijn burens kunnen, ik heb het dan uiteindelijk gered doordat ik mensen ken die de postcodetabel kunnen beïnvloeden, maar mijn burens kunnen geen internet krijgen of formeel niet omdat de afstand te groot is. Dus we zijn bij alle fracties langs geweest om ze te overtuigen van het probleem. En daarnaast is het ons gelukt om een raadsinformatie avond te organiseren en waarbij we dus de hele raad uitgenodigd hebben en daar hebben we een presentatie mogen houden in de raad en zo probeer je langzamerhand de politiek actief te krijgen. Maar ook de gesprekken met Reggefiber, toen die hier in het centrum begonnen want uiteindelijk begonnen ze in het centrum, van we zeggen we gaan mee nou voordat je erdoor heen bent en voordat je uiteindelijk mensen hebt die je kunt bellen en vragen kunt stellen en die je serieus nemen. Want als burgerinitiatief ben je een paar goedbedoelende vrijwilligers die niks achter zich hebben hè dus niet een bonk geld of niet een bonk kennis, niks. Dus je begint vanuit niets. Ik weet niet of je weet hoeveel mensen er aandacht vragen van de politiek maar dat zijn er heel veel dus op zo'n fractievergadering komen elke keer weer mensen en daar komen ook nog een paar van die zeurders over internet.	Moeizaam proces
>HS: En jullie waren gestart in 2011?	
JK en GW: Ja.	Algemene informatie
>HS: En wanneer lag het netwerk er?	

JK en GW: 3 maanden terug.	burgerinitiatieven
>HS: 3 maand terug.	
JK en GW: Toen is het laatste aangelegd eigenlijk. Een paar incidenten een paar nieuwe huizen ofzo.	Algemene informatie burgerinitiatieven
>HS: En welke fase was echt het meest frustrerend?	
GW: <i>We zijn als initiatiefgroep begonnen met ik denk 8 of 9 mensen toen hebben we wel de politiek zover gekregen dat er een ambtenaar bij in kwam die van economische zaken die bij ons in de initiatiefgroep kwam om snelle, korte lijnen te hebben dat was. We hebben euh hadden inderdaad redelijk goed contact met de wethouder, de provincie en van allerlei dingen. Maar toen we uiteindelijk, dan zie je dat je zo'n lange adem moet hebben dat van de initiatiefgroep viel bijna iedereen af en we zijn met z'n tweeën over gebleven. En de rest duurde het allemaal gewoon veels te lang. En dan moet je het met z'n tweeën alles oppakken dus de frustratie zit hem eigenlijk in alle momenten. Eerst om de politiek overtuigt te krijgen dan om Reggefiber zover te krijgen dat ze een aanbod komen doen of in ieder geval een aannemer, wij kunnen als initiatiefgroep wel een aannemer bellen: 'doe maar even een offerte' maar dat doen ze niet want dat kost hun veels te veel geld. Nou dan eindelijk kom je, komt Reggefiber voorbij en die bied ons dan voor Putten-West een pilot aan en die moet door het riool, daar heeft de gemeente een jaar over gedaan om te besluiten of dat mocht. Welke effecten heeft dat op het riool en hoe gaat het met onderhoud en welke contracten moeten we afsluiten, en dat heeft een jaar geduurd. Dan ga je een informatieavond organiseren komt er bijna geen mens. Wat nu? Komt er bijna geen mens. Dan moet je dus om je 60 procent te halen op elke activiteit die er in de buurt georganiseerd wordt aanwezig zijn. Iets met trekkertrek of dieseldagen of boerenerfmarkt, overal heen. En dan uiteindelijk ja vooral Jan bijna iedereen die niet meteen reageerde bij langs geweest. We hadden ook ambassadeurs ja en die gingen voor ons ook folder wegbrengen, inschrijfformulieren ophalen, praten met de mensen. Nou dan uiteindelijk heb je het voor elkaar...</i>	Rol overheid Aanwezigheid competenties Vrijwilligers burn-out
JK: Reggefiber heeft nog een aantal mensen heen gestuurd.	Moeizaam proces
GW: Gewoon van die snelle jongens het gebied in gestuurd om mensen over te halen. En uiteindelijk dan ben je, heb je, bepaal je go en dan blijkt er dat er van allerlei technische problemen zijn. Dan weet je dat je gaat draaien dus de meeste frustratie zat voor dat moment hè.	Moeizaam proces
>GJE: Vooral het probleem echt aantonen.	
GW: Ja en dan zijn er tien of twintig procent van de mensen die het direct met je eens zijn maar de rest moet je allemaal overtuigen. Want als je, kijk ik heb een aantal kinderen die thuis wonen en studeren, nou dan is het een ramp. Als je nog jonge kinderen hebt dan zeg je: 'na internet dat gaat nog wel'. D'r was een meneer die zei werkelijk: 'ik heb 4 mb en dat was de helft en dat was nog goed. En dat was een vader van jonge kinderen. Hij is ondertussen wel bij z'n vrouw weg dus ... Maar dus je moet eerst de politiek overtuigen, dan uiteindelijk moet je de bewoners overtuigen en dan uiteindelijk heb je ze zover en dan willen ze geen van allen meer terug. En dat is natuurlijk een geweldige oplossing.	Moeizaam proces
>HS: Oké dus een frustrerend proces.	
GW: Ja een zeer frustrerend, je moet het hebben van het volhouden is dat het feit dat je, uiteindelijk speelt eigenbelang ook mee als er geen eigenbelang is hou je het niet vol. Heel simpel. Dat is echt zo. Dan is ...	Moeizaam proces
JK: Ik ben dan zelf, Omdat we zelf ondernemers zijn gaan we heel vaak door waar anderen ophouden dat doe je in je normale werk ook. En dat scheelt ook wel iets	Aanwezigheid

denk ik.	competenties
>GJE: Ja, in de literatuur wordt inderdaad wat u ook net al zei met vrijwilliger met vrijwilligersvermoeidheid uitgedrukt, van mensen die dan omdat het zo lang gaat en zo gefrustreerd gaat ophouden.	
GW: We hebben allebei gezegd van: al die kennis die wij opdoen, door bijvoorbeeld dat net werk dat je opbouwt in de politiek, dat doe je met een doel om glasvezel te krijgen. Maar als ik straks een probleem heb met weet ik veel de weg hè dan weet ik diezelfde wethouder te vinden en als ik dan bel dan weet ik wie ik ben. Maar als ik als ondernemer een uitdaging heb, dat netwerk, en dat kon wel eens best wel eens en dat heeft het af en toe ook wel, z'n positieve bijwerkingen en daar moet je het voor doen. Je doet het voor je eigen glasvezelverbinding, ik woon echt leuk in het buitengebied en mijn kinderen zeggen wel eens: 'pa zullen we maar weer naar het dorp gaan', maar dat wil ik echt niet dat is een drive. En we zijn naar Brussel geweest met z'n tweeën om een presentatie te geven in het Engels aan Europeanen en dat zijn de leuke dingen toch? Dat zijn de dingen waarvan wij zeggen: 'nou ja weet je wat' en daarom spreken we ook met plezier met jullie om dat zijn dan de leuke dingen die niet frustrerend zijn.	Competenties ontwikkeling tijdens proces
JK: NIET TE VERSTAAN	
GW: Dat was een arenadiscussie over hoe de toekomst van Putten eruit moest komen te zien.	
JK: En daar hebben ze mij voor uitgenodigd en we zijn een avond niet geweest maar de rest wel. En dan ook met z'n tweeën of alleen of een afwisseling zeg maar. Op een bepaald moment begon die voorzitter daar ook een beetje de link te maken en dan werd het weer tevoorschijn gehaald en dan hup weer gas geven want dat bewustzijn werd steeds meer gekweekt eigenlijk.	
GW: Jan zegt als ze groen zien dan denken ze aan Heineken en als ze Jan's gezicht zien dan denken ze aan glasvezel. Dat is echt waar. En zover moet je het zien..... daar moet je de lol ook van zien. En dat... We zijn totaal verschillende mensen maar juist door die verschillendheid denk ik dat we, de ene keer houdt de een het vol en de andere vol en de ene stimuleert dat en de ene vind dit interessant en de andere heeft een week lang zoiets van dit kan niet waar zijn.	Aanwezigheid competenties
GJE: En dit gaat allemaal over Putten –West?	
GW: Ja, allemaal Putten-West.	Algemene informatie
GJE: En de andere 2: midden en oost?	burgerinitiatieven
GW: Ik zei dat ligt eigenlijk gewoon stil.	Algemene informatie
JK: In afwachting van. Maar je bent zelf de motor dus misschien moeten we die motor weer eens aanzwengelen. Ja dat klinkt gek maar op zich, KPN zit nu een beetje, KPN gaat ook een beetje nadenken dus misschien moeten we dat toch maar gaan uitspelen. Actiever d'r mee bezig zijn. Dat we die mensen weer aan de glasvezel aanleg krijgen. Want Ziggo heeft nu wel de hele regio te pakken maar wij hebben zoiets van wij hebben hier nou de mensen een beetje geactiveerd dus het begint bij ons weet je. Maar goed dan denk ik van dat ze een hoop bomen en struiken zien maar dan moeten we wel zien dat we in die sleuf krijgen en dat ze wel gaan graven hiero en wel aan de overkant als eerste bij wijze van spreken.	burgerinitiatieven Vrijwilligers burn-out
GW: De regio is een strook dan is het Veluwemeer op. Putten, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Heerde, Hattem, en dat valt onder de regio Noord-Veluwe daar is Putten onderdeel van en die hebben een stichting en die zit in Hattem, Wezep, de stichting Breedband (...) en die willen in het hele gebied, en die zijn een aantal jaren bezig om daar glasvezel aan te leggen en die hebben een overeenkomst	

getekend met (...) en (...11.55) wil dus in die gemeentes gaan aanleggen. Het gebied wordt gemeente overschrijdend verdeelt in een aantal delen en per deel gaan ze glasvezel euhm vraagbundeling doen en Putten Midden en Putten Oost vallen daar in dus we zullen Putten West niet doorrollen naar de rest want ik denk dat dat niet weer zal gebeuren via het riool tenminste niet volledig, hier is de insteek geweest volledig door het riool, en die insteek denk ik dat ze niet weer zullen kiezen hoogstens in de echte uithoeken. Dus we zullen Putten oost en Putten midden niet doorrollen vanuit Putten West maar dat zal een nieuw gebeuren worden wat we nu onder de paraplu van Stichting Noord-Veluwe door (...12.45) kunnen laten doen maar we hebben ook een gesprek gehad met KPN als moeder maatschappij van Reggefiber tegenwoordig of eigenlijk is het een geworden en die 2 zullen nou samen beide met de gemeente overleggen wie van de 2 het in Putten Oost en Midden mag doen. We zouden concurrentie kunnen krijgen en misschien kunnen we daar iets in... Maar wat Jan heel duidelijk zegt als je zelf niks doet, gebeurt er niks.	Algemene informatie burgerinitiatieven
>HS: Nou heb ik uit de literatuur diverse competenties gehaald die aanwezig zouden moeten zijn zeg maar binnen de groep. Was er iemand of meerdere personen die beschikt over organisatorisch vermogen. Jullie waren al, jullie noemden al jezelf als motor.	
JK: Ja wat is organisatorisch vermogen? Kijk ik ...	Aanwezigheid competenties
>HS: Aanjager.	
JK: Aanjager ja dat wel. Ik ben meer een achtergrondfiguur ik ben niet iemand die graag als een chef rondsjouwt maar ik kan blijkbaar wel mensen motiveren. En dat kan Gert ook heel goed die is zelf directeur van een bedrijf zeg maar, eigenaar, en hij heeft een aantal mensen onder zich die hij direct aanstuurt en dat heb ik niet zeg maar. We doen het allebei op onze eigen manier en in die zin zijn we wel organisatorisch euh hebben we een organisatorisch vermogen.	Aanwezigheid competenties
GW: Ik heb ook voor een aantal bestuursgroepen in het verleden congressen georganiseerd dus dan weet je ook wel hoe zo'n avond moet organiseren, hoe je met een zaal moet omgaan, hoe je een uitnodiging moet opstellen daar hebben we ook wel veel hulp van gehad uiteindelijk in Putten-West van Reggefiber van echt de PR afdeling van Reggefiber en die andere gebieden hebben we zelf gedaan maar goed ik had daar wel wat ervaring mee.	Aanwezigheid competenties Externe hulp
>HS: In principe kun je wel zeggen die competentie ...	
GW: Ja die was er.	Aanwezigheid competenties
>HS: ...was voldoende aanwezig. Geen gebrek aan ...	Aanwezigheid competenties
GW: Nee.	
JK: Ik doe hetzelfde werk ook zeg maar mij maakt het niet uit. Ik zit heel graag op de werkvloer, daartussen, en dan klim ik ook wel eens in de ladder omhoog zeg maar. Ik communiceer eigenlijk op ieder niveau zo'n beetje. Alleen dat doe ik dan een beetje op de achtergrond dus je stuurt wel mensen aan...	Aanwezigheid competenties
GW: Ja, dus die competentie was ruim voldoende aanwezig.	
>HS: En dan de competentie communiceren, bijvoorbeeld naar buiten toe, was daar ook iemand binnen de groep speciaal voor aangewezen?	
GW: Nee, moesten we zelf doen. Ja nee zeker als je even terugkijkt naar toen we met z'n negenen waren niet toen was de communicatie ging via de ambtenaar. Maar ik denk dat we eigenlijk iedereen gewoon, Jan belt ook gewoon meneer van Dijk van de provincie, gedeputeerde van de provincie op en als we de wethouder nodig hebben sturen we een mailtje: en dan is het beste Roelof of beste... Dus nee dat was geen punt, die communicatie dat was...	Aanwezigheid competenties

JK: De meesten hebben een twitteraccount en ik zit er vrij actief op. Enne een keer hadden we wat nodig van de gemeente en toen dinsdagavond een tweet gestuurd en woensdagmorgen geregeld. Dat was een...	
GW: De tweet ging naar de wethouder toe en de volgende morgen was een collegevergadering enne zo kort waren de lijnen op een gegeven moment. Dat heb je echt nodig. Dus ook wat betreft die communicatie hebben we dat perfect geroid.	Competenties ontwikkeling tijdens proces
>HS: Maar bijvoorbeeld naar de media toe ook?	
GW: Bellen gewoon een journalist op of we sturen persberichten die maakten we meestal zelf en daar moet je gewoon wat tips voor krijgen om dat te doen, hoe je dat opstelt. En ik heb een zoon die journalistiek heeft gestudeerd en dan vraag je even aan je zoon: 'is deze stijl goed?' weet je wel. En op die manier kom je er. Zo moet je het echt van vrijwilligers hebben. En uit eindelijk heeft ook daar in Putten-West heeft dat gewoon de pr afdeling van Reggefiber gedaan.	Dorp inschakelen
>HS: Dus wel een beetje externe hulp zeg maar ...	
GW: Ja, in Putten-West zeker ja.	
JK: Maar dat is ook een beetje, met omroep Gelderland net zo. Met een paar van die journalisten gewoon wat twitteren en af en toe een beetje de aandacht erbij houden. Hermina de Vries had bijvoorbeeld erin staan dat het nationale truiendag en dan twitter je gewoon van joh welk tafelkleed heb je nu aan weet je niet en dan met een knipoog erachter, wel op een manier weet je dat je het contact een beetje houdt. Op een manier dat nodig is.	
GW: Dat leer je, dat is ook het leerproces dat je doorloopt en waar je gewoon zelf ook heel veel van leert en wat je ook later nog eens voor iets anders kunt gebruiken.	Competenties ontwikkeling tijdens proces
>HS: Dus die goede contacten bij de overheid waren er wel?	
GW: Ja die waren er zeker. Dat hebben we wel op moeten bouwen. Daar hebben we heel veel energie in moeten stoppen.	Competenties ontwikkeling tijdens proces
>HS: Dus die competentie werd steeds beter, zeg maar, in het proces?	
GW: Ja.	
>HS: Aan het begin was er niemand die een lijntje had openstaan bij de overheid?	Competenties ontwikkeling tijdens proces
GW: Nee, dat moet je opbouwen.	
> HS: En dan is daar één persoon daar verantwoordelijk voor of waren dat meer?	
GW: Ja we waren uiteindelijk toen dat begon maar met z'n tweeën meer en toen het echt werd en dan deden we dat meestal met z'n tweeën. Heel veel hebben we ook echt samen gedaan en daarom zitten we hier ook samen. Ik bedoel echt omdat we met z'n tweeën zijn dan kun je ook heel snel schakelen. En dat is het nadeel van een grote groep: als je die bij elkaar wilt hebben dan heb je heel veel agenda's om rekening mee te houden. En als je met z'n tweeën bent dan gaat dat heel snel. En daarom heeft het ons ook zoveel tijd gekost, omdat we eigenlijk alles met z'n tweetjes samen deden: communicatie met journalisten deden we, jij deed dan per telefoon en ik deed per email, het Gelders debat ging jij heen, maar de meeste afspraken deden we eigenlijk altijd met z'n tweeën.	Schaalgrootte
>HS: En zoals met die contacten met de overheid dat geldt ook voor de marktpartijen, die moeten ook worden opgebouwd? Die waren er in het begin ook nog niet?	
GW: Nee, we waren gewoon 2 lokale ondernemers die euhm...	Aanwezigheid competenties
JK: Lastposten.	
GW: Die in eerste instantie als lastposten werden gezien omdat we ook behoorlijk	

wat aandacht opvroegen. In het begin hebben we echt behoorlijk wat aandacht gevraagd. Zoals die arenadiscussies door gewoon te zoeken in zo'n avond over de toekomst van Putten waar kan ik een aanknopingspunt vinden en daar op insteken. En dan roepen de mensen: 'aah beginnen ze weer'. En dat is echt gebeurt.	
>HS: Maar het werkt wel dus.	
GW: Ja blijkbaar wel.	
JK: En kijk ik snap de netwerk eigenaren ook wel er komen zoveel mensen met vragen. En dat merk ik zelf ook als je aan de gang bent hoe pieperig mensen kunnen zijn en veel eisend enzo. En vee eisend ben ik misschien zelf ook maar dat ervaar je dan anders als je aan de andere kant staat. En als een netwerk eigenaar wekelijks berichten aan de deur krijgt van mensen: 'ik wil het ook hebben en waar moet ik betalen?' Ja en de energie die je er dan in moet stoppen ja dat houdt een keer op en al doe je het 2 keer dan denkt die eigenaar het is wel goed.	Vrijwilligers burn-out
>HS: En binnen de groep zeg maar verstand van zaken op het gebied van techniek is ook belangrijk. Was er ook iemand die daar verstand van had? Bijvoorbeeld over de telecomsector of...	
GW: Hij is techneut en ik heb een automatiseringsbedrijf. Dus ja dan op het gebied van telecom, ik heb vroeger ook wel ADSL aansluitingen gemaakt dus je weet waar je het over hebt, je weet dat je het hebt over glasvezel en je weet over laag 1, laag 2 en laag 3 (dat hebben we moeten leren) maar hij is gewoon technisch...	Aanwezigheid competenties
JK: op een gegeven moment zit je gewoon wat te internetten en de dingen die ik niet weet zoek ik op maar vanuit de techniek weet ik een hele hoop dingen al wel zeg maar en dan vul je makkelijk in en dan ga je gerichter zoeken en dan krijg je alleen de verschillen van ja dat je alles in één krijgt en de snelheid die hier en daar wat euh, HD en dat soort dingen. En hoe kom ik vanaf mijn router dat wil ik wel vanaf de zendcentrale zeg maar en dat gaat (...20:49) om me heen met dat soort verhalen en dan moet je op de (...) en dan werkt het net iets anders en dat soort dingen zoek je op en omdat je de basis hebt vind je het wel snel. En daar brei je verder op. En dan ja de techniek van aanleggen ja we hebben vroeger zat gaten gegraven, leidingen gelegd zeg maar...	Competenties ontwikkeling tijdens proces
GW: En daar hadden we gewoon de aannemer voor die had een ingenieursplan door de aannemer gemaakt omdat Reggefiber het deed daaro hebben we ons daar in principe niet mee bemoeit en euhm...	
JK: Maar goed dat als mensen vragen hadden dan konden we wel zeggen we doen het zus of zo en prima.	
>HS: Dus die kennis was wel aanwezig en kon ook gebruikt worden. En dan was er binnen de groep nog een financiële man aangewezen?	
GW: Ik heb er ooit eens een opleiding voor gehad. Nou ja een BE opleiding moeten kunnen.	Aanwezigheid competenties
>HS: Maar er was niet, u heeft er geen externe hulp voor gezocht?	Aanwezigheid competenties
GW: Nee uiteindelijk nee hebben we het allemaal zelf gedaan ook zelf berekeningen gemaakt uiteindelijk kwam Reggefiber met een prijs hè. Dit is de prijs die mensen moeten gaan betalen nou die ga je communiceren maar wel een coöperatie opgericht omdat wij sommige mensen die niet in een keer kunnen betalen voor hebben geschoten met geld van de overheid. En dan moet je berekenen wat dat de mensen gaat kosten en uit eindelijk laten we nu die eerste paar jaar van onze coöperatie door een accountant een jaaropgave gemaakt. Maar pas nu alles draait. In het begin hebben we daar geen hulp van gehad en die competentie hadden we zelf.	Aanwezigheid competenties

>HS: En dan verstand van zaken op het gebied van juridische zaken, het is vaak juridisch complex, was daar dat ook binnen de groep aanwezig?	
JK: Nee ook niet en dat is een groot punt in de zin van waar haal je juridische informatie vandaan. Van die kleine dingen van is het de (... 22:35)wet voldoe je daaraan zeg maar en dan is het de vraag is het vastgoed of onroerend goed en echt antwoordt hebben we daar niet op dus we hebben gewoon door gesjouwd waar we mee begonnen zijn, en dat is allemaal goed gegaan maar dat had ook een paar keer mis kunnen gaan.	Aanwezigheid competenties
>HS: Maar hiervoor is bijvoorbeeld geen hulp van buitenaf gezocht?	
GW: Nee, uiteindelijk kon die dame van de gemeente ons daar wel wat helpen, die was jurist die ambtenaar. En je ziet nu ook bijvoorbeeld gebruikersverklaringen over gronden daar zit dan een notaris achter en dat laten we dus weer vanuit Reggefiber regelen. En de hele staatsteunperikelen daar hebben we wethouder... wat misschien wel leuk is om te vertellen: we hebben vanuit de provincie Gelderland ondersteuning gekregen van bureau Oosterveen uit Enschede en die zijn door de overheid ingehuurd om onderzoek te doen, dat is Hans van der Stappen en die heeft op dat punt een hoop voor ons betekent dat was iemand die gewoon vanuit de provincie bij ons neergezet werd die hoefden we niet te betalen, dat deed de provincie voor ons en die heeft op dat punt een hele hoop dingen voor ons uitgezocht. Die had wel de lijn. Die zat niet in de initiatiefgroep maar dat was de hulp die we van buitenaf kregen, zeker op het gebied van juridische kunde. Die hebben we ingehuurd gekregen van de provincie.	Externe hulp
JK: Maar dat kwam ook omdat de provincie toen al een jaar bezig was met glasvezel maar ook nooit van de grond kreeg en toen kwamen wij een keer aan kloppen want dat begon te lopen dus ook zij hadden een case zeg maar waar ze wat mee konden en vandaaruit is dit een beetje opgekomen en dat Oosterveen ernaast kwam en in Winterswijk liepen ze ook met een glasvezelinitiatief die hebben ook van hun input gehad. Dus de provincie had gelijk een case waar ze wat mee konden en ook bij de provinciale staten mee aan konden komen.	Rol overheid
GW: Want uiteindelijk gaf de provincie subsidies, nee leningen sorry leningen, toen hadden ze 2 miljoen beschikbaar geloof ik. En daar hebben wij voor dit project tweehonderdduizend euro lening voor gekregen waarmee wij de mensen voorfinancierden die niet in één keer konden betalen. Daar hebben we een lening van de provincie voor. En daar hebben we ook bijvoorbeeld een keer ingesproken op een provinciale staten vergadering. Dat was natuurlijk wel een hele leuke ervaring waarbij we in feite in vijfenveertig seconden zo'n elevatorpitch moesten doen, maar dat lukte en toen hebben we inderdaad die gelden gekregen ja.	
JK: En daar leer je ook, dat zie je bij de presidentiële verkiezingen in Amerika ook, dan gaan ook lui achter je staan (knikken) en dat hebben we daar ook gedaan en ga je en keer twijfelen...	
GW: En die mensen allemaal kijken: wat knikken die mensen achter hen en dat was heel leuk.	
JK: En dan zag je op een gegeven moment ook de leden van de een naar de ander papiertjes over van he kijk dat stond er. Nou ja dat soort dingen. En dat was inderdaad heel leuk.	
GW: Maar dat zul je zelf ook wel ervaren als je een gesprekspartner bent met veel kennis, kennis is macht dat klinkt een beetje cru maar dat is wel zo. Want we hebben ook in de politiek als je van een onderwerp heel veel weet kun je sturen. En dat merk je hier ook want als je veel van glasvezel weet en je wordt ook gezien als mensen die er verstand van hebben, na 5 jaar trekken en sleuren lukte dat inderdaad, dan zie je soms ook wel dat er naar je geluisterd wordt. Maar ook	Aanwezigheid competenties

politiek wel eens wat denken jullie ervan. En dat is heel leuk. Dat zijn weer van die leuke dingen die je op de been houden op dat punt. Het kost je weer een avond maar het is ook weer een ervaring om dat zo te zien, daar in die collegebanken te zitten, hoe heten die banken ook al weer?	
>HS: Dan hebben we de overkoepelende vraag zeg maar: in hoeverre dragen de aanwezige competenties mee aan het succes van het burgerinitiatief?	
GW: Onmisbaar, volhoudingsvermogen heb je nog niet genoemd. Volhoudingsvermogen en financiële kennis moet je hebben, organisatorisch vermogen moet je hebben. En je ziet ook heel veel initiatieven na een half jaar omvallen, ten eerste omdat het volhoudingsvermogen/withoudingsvermogen ik denk dat dat de allerbelangrijkste is. D'r moet een drive zijn. Je moet gewoon van ik zie die meneer Roos nu gaan voor z'n gebeuren met die enquête gisteren en dan denk ik je moet een drive hebben want anders hou je het niet vol! Heel simpel dan hou je het niet vol. Het kost veel te veel tijd en je moet een gezin hebben dat het toestaat. En je moet er tijd hebben, het heeft ons duizenden uren gekost en die gaan ten koste van iets anders. Als je die drive niet hebt...	Aanwezigheid competenties
>HS: Als ik dit zo hoor dan is het een frustrerend proces maar wel leerzaam zeg maar.	
JK en GW: Ja natuurlijk, absoluut.	
>GJE: En je hebt er ook nog wat op andere vlakken aan overgehouden. Korte lijntjes met de...	
GW: Korte lijntjes met de politiek, kennis van hoe het reilt en zeilt in de politiek vooral. Je hebt voor een stukje benadering van mensen leer je en je leert mensen kennen waardoor je ook wat mensenkennis doet, we hadden het voordeel dat in het gebied Putten-West bijna iedereen of negentig procent een van ons tweeën kende. Dat is ook een risico want pek en veren staan al gauw klaar om je weg te dragen als het mislukt hè. Dat is dan ook wel weer een bijkomstigheid.	Competenties ontwikkeling tijdens proces
JK: We hebben dat pek en veren verscheidende keren in ons achterhoofd gehad zo van zijn we klaar of zijn we niet klaar.	
GW: Frustrerend soms ook heel beroert daar kan Jan goed mee overweg ik wat minder. Zo heeft het feit dat je verschillend bent ook weer	
JK: Ik heb daar geen moeite mee bijvoorbeeld.	
>HS: Wel eens gedacht om tussentijds te stoppen of...	
GW: Ja, na 3 jaar geloof ik.	
JK: Ja toen hadden we zoiets van als het dode paard niet meer met de ogen knippert dan stoppen we ermee. Want het moet geen illusie worden die nooit meer te halen is. Het moet niet Donky shot worden nee.	Vrijwilligers burn-out
GW Net voordat Reggefiber voor de deur stond hebben wij ernstig getwijfeld of we wel door moesten.	Vrijwilligers burn-out
JK: Maar goed onderweg heb je ook een hoop frustraties. Als het dan weer goed komt is dat weer mooi. Maar dat ja in een keer, als de politiek, iemand zei als de politiek meegaat dan moet je dan beginnen we pas. Maar goed dan zie je op een gegeven moment dat er vijfhonderd euro wordt gevraagd (Achterhoeksmodel) en dan beginnen mensen: ja dat hebben we altijd al gedacht dat komt allemaal vanzelf weet je waarom moet dat in het dorp gratis en hier betalen? Wij betalen ook OZB en weet ik wat. Dat snap ik wel dat heb je zelf ook. Maar goed dan ben je bezig en dan kom je bij mensen thuis en dan denk je oude mensen die euh dat wordt wel moeite en jonge mensen met kinderen denk je die doen dat zo. Ja dus niet hè. Daar is geen pijn op te trekken. Echt niet. En dan de prijs en de Achterhoek en dan zeggen mensen: ja daar wacht ik op. En dan denk ik, probeer ik te	Moeizaam proces

overtuigen denk erom je moet gewoon betalen hoe je het wend of keert of in het vaste net of je bijdrage maakt niet uit. En dan verzint iemand ergens vandaan: joh ik ga iets downloaden van het internet dat Noordwest Veluwe daar zitten we in, we wachten op de Achterhoek en dat gaan ze dan aangeven en dan hier in de bus gewoon.	Draagvlak
GW: Bij ons kost ie tweeduizend euro en het Achterhoeksmodel van die gemeentes is vijfhonderd euro plus een opslag over het abonnement alleen dat laatste vertelden ze er niet bij en toen werd Jan Jakob van Dijk daar een paar keer behoorlijk op aangesproken van vertel nou eens dat ie er is en hoeveel dat is, maar dat vertelde hij niet. En uiteindelijk kom je erachter dat het 7, 8 euro is doe levenslang 7 of 8 euro maar contant en tel dat bij die vijfhonderd euro op en dan ben je meer kwijt dan die tweeduizend euro die je hier in Putten-West moet betalen. Maar ja dat hebben wij ook nog geprobeerd, wij hebben altijd eerlijk gecommuniceerd: van mensen, het kost je geld en je moet het zelf betalen, het kost je tweeduizend euro en dat mag je uitsmeren over tien jaar of twaalf jaar. En de benadering van de andere kant is vaak dat kost een maandelijks bedrag en dan gaan mensen dat vaak niet optellen. En wij hebben nooit spijt gehad van die eerlijke communicatie maar we zullen de volgende keer als we dit weer gaan doen van het is een opslag en die mag je ook afkomen want dat is best we heel belangrijk vinden wij. En dat doet CIF bijvoorbeeld niet dat is een investeringsbedrijf dus die zoeken rendement op termijn. Maar zo hebben wij dat eerlijk gecommuniceerd en daar ben ik tevreden over.	
JK: Natuurlijk in de tijd dat er verkiezing was moet je er een beetje mee omgaan dat je geen mensen beschadigd, ook geen politici. En om toch nog verhaal en uitleg te geven en toen was een van de wethouders die zit in de media (... 32:14) en dat klopt wel zo ongeveer, want wij hadden omdat je zeg maar bezig was met die organisatie wisten we donders goed hoe het in elkaar zat en wat de bedragen ongeveer waren en die modellen waren ook gezamenlijk een beetje samengesteld met de provincie, Winterswijk en hiervandaan zeg maar. Maar goed je kunt dat niet zo openbaar maken wat je zomaar in vergaderingen bespreekt. En die wethouder gaf ons aansluitpunt over van kijk zo zit het in elkaar want kijk maar op die pagina.	
GW: Want door die aanduiding van Jan Jacob van Dijk van hèn je gaat het in de Achterhoek doen en dat is fijn dat de regio daar op wilde wachten daar een nieuwsbrief op uitgif en iemand uit dit gebied die nieuwsbrief ging kopiëren en bij mensen die deelnamen aan ons project in de bus ging doen om te laten zien je betaal vijftienhonderd euro te veel. Ja dat was een beetje lullig hèn. Ik ben er ook nooit achter gekomen wie dat gedaan heeft. We hebben wel onze vermoedens maar we weten het niet.	
(33:09) >GJE: Dan heb ik nog wat vragen over het financiële gedeelte eh er is zo net al wat genoemd over overheidssteun. Welke steun precies heeft u van de overheid gebruikt?	
<i>JK: We hebben eigenlijk alleen een lening gekregen die we ook moeten terugbetalen die is marktconform bedoelen we dan. Want dat is ook een hele discussie geweest van wat is Marktconform? Was het Dirk Strijker of die andere daar heb ik een hele discussie mee gehad. Want als je naar de marktpartij gaat, we zijn bij de Rabobank geweest bijvoorbeeld, 8 procent...</i>	
GW: 8 procent in 5 jaar omdat het risicovol is.	
JK: En dan zeg je als je die 3 procent van de provincie hebt is het dan marktconform? Wie vindt dat marktconform? En daar zat Reggefiber mee te stoeien maar subsidie wordt het dan nooit hèn en dat is eigenlijk het enigste wat	

we gehad hebben. De gemeente Putten heeft er nog wat leningen bij gegeven, zelfde principe een beetje.	
GW: De belangrijkste steun die we gehad hebben is denk ik is het feit dat die ambtenaar tijd voor ons vrij mocht maken om in die initiatiefgroep te zitten. Dat de provincie Gelderland ons Hans van de Stappen van Oosterveen heeft toegewezen die echt wel veel voor ons is bezig geweest. En Pim ja. En er is voor Putten-Midden een engineeringsplan heeft gemaakt door iemand en dat is betaald door Oosterveen op conto van de provincie. Een paar maanden terug hebben we de Wereldbank op bezoek gehad. En toen zijn we wezen uiteten en dat betaalt dan de provincie bijvoorbeeld want die was er ook bij. Dat soort dingen en we hebben uiteindelijk vijfduizend euro gehad van de gemeente Putten via een omweg op aanraden van de gemeente Putten omdat ze een financiële bijdrage aan de regio moesten doen en toen hebben ze bedongen dat die regio een deel daarvan doorschoof naar ons omdat wij al een hele boel energie in Putten hadden gedaan. En dan is het een lening van de Provincie en een lening van de gemeente Putten. En ja dat zie je op een gegeven moment moesten wij een overbrugging hebben er ging iets fout wij moesten namelijk vooruit betalen aan Reggefiber. En wij hadden tegen iedereen gezegd van luister je betaalt als het er ligt. Daar zijn we heel blij om dat we dat gedaan hebben omdat het heel lang geduurd heeft uiteindelijk maar dat moet je dan overbruggen en toen hebben we dat en dat regelden we met een avondje van te voren met het college want die mochten tot tweehonderdvijftigduizend zelf tekenen. En die stelden zo een overbrugging zonder euh, daar hebben ze ons mee gematst. De rente die de gemeente beurt is niks dus als je daar vertrouwen hebt dan kun je daar, dan hebben we daar dankbaar gebruik van gemaakt.	Externe hulp
>GJE: Dus het is hier ook zowel financieel als niet financieel?	
GW: Ja, zeker niet-financieel is best wel heel belangrijk geweest in	
>GJE: En in welke, ja u gaf net aan van de gemeente en van de provincie heeft u leningen en ook van Europa?	
GW: Nee.	
>GJE: Daar heeft u niks van...	
GW: Nee, we zijn daar best wel behoorlijk druk mee geweest om in Brussel wat voor elkaar te krijgen. We hebben zelfs al aan inschrijvingen deel genomen. Een poosje terug hebben ze in Brussel een, een week voor of na de aanslagen, een week na de aanslagen in Parijs was dat, die maandag zijn we er geweest en toen hadden ze ook een of andere contest en daar heeft toen Harderwijk geld mee gewonnen. Daar hadden wij ook meegedaan. In 2014 hebben we een keer meegedaan en op basis daarvan hebben we de Wereldbank op bezoek gehad. Een meneer uit Washington en een mevrouw uit Portugal, was ook wel heel leuk, helemaal als er dan zo'n vrouw uit Rusland komt, uit Sint Petersburg dan kun je onder zo'n diner heel leuk praten over dingen die niks met glasvezel te maken hebben. Ja dat zijn dan weer de leuke dingen. Dus nee uit Brussel hebben we geen, niets gehad. Dat staatssteun verhaal is gewoon heel lastig en dat ligt in Brussel. En dan heb je de minimumregeling waarbij je dus tweehonderdduizend euro als je daar onder blijft ...	
JK: Het rente voordeel.	
GW: Ja dan komt de discussie wat is het exacte bedrag van het rentevoordeel dat je hebt daar is pas in 2011, 2013 pas gang in gekomen. En wat is een wit gebied en wat is geen wit gebied. Wat mag de overheid wel en durft de overheid wel. Of zoals Gelderland deed en Jan Jacob van Dijk: we doen het zelf. Maar dat mocht helemaal niet dat werd door Brussel ondersteboven geblazen.	

JK: Maar ondertussen was wel heel veel verziekt zeg maar. In de zin van zeg maar dat de mensen zeggen van kijk we wachten wel, het komt wel. En dat is best wel lastig.	
GW: Het mooiste is dat de Wereldbank dacht dat wij (...38:40). Wat komen jullie nou brengen voor ons hè. Ja nou, weet je we hebben vanuit de Europese commissie een opdracht gekregen. Toen hebben we een jaar onderhandeld over wat de inhoud van de opdracht moet zijn. En nu zijn we toch maar eens aan het praten over wat de mensen nodig zijn. Ze kwamen met niks, ze kwamen informeren hetzelfde als jullie. Gewoon praten en luisteren. En dat vonden we wel een beetje jammer.	
JK: Ja we hebben bij de Rabobank bij een stimuleringsfonds inschrijving gedaan. 3 keer geloof ik en dat ging allemaal naar andere glasvezelinitiatieven die nog niks hebben liggen. En wij hebben het liggen en moesten zelf betalen.	
GW: We waren niet concreet genoeg. En zo hebben we van alles geprobeerd maar ... en dat is ook frustrerend hè dat de Rabobank stimuleringsfondsen heeft, dat je een paar keer, ook dan je kent iedereen die in de commissie zit om te beoordelen. En dan gaat het naar sociale doelen. Hartstikke goed. Maar daar heb je ook last van. We hebben echt zelf uit eigen zak betaalt hè. We hebben folders... ik geloof dat we uiteindelijk tienduizend euro hebben voorgeschoten met z'n tweetjes, gewoon zelf. En uiteindelijk hebben we dat ook teruggehaald.	
>HS: Dan is het wel leuk dat het lukt zeg maar.	
JK: Dat is wel een extra drive. Je moet wel want anders krijg je je geld niet terug.	
GW: als vrienden hebben we er nooit iets voor gekregen, nog geen enkel uur maar onze kosten hebben we wel terugverdient.	
>GJE: En dat geld dat beschikbaar is gesteld, voor een lening in dit geval, is dat voor onderzoek gebruikt, voor aanleg of...	
JK: Puur de aanleg de aanleg eigenlijk ja.	
>GJE: En de onderzoeken die eventueel aan de orde waren zijn door anderen gedaan?	
GW: Nou kijk omdat Putten-West is aanlegt door Reggefiber is het ingenieursplan gemaakt door Reggefiber. Zijn de kosten van de zaal, de huur, om de mensen te activeren, betaalt door Reggefiber. Zijn de reclame uitingen betaalt door Reggefiber.	
JK: Echt onderzoeken ja euhm.	
GW: Wat bedoel je met onderzoeken?	
>GJE: Vooronderzoek om aan te leggen. Jullie hadden het zo net over riolering.	
GW: Dat heeft Reggefiber samen met Jelcer, Jelcer dat is de organisatie die dat heel erg promoveert, die hebben dat betaalt.	
>GJE: Oké en het onderhoud? Dat is natuurlijk leuk omdat jullie het al hebben liggen.	
JK: Allemaal Reggefiber. Het complete eigendom is eigenlijk van Reggefiber. We moesten eigenlijk alleen meebetalen aan de aanleg ervan omdat er wat bij op kwam bij de aanleg. En in die zin zijn wij geen eigenaar van de aansluiting. Dat heeft ja ook zijn voordelen dat alle ellende die ontstaat hebben wij niet.	
GW: Net zoals je in het buitengebied als je een waterleiding aan moet leggen dan legt de waterleidingmaatschappij +20 meter het erf op denk ik, daarna moet je zelf betalen. Dus als je in het buitengebied, mijn schoonouders hadden geen water, de waterpomp viel in elkaar dus er moest water aangelegd worden, het eerste stukje betaalt de gemeente, instantie de rest moet je zelf betalen. Maar het is eigendom in zijn geheel van de instantie. Dat was eigenlijk bij Putten-West hetzelfde: de aanleg is van Reggefiber, het onderhoud is van Reggefiber, alles is	

van Reggefiber en als bewoner doe je zelf een bijdrage omdat het voor hun te duur is. En Putten-Midden waar wij insteken wilden op een coöperatie, daar hadden we dat probleem wel als we daarmee doorgedaan waren. En dat was ook een hele grote uitdaging. Want als euhm, voor het onderhoud moet je eigenlijk een bepaald volume hebben om het voor een marktpartij aantrekkelijk, betaalbaar, interessant te maken om het onderhoud aan uit te besteden. Eigenlijk moet je het gewoon uitbesteden. Want we hebben hier een keer een storing gehad waarbij een stuk aanvoer vervangen moest worden. Nou als je dat als coöperatie moet betalen heb je een uitdaging. Dus het onderhoud is het beste, is best belangrijk en ik denk dat dat ons ook en dan denk ik dat dat in (... 42:40) ook zo gebeurde, wat ons zou weerhouden om dat in volledig eigen beheer te doen. Want Heselene heeft het dan uiteindelijk als coöperatie heeft gedaan en dat hangt of valt met dat de provider failliet is gegaan waarmee ze samenwerkten. Die zijn begonnen in het centrum maar zijn daar nog niet buiten gekomen maar het geld is op. Terwijl het bedoelt was, we hebben die man ook wel gesproken, bedoelt was om voor het buitengebied dus ik. Als ik nu, wij hebben een coöperatie puur, dat mag je niet zeggen, voor de financiering wij hebben leningen geregeld en die geven we door aan bewoners die incasseren we zelf. Maar de rest, of je dat moet willen. Dat is heel risicovol. En dan moet je het echt uitbesteden aan een grote partij, aan een aannemer, aan een Schurink, aan een Bam, aan een Van Gelder. Voor zoveel euro per jaar doen jullie het onderhoud.	
JK: En dat niet alleen en dat is het risico van het gebruik. Toen we hier storing hadden vielen er ook een paar uit en toen was er ook al een begonnen van: 'ja maar een schadevergoeding... Nee. Ja maar goed je moet er wel, ook al heb je gelijk of ongelijk, je moet jezelf wel verdedigen. En dat moet je ook betalen en dat kost best wel, dat kost allemaal geld. En dat moet wel uit dat kleine groepje mensen komen die de coöperatie leiden.	
GW: Dus we hebben daar ook een verzekering voor alhoewel we niet aansprakelijk zijn voor het hele onderhoud en alles, maar toch maar gezegd laten we maar even voor die paar jaar een verzekering afsluiten. Dat is een van (...44:20): 'Jullie hebben het aangeraden en het gaat fout'. En daar zijn we voor verzekert	
>GJE: En is die vorm, de lening, afdoende? De financiering, de...	
GW: Bij ons is het genoeg hè. Tot onze verbazing, nou ja eigenlijk niet, gaven de mensen omdat wij communiceerden tweeduizend euro en dat mag je in twaalf jaar aflossen door per maand zestien en een halve euro aflossing en 3 euro kosten te betalen. En als je vooruitbetaling deed was het iets minder. Het bleek dat 60 procent van de mensen die deelnamen graag in één keer wilden betalen. Dat betekent dat op ons financieringsvraagstuk maar heel beperkt was: veertig procent van de aanleg. En de lening van de provincie was toen niet voldoende maar blijkt omdat we nu toch nog een aantal extra aansluitingen hebben gekregen, blijkt de lening van de provincie, van de gemeente zullen we binnenkort gaan aflossen, maar die 2 ton van de provincie is voor deze aanleg van vijfhonderd woningen en daarvan 6 procent, is dat voldoende ja. Dus ja die was voldoende ja.	
>GJE: Dus geen andere hulp noodzakelijk?	
GW: Ja onderweg hè, de overbruggingen hebben we gehad omdat Reggefiber, daar hebben we best wel behoorlijk pitte discussies over gehad, we hebben altijd gezegd we hebben afgesproken na de tijd betalen maar Reggefiber zegt we gaan niet aanleggen voordat we het geld hebben. Patstelling. En dan zijn we ook heel eigenwijs: dan zeggen we zoek het maar uit. Maar uiteindelijk heeft ons daar, want daar moet je toch met die grote organisaties, maar we hebben toch...	
JK: Maar we hebben wel wat kunnen vinden wat, waar we ons allemaal ik konden	

vinden.	
GW: In stappen, in delen. Ook dit project is in delen opgedeeld, betaalmomenten afgesproken. En het geld dat we dan nodig hadden bij de gemeente gehaald. Ja en daar zijn de korte lijnen in je netwerk weer heel veel van belang dat je ook inderdaad naar de gemeente kunt toestappen. Over 3 maanden een ton nodig. Of we hebben 3 maand twee- en een halve ton nodig. En 2 keer zijn we al geweest we hebben een keer negen en een keer tweehonderd, toen mocht het net niet over de tweehonderdvijftig heen ofzo, en toen moesten we weer ietjes. Dus onderweg hebben we, was het niet genoeg maar nu aan het eind wel.	
>GJE: En in hoeverre heeft de steun het proces versnelt?	
GW: Zonder die steun was het niet mogelijk geweest. Commercieel konden we gewoon geen leningen krijgen. En als je naar de Rabobank toegaat en echt ook hier plaatselijk, dan zou toch iemand geschikt moeten zijn bij Rabobank zou je zeggen. Al die mensen die hier in de buurt wonen, allemaal klant bij Rabobank. En als die dan eist dat je 8 procent gaat betalen, maximaal voor 5 jaar kunt krijgen, dat is dan voor de overbrugging genoeg, en dan zo'n A4tje opstelt met eisen die aan het bestuur moeten worden gesteld. Kun je het shaken. Dus zonder die hulp van de gemeente hadden we het niet gered. Zonder die hulp van financiers, die overbruggingen enzo, nee.	
>GJE: En de provincie...	
GW: En de provincie. Zonder die leningen was, had je het kunnen vergeten.	
>GJE: En had u dan liever een subsidie gehad of een lening?	
JK: Subsidie maar ja.	
>GJE: Vorige week hadden we een interview en die stelde dat ze liever een lening hadden dan een subsidie.	
JK: Nou in zoverre een subsidie hoef je niet terug te betalen en een lening wel. En het enigste dat ja de subsidievorm die bijvoorbeeld Noord-Veluwe gekregen heeft. Dat is tweeëneenhalf ton geloof ik om de boel te onderzoeken en te onderzoeken en te organiseren en...	
>GJE: Ja precies, dat bedoelde ik ook met de vraag van onderzoek.	
JK: ...Ja kijk en in die zin was subsidie ook goed geweest om ons financieel te ondersteunen en dat we toch een advocaat konden inschakelen en mensen die wat dingen voor ons konden uitzoeken, dat was op zich wel handig geweest, ja absoluut. Maar als je het echt voor de aanleg dat was ook wel handig geweest.	
>HS: Maar zat dat dan nooit erin subsidie? De subsidie zat er nooit in?	
GW: Subsidie is een vloekwoord tegenwoordig hè. Je krijgt geen subsidie meer, je moet het maar zelf zien te rooien. Kijk nu zijn de rentes zo laag en dan kan dat ook maar je moet het wel voor mekaar zien te krijgen. Nou banken zijn op dit moment verschrikkelijke instanties. Die moet je eigenlijk niet mee te doen hebben. Dus daar moet je het op dit moment niet van hebben. Dus er was maar een oplossing en dat was de overheid die financiert. Zoals in Gelderland hebben ze heel veel Nuongelden die gewoon op de bank staan. En op dit moment als je het ergens neerzet moet je soms toebetalen dus dat is weer een hele mooie kans voor initiatieven om nu glasvezel aan te leggen. Als de gemeente wat geld heeft, dat ze daar mee via renoverende fondsen of misschien, Brabant deed dat door en Overijssel deed dat en uiteindelijk komt daar niet zoveel van terecht. Omdat die voorwaarden onwaarschijnlijk zijn. Toen we uiteindelijk van de provincie Gelderland die lening kregen en dan moet je kijken wat je moet invullen allemaal. En uiteindelijk is dat geleuter. Een achtergestelde lening trouwens ook nog hè. Dus alles gaat voor en dan komt de provincie. En zo hebben die ons op gang geholpen. En voor Putten-Midden staat ergens nog vierhonderdentwaalfduizend euro lening	

op ons te wachten. Pas zeiden ze dat dat eventueel nog beschikbaar is. Buntem heeft wat gekregen, hoe heet die man van dat initiatief? Euh ja die ene en wij hebben dan een lening. Maar subsidie moet je maar vergeten.	
>GJE: Ja klopt. Hier en daar hoor je nog wel eens voor onderzoek.	
GW: Ja en dan roepen wij: doe niet zo stom want die onderzoeken zijn helemaal niet nodig.	
JK: Begin gewoon.	
GW: Begin gewoon, stel een engineeringplan op daar mag je rustig voor betalen maar ga niet onderzoeken of het wel nodig is en dat soort dingen. Kan je allemaal vergeten en ik denk dat dat ook bijgedragen heeft aan ons succes. Wij zijn gewoon altijd, wij hebben bij een hele hoop dingen dan misschien gewoon oogkleppen opgezet en gezegd van laat ons maar gaan.	
JK: En alle dingen die je dan tegen komt onderweg die ga je dan oplossen. Je gaat niet van te voren denken alle dingen die tegen zou kunnen komen. Je begint en alles wat je tegenkomt daar ga je een oplossing voor zoeken...	
GW: En dat is wel een risico en dat snap ik wel maar laatst las ik in de krant dat ergens op internet dat als we geen risico's hadden genomen dan hadden we nog steeds in berevellen rond gelopen. Hier moet je soms wel wat durven. Bij ons was het risico niet financieel, bij ons was het risico dat we met pek en veren weggedragen zouden worden ...	
>GJE: Meer naming and shaming.	
GW: Ja, je bent onderdeel van deze gemeenschap, mensen komen je op andere punten weer tegen als je het dan verprutst hiero. Dat is een risico en als je dan gewoon voor de aanleg gaat en we zien het wel wat we tegen komen dan, en jij bent dan in het bijzonder wel wat dingen tegen gekomen dan, bureaus hadden ruzies dat soort dingen. Maar je moet gewoon gaan. Al die stomme onderzoeken, doe dat geld in aanleg dat zijn alleen, ja sorry. Die onderzoeksbureaus zoals Hydrologic en Stratic enzo, die worden er beter van.	
JK: Want we zijn ook bij het spoorwegmuseum geweest. Dat was volgens mij uit 'samen snel internet' vanuit de overheid geregeld. En er zat honderdveertig man ofzo en er waren dertig, vijfendertig die echt bezig waren met een initiatief, de rest was allemaal adviseurs, bedrijven. En dan denk ik ja...	
GW: 'Samen snel internet' is toch ook een website van het ministerie van Economische Zaken? Ook dat hebben we geprobeerd. Dat is ons... Op een gegeven moment hebben we geprobeerd om Kamp hier naar toe te krijgen maar dat is ons niet gelukt. Die had toen geen tijd. We hebben wel ambtenaren van Economische zaken hier in Putten gehad. Dat was heel leuk. Ambtenaren van de gemeente Putten, ambtenaren van de provincie, ambtenaren van het Rijk en toen kwamen wij en zijn we met z'n allen bij elkaar gaan zitten en dat was heel leuk. Den Haag weten ook niet wat ze ermee aan moeten. Je moet eens een kaart van Nederland zien, die is helemaal rood, iedereen heeft snel internet. Alleen die kleine lullige vlekjes daartussen die hebben niks.	
JK: En alle subsidies enzo die er nu gegeven worden door provincies en dergelijk om het te onderzoeken. En dan zijn er een hele hoop mensen bezig met onderzoeken maar daar komt geen glasvezel van. Maar alle mensen die geen glasvezel hebben die gaan steeds verder minder verdienen, aantal dingen doen, en niet meer investeren want dat heeft geen nut zeg maar. Dus eigenlijk is die economische schade veel groter dan dat iedereen maar bedenkt want iedereen leeft op zijn eigen eilandje en ziet niet het totaal eigenlijk. Dan denk ik dat als ze gewoon zeggen van: "nou geen gezeur we gaan en we zetten geld in. En er komen problemen bij de Europese Commissie, jammer dan maar dat gaan we oplossen".	

Want het mooiste voorbeeld is van een ziekenhuis in ik weet niet meer waar het was. Maar die met subsidie gefinancierd werd maar dat mocht in één keer niet en toen werd het stilgezet en werd het later een schadevergoeding. En toen waren ze er ook toch? Het is maar net hoe je het wil implementeren. Alleen niemand durft.	
GW: Het is beter soms om vergeving te vragen dan om toestemming. Dat werkt soms beter. Dat zeggen ze bij ons in de kerk: je moet gewoon dingen doen en dan kun je beter om vergeving vragen dan toestemming.	
JK: Dat heeft niks met glasvezel te maken maar met bomen moet je een vergunning hebben om weg te halen. Soms staan die krengen zo in de weg dat mensen zeggen ik zaag hem om. En dan komt er een ambtenaar en die zegt: “dat kost je vijfhonderd euro”. Maar ja dan heb ik toch die boom weg. En dat is met glasvezel net zo. Je moet het gewoon doen en dan op het moment dat je problemen tegen komt moet je gewoon de boel opruimen. Maar dat moet wel iemand ...	
GW: Door schade en schande moet je dat soms ... En daarom denk ik ook dat er best wel meer belangstelling is voor ons project omdat we die schade en schande doorlopen hebben en daar dan iets over kunnen vertellen. Er zijn zelfs projecten in andere plekken in Nederland, CIF enzo die hebben gewoon heel goed gekeken naar wat wij gedaan hebben. We hebben ook wel ook wel overleg gehad met andere projecten. Want informatie komt in Gelderland terecht in Arnhem dus. En daar moet je ook van leren. Gewoon beginnen. En een uitdaging hier was bijvoorbeeld dat mensen zelf moesten graven over eigen erf. (55:10)	

Bijlage 3: fasesnelheid burgerinitiatieven + bronvermelding

*geïnterviewde burgerinitiatieven.

Burgerinitiatief	Provincie	Datum oprichting	Datum fase	Fase	Fasesnelheid (in maanden)
Stichting Glasvezelnetwerk Langedijke*	Friesland	sep-14	mrt-15	8	0,75
Stichting Oldambt Verbindt*	Groningen	sep-13	apr-16	3	10,33
Stichting Breedband Westerkwartier	Groningen	sep-13	apr-16	3	10,33
Coöperatie Humsternet U.A.	Groningen	jan-16	apr-16	3	1,00
Coöperatie De Kop Breed*	Drenthe	apr-15	apr-16	7	1,71
Coöperatie Noordenveld Zuid West	Drenthe	okt-15	apr-16	3	2,00
Coöperatie ECO-Oostermoer Verbindt*	Drenthe	dec-14	apr-16	7	2,29
Stichting Westerveld op Glas	Drenthe	okt-14	apr-16	4	4,50
Stichting Glasvezel De Wolden	Drenthe	dec-15	apr-16	7	0,57
Stichting Glasvezelnet Stidal	Drenthe	nov-15	apr-16	2	2,50
Stichting Glasvezel Schoolkring Zeijen	Drenthe	sep-15	apr-16	3	2,33
Stichting IJsseldelta Glas Buitengebied (IJDGB)	Overijssel	jan-15	apr-16	2	7,50
Stichting Vechtdal Breed	Overijssel	mei-14	apr-16	5	4,60
Stichting Breedband Internet Buitengebied gemeente Dalfsen	Overijssel	apr-14	apr-16	5	4,80
Stichting Glashelder	Overijssel	mrt-14	apr-16	5	5,00
Stichting SallandGlas	Overijssel	mrt-14	apr-16	6	4,17
Stichting Twenteglas	Overijssel	apr-15	apr-16	2	6,00
Stichting Breedband Noord-Veluwe	Gelderland	jan-14	apr-16	3	9,00
Coöperatie Lunteren.net	Gelderland	jan-15	apr-16	5	3,00
Coöperatie Glasvezel Buitengebied Putten West*	Gelderland	jul-14	jan-16	8	2,25
Coöperatie Breedband Buitengebied Winterswijk	Gelderland	dec-13	apr-16	2	14,00
Coöperatie Bergen Breedband	Noord-Holland	dec-13	apr-16	5	5,60
Coöperatie Hollands Kroon	Noord-Holland	jul-14	apr-16	4	5,25
Stichting Glasvezel Texel	Noord-Holland	okt-14	apr-16	3	6,00
Stichting Zeevangnet	Noord-Holland	okt-15	apr-16	2	3,00
Stichting GiessenlandenNet	Zuid-Holland	jun-14	apr-16	7	3,14
Coöperatie Hilverglas	Noord-Brabant	apr-13	apr-16	7	5,14

Stichting Maaskantnet	Noord-Brabant	apr-14	apr-16	7	3,43
Stichting Boekelnet	Noord-Brabant	jul-11	nov-13	8	3,50
Stichting GlaswebVenray	Limburg	apr-14	apr-16	5	4,80
					Gemid.: 4,62

Burgerinitiatief	Bron datum oprichting
Stichting Glasvezelnetwerk Langedijke*	http://www.oozo.nl/bedrijven/ooststellingwerf/makkinga/langedijke/1042692/stichting-glasvezelnetwerk-langedijke
Stichting Oldambt Verbindt*	http://www.hetstreekblad.nl/nieuws/53083/leefbaarheid-het-oldambt-gevaar-als-er-geen-snel-internet-komt/
Stichting Breedband Westerkwartier	https://www.opencompanies.nl/it-telecommunicatie-stichting-breedband-westerkwartier-de-wilp-gn-58802606
Coöperatie Humsternet U.A.	https://www.opencompanies.nl/elektrotechniek-cooperatie-humsternet-ua-niehove-65203348
Coöperatie De Kop Breed*	http://www.dekopbreed.nl/nieuws/oprichting-cooperatie-een-feit/
Coöperatie Noordenveld Zuid West	http://www.verbinddrenthe.nl/actueel/nieuws/oprichting/
Coöperatie ECO-Oostermoer Verbindt*	http://wilookglasvezel.nl/snel/cooperatie-eco-oostermoer-verbindt-opgericht/
Stichting Westerveld op Glas	http://www.rtlnieuws.nl/ buurtfacts/ondernemen/bedrijven/drenthe/westerveld/wapse/verspreide-huizen-wapse/westerveld-op-glas/1044119
Stichting Glasvezel De Wolden	http://www.weblog-dewolden.nl/serendipity/index.php?/archives/16722-Glasvezel-De-Wolden-is-nu-een-stichting.html
Stichting Glasvezelnet Stidal	https://www.opencompanies.nl/overheidsemioverheid-stichting-glasvezelnet-stidal-dalerveen-64545547
Stichting Glasvezel Schoolkring Zeijen	https://www.opencompanies.nl/bouw-stichting-glasvezel-schoolkring-zeijen-zeijerveld-64107264
Stichting IJsseldelta Glas Buitengebied (IJDGB)	http://glasvezelnieuws.blogspot.nl/2015_01_01_archive.html
Stichting Vechtdal Breed	http://www.oozo.nl/bedrijven/ommen/beerze/buurtschap-beerze/1023074/stichting-vechtdal-breed
Stichting Breedband Internet Buitengebied gemeente Dalfsen	http://www.dalfsennet.nl/nieuws/256180/breedband-plus.html
Stichting Glashelder	https://www.opencompanies.nl/overheid-semi-overheid-stichting-glashelder-daarle-60328371
Stichting SallandGlas	https://www.opencompanies.nl/overheidsemioverheid-stichting-salland-glas-olst-60211075
Stichting Twenteglas	https://www.opencompanies.nl/overheidsemioverheid-stichting-twenteglas-de-lutte-63155494
Stichting Breedband Noord-Veluwe	https://www.opencompanies.nl/overheidsemioverheid-stichting-breedband-noord-veluwe-heerde-59746866
Coöperatie Lunteren.net	http://www.lunteren.net/voortgang-lunteren-net/

Coöperatie Glasvezel Buitengebied Putten West*	Mail contact
Coöperatie Breedband Buitengebied Winterswijk	http://vereniging-obw.nl/cooperatie-breedband-buitengebied-winterswijk-opgericht/
Coöperatie Bergen Breedband	http://www.glasvezel.nu/nieuws/004177-20131215_co%C3%B6peratie-bergen-breedband-opgericht
Coöperatie Hollands Kroon	http://www.glasvezel.nu/nieuws/004207-20140808_glasvezel-stap-dichterbij-voor-gemeente-hollands-kroon
Stichting Glasvezel Texel	https://www.opencompanies.nl/overheid-semi-overheid-stichting-glasvezel-texel-den-hoorn-texel-61796522
Stichting Zeevangnet	http://www.groot-waterland.nl/2015/11/24/zeevangnet-biedt-glasvezel-voor-alle-inwoners-van-zeevang/
Stichting GiessenlandenNet	http://www.rtlnieuws.nl/buurtfacts/ondernemen/bedrijven/zuid-holland/giessenlanden/hoornaar/hoornaar-nieuw/stichting-giessenlandennet/1033550
Coöperatie Hilverglas	http://www.bd.nl/regio/tilburg-e-o/hilvarenbeek/nieuwe-co%C3%B6peratie-hilverglas-voor-glasvezel-1.3759732
Stichting Maaskantnet	http://www.oozo.nl/bedrijven/oss/lithoijen/verspreide-huizen-polder-van-teeffelen/1023828/stichting-maaskantnet
Stichting Boekelnet	https://www.opencompanies.nl/bouw-stichting-boekelnet-boekel-53108981 http://leefbaarheidbrabant.nl/boekelnet-eerste-gemeentedeckende-netwerk-van-nederland/
Stichting GlaswebVenray	http://www.omroepvenray.nl/nieuws/2014/04/29/stichting-glaswebvenray-een-feit